

UBANGIJINA ALLAH

Muhammad Bin Sarrar Al-Yamiy
Dr. Abdullahi Bin Salim Bahammam

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Abubuwan Da Suke Ciki

Ubangijina Allah

Yayin Da Aka Rasa Imani Da Allah	7	girma da xaukaka, abin bautawa, abin yabo da godiya.	10
Buqatuwar Bayi Mabuqata Zuwa Ga Allah Mawadaci	8	Buqatuwar Bayi Zuwa Ga Allah Ta'ala	11
Ya ku Bayina	8	Girman Ilimin Sani Allah	11
Ka Kiyaye Allah Sai Ya Kiyaye Ka	9	A Cikin Komai Yanada Aya	12
Allah Mai Girma Da Buwaya	10		
Allah Mai Girma Da Xaukaka Allah mai			

IMANI DA ALLAH

Ma'anar Imani Da Allah Da Haqiqarsa	17	Mutuwa	31
Mahimmancin Imani	18	Na biyu : Imani Da Tashi Bayan Mutuwa	33
Fa'idojin Imani	19	Abu Na Uku : Imani Da Abin Da Ya Zo	
Alamomin Imani	22	Na Alamomin Tashin Alqiyama	34
Imani da Manzannin Allah Waxanda suke sanar da mutane Allah.	26	Abu Huxu : Imani Da Abin Da Zai Zo Na	
Imani Da Haxuwa Da Allah	30	Ban Tsoro Ranar Alqiyama, kamar	36
Abin da Imani da ranar Lahira ya qunsa:	31	Abu Na Biyar : Imani Da Hisabi Da Sakamako :	39
Na Farko : Imani Da Abin da Yake Bayan		Abu Na Shida : Imani Da Aljannah Da Wuta :	40

Ka San Allah Mahalicci Mai Qirqira

Abu Na Farko : Ubangijina Allah	47	Dalilin Shari'a	51
1. Ma'anar Ubangiji	47	Dalili Na Gani da Ji	52
2. Dalilan Da Suke Nuna Samuwar Ubangiji	48	3. Tasirin Kaxaita Allah a cikin ayyukansa akan bawa mai tauhidi :	53
Dalili Na Fixirah	49	4. Aqidar Babu Allah Da Haxarinta	56
Dalili Na Hankali	50		

Abubuwan Da Suke Ciki

Ka San Allah Mai Girma Da Buwaya

Abu Na Biyu : Kasan Allah wanda babu	Tasirin Ibada Ga Zukata	72
abin bautawa da gaskiya sai shi :	1. Soyayya :	72
Ma'arnar kalmar "Ilahu"	2. Kyakkyawan Fata.	84
Ma'anar kalmar Shahada "La'ilaha Illal	3. Tsoro	91
Lahu"	Kaso Na Biyu : Tasirin Bauta A Kan	
Falalar : La'ilaha Illal Lahu"	Ayyuka Da Halayya	101
Sharuwxan La'ilaha Illal Lahu	Na farko : Kevantattun tasiri akan	
Abubuwan da suke warware la'ilaha	mutum shi kaxai :	101
Illal Lahu	Na biyu : Gamammen Tasirin Aikin Hajji	
Tasirin Shaidawa Babu Abin Bautawa	A Tsakanin Mutane	110
Da Gaskiya Sai Allah A Kan Bawa Mai		
Tauhidi		72

Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

Na Uku : Ka San Allah Da Sunayensa Da	Qa'idoji Da Faxakarwa Game Da	
Siffofinsa	Fahimtar Sunayen Allah Da Siffofinsa	125
A. Ma'anar Allah Yana Sunaye Mafiya	Tasirin Imani Da Sunayen Allah Da	
Kyau	Siffofinsa A Kan Bawa	128
B. Ma'anar : "Ku kira shi da su"	Rayuwa Tare Da Allah Da Sunayensa Da	
C. Ma'nar : (Ku qyale waxanda suke	Siffofinsa	132
karkacewa a cikinsu)	A. Shi ne Allah	132
Mahimmancin Sanin Sunayen Allah Da	B. Tasirin sunayen Allah A Duniya	170
Siffofinsa		

Rufewa : Kira zuwa ga tataccen imani

Ma'anar Tsakake zuciya	Ta yaya za ka zama mai tsarkake	
Matsayin Ikhlas	zuciyarka?	179
	Daga Fa'idojin Ikhlas :	180

Ubangijina Allah

Imani da Allah shi ne matakin farko na canzawar rayuwar mutane daga gangin bauta zuwa ga bautawa Allah mai girma da buwaya wanda ya cancanta a bauta masa

Ubangijina Allah

Yayin Da Aka Rasa Imani Da Allah

Imani da Allah shi ne matakin farko na canzawar rayuwar mutane daga qangin bauta zuwa ga bautawa Allah mai girma da buwaya wanda ya cancanta a bauta masa

Yayin da za a rasa mabuxin imani a rayuwar da yawa daga cikin mutane, to babu shakka sakamakon zai kasance qunci ne da wahala, abin da yakan sa wasu al'ummomi su qirgiri sababbin hanyoyin kashe kansu da kansu, don rabuwa da rayuwar qunci da takuruwa. Godiya ta tabbata ga Allah a bisa ni'imar musulunci, kuma lallai ta isa ni'ima. Mu karanta wannan labari mai zuwa :

Sabuwar Hanyar Fita Daga Duniya

Philip Nistsehke xan ranjin kiran kisan tausayi a qasar Ustaraliya y ace, : Na'urar kashe kai wanda ake kira da (jaka mutuwa) wadda kuma ake nemanta ta hanyar akwatin gidan waya, daga Kanada ana cin riba sosai a qasar.

Kuxin Na'ura xaya ta kai dala talatin ta America, a cikin wannan jakar a kan haxo ta da wata jaka ta leda wacce take taimakawa wajen fitar da rai ta hanyar maqara.

Nistsehke ya faxawa gidan radion E.B.C na Autsralia cewa duk da wannan na'urar mai sanya damuwa ce kwari sai dai fa nan da nan take kawar da rai.

Ya ci gaba da cewa : Ana amfani da wannan na'ura sosai, kuma da mutane da yawa sukan yi masa maganarta da bayanin yadda take da sauran abubuwan da suka shafe ta.

Ta wani vanagaren kuma wata mace yar birtaniya, wadda take fama da rashin lafiyar da take hana mutum motsawa, ta kai qarak mijinta a babban kotun dake London, don kotun ta bashi damar ya taimaka mata ta kashe kanta.

Hakanan radion London ya ba da labarin wata mace yar shekara 42, da ake kira da Dayana Pirate, wadda ta kamu da irin wannan cuta a shekaru biyu da suka wuce, kuma ta je kotu ta kai qara, saboda hukumomi sun qi yarda su qyale mijinta kada su kama shi idan ya taimaka mata ta kashe kanta.

Allah Mai Girma Da Buwaya yana cewa, “Wanda duk ya kawar da kai daga ambatona to yana da rayuwar qunci”. (Xaha : 124)

Buqatuwar Bayi Mabuqata Zuwa Ga Allah Mawadaci

Ya ku Bayina

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, cikin abin da ya rawaito daga Ubangijinsa Mai Girma Da Buwaya, Allah ya ce : Ya ku bayina haqiqa ni na haramtawa kaina zalunci, kuma na sanya shi haramun a tsakaninku, don haka kada ku yi zalunci. Ya ku bayina dukkanku vatattu ne, sai wanda na shiryyar da shi, don haka ku nemi shiryyarwata in shiryyar daku. Ya ku bayina dukkanku mayunwata ne, sai wanda na ciyar da shi, ku nemi ciyawarta, in ciyar daku. Ya ku bayina dukkanku matsiraita ne, sai wanda na tufatar da shi, ku nemi tufatarwata zan tufatar da ku. Ya ku bayina haqiqa kuna laifuka dare da rana, Ni kuma ina gafarta zunubai gabaxaya, ku nemi gafara ta in gafarta muku. Ya ku bayina haqiqa ba ku isa ku cutar da niba, ballantana ku

“Ya ku Mutane haqiqa ku mabuqata ne zuwa ga Allah, Allah shi ne kaxai mawadaci abin yabo”. (Faxir : 15).

cuce ni, kuma ba ku isa ku amfanar da niba, balle ku amfane ni. Ya ku bayina da ace na farkonku da qarshenku, da mutanenku, da aljanunku, za su kasance akan zuciyar wanda ya fi kowa tsoron Allah a cikinku, hakan ba zai qara komai a cikin mulkina ba. Hakanan da za a ce na farkonku da na qarshenku da aljanunku da mutanenku za su kasance a kan zuciyar wanda ya fi kowa fajirci a cikinku, hakan ba zai tauye komai daga mulkina ba. Ya ku bayina da a ce na farkonku da na qarshenku da aljanunku da mutanenku za su taru a wuri xaya, su roqe ni, in kuma baiwa kowa abin da ya roqe ni, to da hakan ba zai rage komai daga abin da yake wurina ba, sai kamar yadda allura za ta rage in sanyata cikin kogi. Ya ku bayina ayyukanku ne nake lissafawa, sannan in cika muku sakamakonsu, wanda ya samu alheri ya godewa Allah, wanda kuwa ya samu wanin haka, to kada ya zargi kowa sai kansa” Muslim ne ya rawaito shi

Ka Kiyaye Allah Sai Ya Kiyaye Ka

An karvo daga Abdullahi xan Abbas – Allah ya yarda da shi – ya ce, Manzon Allah (S.A.W) wata rana ya goya ni akan abin hawa, sai yace,

“Ya kai xan yaro zan sanar da kai wasu kalmomi. Ka kiyaye (addinin) Allah, Allah kiyayeka, kiyaye (addinin) Allah za ka sami Allah kusa da kai, idan za ka yi roqo, to roqi Allah, idan zaka nemi taimako, ka nema a wajen Allah, ka

sani cewa da al'umma za ta haxu akan ta amfaneka da wani abu, to da baza ta amfaneka da komai ba sai da abin da Allah ya rubuta maka, hakama da al'umma zata haxu akan ta cuce ka da wani abu, to da baza ta cuce ka ba, sai da abin da Allah ya rubuta zai same ka, an xaga alqaluma, takardun sun bushe". Tirmizi ne ya rawaito shi

Allah Mai Girma Da Buwaya

Duk wanda yafi sanin Allah, to yafi jin tsoronsa.

Allah Mai Girma Da Xaukaka Allah mai girma da xaukaka, abin bautawa, abin yabo da godiya.

Sammai da qassai da abin da yake cikinsu suna yi masa tasbihi.

Da dare da abin da ya qunsa, da rana da abin da ya bayyana a cikinta, da tuda da cikin ruwa, dukkan waxannan suna tsarkake Allah suna yi masa tasbihi. Allah ya ce, "Babu wani abu face yana tasbihi da godiya ga (Allah) sai dai baku gane tasbihinsu". (Al-isra'i 44)

Lafazin "Allah" Sanannen suna ne ba buqatar a yi bayaninsa, dukkan zukata sun san shi, kuma rayukansu suna sunkuyawa don saninsa.

Allah shi ne wanda zukata suke bauta masa, kuma rayuka suke kwaxayin samun afuwarsa, suke samun xebewar kewa in an ambace shi.

Allah wanda ya sanya tsoro da buqata a zukatan bayinsa, kuma babu abin da zai wadatar da zuciyar bawa har sai ya koma zuwa gareshi.

Lafazin Allah suna ne na zatin Allah, wanda ya siffatu da dukkan wata kyakkyawar siffa.

Buqatuwar Bayi Zuwa Ga Allah Ta'ala

Bawa yana buqatar mafaka da makoma a yayin da yake cikin musifa da baqin ciki, haka Allah ya halicce shi, don haka a kowanne lokaci yake da buqata wajen Ubangijinsa, yake kuma gaggawa wajen neman yardarsa, saboda zai haxu da shi.

Idan bawa ya maida buqatunsa zuwa ga Allah, ya yi abin da aka xora masa na wajibi, ya wadatu da abin da yake wajen Allah, kuma ya yi haquri to Allah zai sanya shi ya zama jagora abin koyi a cikin halittunsa, ya zama ana koyi da shi.

“Muka sanya su jagorori suna shiruwa da lamarinmu yayin da suka yi haquri, kuma sun kasance masu sakankancewa da ayoyinmu”. (Assajada : 24)

Don haka Allah ya sanya haquri da sakankancewa sababaine na samun jagoranci a addini.

An halicci halitta akan rataya zuciya ga mahalicci. Hakanan an halicce su akan son wanda ya kyautata musu,

ya fifita su, wanda shi ne Allah Maxaukakin Sarki.

Duk wani guzuri wanda ba imani da Allah ba, yana qarewa, haka ma duk wata madogara ko wani taimako wanda ba na Allah ba, to mai rugujewa ne.

Girman Ilimin Sani Allah

Girman ilimi da darajarsa tana xamfare da abin da ake koya a cikinsa, babu kuwa abin da ya kai Ubangiji Allah girma da daraja, hakama sanin siffofinsa da sunayensa da hikimarsa da haqqinsa akan bayi, don haka tauhidi ya zama shi ne qunshin addini, kusan kashi xaya bisa uku na Alqur'ani duk tabbatar da tauhidi ne qarara

Yana daga cikin karamcin Allah ga bawa ya sauwaq masa saninsa.

A Cikin Komai Yanada Aya

Allah ya sanya ayar dake nuna samuwarsa da kaxaitakarsa da cikarsa da girmansa da xaukakarsa a cikin dukkan abin da ya halitta. Kai ya yi ma umarni da a yi tunani a cikin waxannan dalilai (waxanda suke nuna samuwar Allah) ya ba mu labarin cewa waxannan abubuwa ayoyi ga masu hankali masana masu tunani.

A gurguje mu duba wasu ayoyin Alqur’ani, waxanda suke kiran masu hankali da tunani zuwa ga imani da Allah shi kaxai wanda ake nufata da buqatu. Allah ya ce, “A bayan qasa akwai ayoyi ga matafiya, haka ma a cikin halittar kawunanku, yanzu baku gani”. (Azzariyat : 20 – 21)

Kuma Allah ya ce, “Ka ce, ku yi tunani, meye a cikin sammai da qasa”. (Yunus : 101).

Allah ya ce, “Haqiqa Ubangijinku Allah, wanda ya halicci sammai da qassai a cikin kwana shida, sannan ya daidaita a kan Al’arshi, yana jujjuya lamura, babu wani mai ceto sai da izininsa, wannan shi ne Allah Ubangijinku ku bauta masa, yanzu ba za ku yi tunani ba. Dukkan makoma tana gare shi, alqawarin Allah ne na gaskiya, kuma haqiqa Allah yana farar da halitta sannan ya dawo da ita, don ya sakawa waxanda suka yi imani da aiki na qwarai da adalci, waxanda suka kafirta kuwa suna da abin sha mai

zafi da azaba mai raxaxi saboda kafircin da suka kasance suna yi. Allah ne ya sanya rana ta zama haske, ya sanya wata ya zama haske, ya sanya shi mai tafiya akan mataakai daban daban don ku san adadin shekaru da lissafi, duk Allah bai halicci waxannan (abubuwa) ba sai da gaskiya, kuma yana rarrabe ayoyi ga mutane masu ilimi. A cikin savawar dare da yini, da abin da Allah ya halinta a cikin sammai da qasa akwai ayoyi ga mutane masu taqawa”.

(Yunus : 3 – 6).

Kuma Allah ya ce, “A cikin halittar sammai da qasa da savawar dare

da yini akwai ayoyi ga masu hankali. Waxanda suke ambaton Allah a tsaye da zaune da kwance, kuma suke tunani a cikin halittar sammai da qasa, (suna cewa) ya Ubangijinmu baka halicci wannan don wasa ba, tsarki ya tabbata a gareka, ka tseratar da mu daga azabar wuta”.(Ali-Imran : 190 – 191)

Ya kuma cewa : “A cikin halittarku da abin da (Allah) ya watsa na dabbobi masu tafiya a bayan qasa akwai ayoyi ga mutane masu yaqini”. (Al-Jasiya : 4)

Kuma ya ce, “Ashe ba za su yi tafiya a bayan qasa ba, ya zama suna da zukata da suke hankalta da su ba, da kunnuwa da suke ji da su ba” (Al-hajji 46)

Ya ce, “Yanzu ba za su kalli sama dake samansu ba, (su ga) yaya muka ginata, muka qawata ta, ba ta da wasu hudoji”. (Qaf : 6)

Kuma ya ce, “Aikin Allah ne wanda ya kyautata dukkan komai” (Annamli : 88)
Kuma Ya ce, “lallai a cikin haka akwai ayoyi ga masu hankali” (Xaha : 54)

Bitar Abin Da Ya Wuce

1. Me zai faru idan babu imani a rayuwar mutane?.
2. Shin Allah yana buqatar ibadar bayi ko tubansu?.
3. Mece ce buqatar bayi a wurin Allah? Kuma mene ne dalilai akan haka?
4. Faxi babban abin da yake maka tasiri a cikin ayoyin Allah waxanda kake gani a rayuwarka.

IMANI DA ALLAH

Imani na gaskiya shi ne rayuwa da farin ciki.

Imani Da Allah

Ma'anar Imani Da Allah Da Haqiqarsa

Imani na gaskiya shi ne rayuwa da farin ciki.

Ba a samun kwanciyar hankali sai dai imani da Allah mai girma da buwaya. Duk zuciya da ba ta da imani za ta zauna cikin tsoro da ruxani da rauni da rashin kwanciyar hankali. Imanin da ake samun tsira da shi shi ne imani da Allah, wanda ma'anarsa shi ne gaskatawa da yankewa cewa Allah shi ne Ubangijin komai, mamallakinsa, mahaliccinsa, kuma Shi kaxai ya cancanta a kaxaita shi da ibada, ta sallah da azumi da addu'a da fata da tsoro da qasqantar da kai, kuma Shi ne ya siffatu da siffofin kamala gaba xaya, ya tsarkaku daga dukkan wani aibi da tawaya, mai girma da buwaya.

Imani da Allah ya qunshi imani da Mala'ikunsa, da littattafansa, da ranar lahira, da imani da qaddara, alkhari ko sharri. Irin wannan imanin shi ne samun arzikin mutum, kai shi ne ma Aljannar duniya ga mumini, wanda qarshensa Aljannar lahira ce Insha Allahu.

Imani a shari'a shi ne, qudurcewa da zuciya, tare da furtawa da harshe".

Idan an gane wannan to a sani tushen karvar ayyuka a wurin Allah shi ne Imani, saboda faxin Allah mai girma da buwaya : **"Duk wanda ya yi ayyukan qwarai yana mai imani"**. (Al-anbiya'a : 94)

Imani da Allah haske ne mai kaiwa zuwa ga adalci, haske ne zuwa ga 'yanci, haske ne zuwa ga ilimi da sani, haske ne zuwa ga shiriya, haske ne zuwa ga nutsuwa da kwanciyar hankali.

Mahimmancin Imani

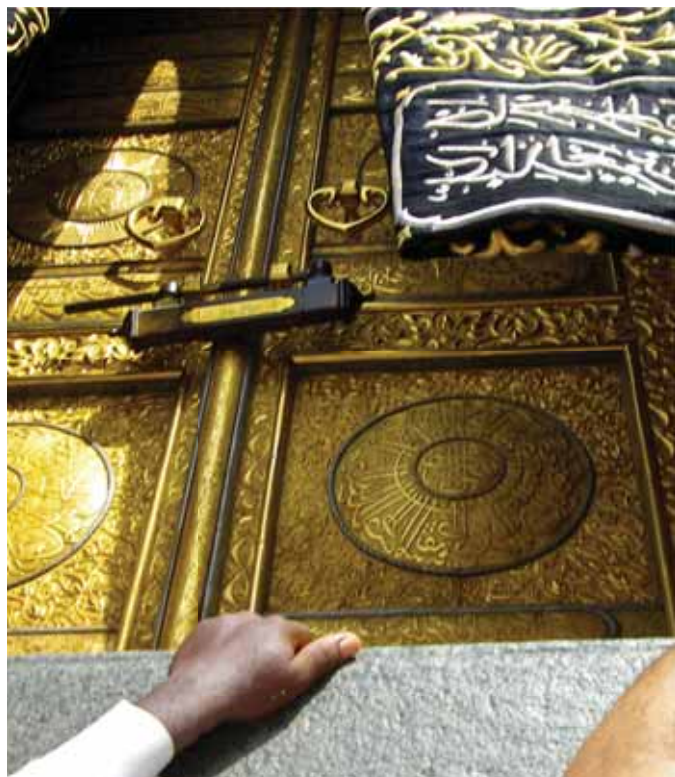
Haqika mafi falalar ayyuka da tsarkinsu a wajen Allah shi ne Imani, saboda hadisin da Abu Zarrin – Allah ya yarda da shi – ya tambayi Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ya Manzon Allah, waxanna ayyuka ne suka fi falala? Sai ya ce, “Imani da Allah da jihadi a kan tafarkinsa”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Shi ne sababin shiriya da samun arzikin duniya da na lahira, saboda faxin Allah mai girma da buwaya: “Duk wanda Allah ya yi nufin ya shirye shi sai ya yalwata zuciyarsa ga musulunci”. (Al-an’am : 125).

Kuma imani yana kawar da mumini daga savon Allah, saboda faxin Allah Ta’ala, “Waxanda suka yi taqawa idan wani mai kewaye daga shaixan ya shafe su sai su tuna Allah, sai ga su suna gani”. (Al-aaraf : 201)

Imani sharaxi ne na karvar aiki, Allah yana cewa :

“Haqika an maka wahayi da waxanda suke gabaninka cewa lallai

idan ka yi shirka, to tabbas ayyukanka za su rushe, kuma wallahi za ka zama daga cikin masu hasara”. (Azzumar : 65).

Tsarkaken Imani, Allah yana sa albarka a cikin aikin da aka yi a cikinsa, yana karvar addu’o’i da shi, “Haqika an maka wahayi da waxanda suke gabaninka cewa lallai idan ka yi shirka, tabbas ayyukanka za su rushe, kuma wallahi za ka zama daga cikin masu hasara”. (Azzumar : 65).

Tsarkaken Imani, Allah yana sa albarka a cikin aikin da aka yi a cikinsa, yana karvar addu’o’i da shi,

Fa'idojin Imani

Allah Mai girma da buwaya yana cewa, “Ashe ba ka ga yadda Allah ya buga misalin kalma mai daxi ba, kamar bishiya ce mai daxi da tushenta yana qasa, rassanta kuma suna sama, tana bayar da abincinta a kowanne lokaci da izinin Ubangijinta”. (Ibrahim : 24 – 25).

Yana daga cikin fa'idojin imani abin da zai zo :

1. Imani na gaskiya yana sanya nutsuwa da kwanciyar hankali da yalwar qirji, kamar yadda Allah ya ce, “Ku saurara, waliyyan Allah babu tsoro a kansu, kuma babu baqin ciki a tare da su”. (Yunus : 62)
2. Samun kevantacciyar kasancewa tare da Allah, wadda yake wa mumina, ma'ana yana fitar da su daga duhun kafirci da wahalhalunsa zuwa ga hasken imani da sakamakonsa.
3. Rabauta da yardar Allah da samun Aljannah, wadda ya tanade ta ga wanda ya yi imani ya gaskata shi. Allah Ta'ala ya ce, “Alqawarin da Allah ya yi wa mumina maza da mata shi ne Aljannatai waxanda qoramu suke gudana a qarqashinsu, da wuraren zama masu daxi a cikin Aljannar zama da samun yardar Allah”. (Attauba : 72)
4. Samun kariyar Allah da yake bawa waliyyansa da masoyansa mumina : “Haqiqa Allah yana kare waxanda suka yi imani”. (Al-hajj : 38)

Misalin haka : Kariyar da Allah ya bawa Annabinsa Muhammad (S.A.W) a lokacin hijirarsa, da kariyar da ya ba wa Badaxayinsa Ibrahim (S.A.W) lokacin da aka jefa shi cikin wuta.

5. Samun xaukaka a addini da samun jagoranci a cikinsa, Allah yana cewa, “Muka sanya su jagorori suna shiryuwa da umarninmu yayin da suka yi haquri”. (Assajdah : 24)

Imani da Allah alaqa ce tsakanin bawa mai rauni da Ubangijinsa, kamar yadda mai qarfi shi ma yake samun qarfinsa.

Babban abin da yake nuna haka, jagorancin masu addini da yaqini, Allah ya tabbatar da ambatonsu, ya tabbatar da abin da suka bari a baya, alhali suna qarqashin qasa a binne, jikkunansu basa nan, amma gurabunsu da labarukansu suna nan a raye.

6. Samun Son da Allah yake wa Muminai. Allah Ta'ala ya ce dangane da muminai, “**Yana son su, suna son shi**”.

(Al-ma'idah : 54).

Rayuwar da ba imani mutuwa ce tabbatacciya. Kwayar idon da ba imani makanta ce. Harshen da Imani bebe ne. Hannun da ba imani shanyayye ne.

Kuma Ya ce, “**Waxanda suka yi imani da ayyuka na qwarai Allah mai rahama zai sanya qaunarsu da son su (a zukatan bayinsa).**” (Maryam : 96).

7. S a m u n rayuwa mai daxi

duniya da lahira. Allah ya ce, “**Wanda duk ya yi aiki na qwarai namiji ko mace, alhali yana mumini, to za mu raya shi rayuwa mai daxi, kuma tabbas wallahi za mu saka masa ladansa da mafi kyan abin da suke aikatawa**”.

(Annahli : 97).

To ina masu neman rayuwa mai daxi da kwanciyar hankali da arziki?!!

8. Samun son da Allah yake wa mumini, da son mumini da yake wa Allah, Allah yana cewa, “(Allah) **yana son su, kuma suma son shi**”.

(Al'ma'idah 54)

Ma'ana, yana son su, kuma ya sanya son su da qaunarsu a tsakanin mutane.

9. Samun Busharar da aka yi wa masu imani ta girmamawar Allah gare su, Allah yana cewa,

“**Ka yi wa muminai bushara**”

(Attaubah : 112).

Bushara kuwa ba ta kasancewa sai da wani abu mai girma, wanda in aka faxe shi sai ka ga alamunta a a fatar wanda aka faxe masa ita, don haka ma ake ce mata bushara. Babu wata bushara da tafi rahamar Allah da yardarsa da Aljannarsa girma. Allah yana cewa,

“**Ka yi wa waxanda suka yi imani, kuma suka yi ayyukan qwarai albishir cewa suna da Aljannatai waxanda qoramu suke gudana a qarqashinsu**”.

(Albaqrah : 25)

10. Imani sababi ne na samun tabbata, Allah yana cewa, “**Waxanda mutane suka ce musu : “Lallai mutane sun yi muku taron dangi, ku ji tsoronsu” Sai hakan ya qara musu imani, suka ce, Allah ya isar mana, kuma madallah da abin dogaro**”.

(Ali- Imran : 173).

Babu abin da ya fi nuna irin wannan tabbatar, fiye da abin da tarihi ya rubuta na yadda Annabawa da Sahabbai da Tabi'ai da waxanda suka biyo bayansu suka yi sadaukarwa ga addini.

11. Amfanuwa da wa'azi, Allah yana cewa, “Ka tunatar, haqiqa tunatarwa tana amfanar mumina” (Azzariyat : 55)

Ba wanda yake amfanuwa da tunatarwa da wa'azi sai masu imani.

12. Samun kai cikin alheri a kowane hali, a halin qunci ko yalwa, shi dai mumini yana tare da alheri. Manzon Allah ya ce, “Abin mamakin al'amarin mumini, shi ne dukkan al'amuransa alheri ne, babu wanda yake da haka sai mumini, idan abin farin ciki ya same shi, sai ya gode, sai ya zamar masa alheri, idan kuma cuta ta same shi, sai ya yi haquri, sai ya zamar masa alheri”. (Muslim ne ya rawaito shi”).

Imani yana sanya mai shi haquri akan cuta, da godiya akan abin farin ciki.

13. Samun kariya daga faxawa cikin manya – manyan zunubai, ya inganta daga Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Mazinaci ba ya zina a lokacin da yake yi yana mumini” (Bukhari ne ya rawaito).

Waxannan su ne manya – manayan fa'idodin imani, to ina masu neman kwanciyar hankali da nutsuwa?!.

Alamomin Imani

Yana daga cikin Alamomin imani a rayuwar mumini :

1. qaruwar kwaxayin mumini wajen miqa wuya da jayuwa ga shari'a, Allah yana cewa, “**Kaxai abin da muminaɪ suke faxa idan an kirawo su zuwa ga Allah da Manzonsa don yin hukunci tsakaninsu shi ne su ce, mun ji mun bi, waxannan su ne masu rabauta**”. (Annur : 51)

Imani yana sanya ma'abocinsa yin gaggawa zuwa ga kamanta da bin umarnin Allah mai girma da buwaya

Allah Ta'ala yana cewa “**Na rantse da Ubangijinka ba za su yi imani ba, har sun hukunta ka akan abin da ya faru tsakaninsu, sannan kuma baza su**

Imani da Allah shi ne rayuwa, kuma rayuwa tare da Allah ita ce imani

ji qunci ko damuwa ba dangane da abin da ka hunkunta, su kuma sallama, sallamawa ta gabaxaya” (Annisa'i : 65)

Kai Imani yana sanya ma'abocinsa ya sallamawa da yarda da lamarin Allah mai girma da buwaya

2. Kariyar Allah ga bawansa da shirka boyayya da bayananniya, kamar qin juyar da wani abu na addu'a ko neman taimako da agaji ga wanan Allah mai girma da buwaya, domin mai amfanarwa shi ne Allah, haka ma mai cutarwa shi ne Allah mai girma da buwaya “**Idan Allah ya shafe ka da wata cuta to babu mai yayewata sai shi**” (Al-an'am : 17)
3. So don Allah da qi don Allah, wannan kuwa shi ne mafi qarfin igiyar imani, Allah yana cewa : “**Muminaɪ yan uwan juna ne**” (Al-hujurat : 10)
4. Babu abin da yake nuna haka fiye da yan uwantakar sahabban Madina ga yan uwansu sahabban da suka yi hijira daga Makkah (Almuhajiruun), da yadda suka ba da kawunansu da dukiyoyinsu ga yan uwansu, Manzon Allah ya ce, “**Xayanku ba zai yi imani ba, har sai ya so wa xan uwansa abin da yake so wa kansa**”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

-
5. Haquri a wajen Jihadi akan tafarkin Allah, da bayar da abu mai tsada da qima don yardar Allah, Allah yana cewa, “Muminai su ne waxanda suke yi imani da Allah da Manzonsa, sannan ba su yi shakka ba, suka yi jihadi da dukiyoyinsu da rayukansu saboda Allah, waxannan su ne masu gaskiya”. (Alhujurat : 15)

6. Rataya zuciya ga Allah da alqawarinsa, da abin da yake wajensa, da jin dakin hakan, Aljannar duniya a wajen mumini ita ce imani da bin Allah mai rahama, don haka yana fatan samun Aljannar lahira, wadda ita ce Allah ya yi masa alqawari, kuma yana san ran samun lada daga wajen Allah akan dukkan abin da ya same shi na wahala da gajiya, a rubuta masa a cikin takardun ayyukansa. Allah yana

“Ya ku waxanda suka yi imani ku yi imani”. Ya kira su da sunan imani, ya kuma kwaxaitar da su a kanshi, don saboda matsayin imanin

cewa “Baya halatta ga mutanen Madinah da larabawan da suke kewayansu su qi bin Manzon Allah (Wajen yaqi), ko su so rayukansu akan ran (Manzon Allah) domin kuwa babu wata ishirwa ko wahala ko yunwa da za ta same su saboda Allah, ko su taka wani wuri da zai baqantawa kafirai rai, haka nan ba su yiwa kafitai wani abu ba face sai an rubuta musu kyakkyawan aiki akan hakan. Haqiqa Allah ba ya tozarta aikin masu kyautatawa. Haka nan ba za su ciyar da wata ciyarwa ba, babba ko qarama, ba za su shiga wani kwari ba, face an rubuta musu (ladan wannan aiki) don Allah ya saka musu da mafi kyan abin da suke aikatawa”. (Attaubah : 120 – 121)

Dukkan waxannan suna faruwa ne ga waxanda suka yi imani da Allah, da gaskiya cikin mu’amala.

7. Samun Jivintar Allah da Manzonsa (walittaka). Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Kaxai macivinci lamarinku shi ne Allah da Manzonsa da waxanda suke yi imani”. (Alma’idah : 55)

Jibintar Allah tana nufin son da Allah, da taimakon addininsa, da son waliyyansa, da barranta daga kishiyar haka, waxanda su ne maqiya Allah, Allah yana cewa, “Ba za ka samu mutanen da suka yi imani da Allah da ranar lahira suna son waxanda suka savawa Allah da Manzonsa koda kuwa iyayensu ne ko yayansu ko yan uwansu ko danginsu, waxannan su ne waxanda Allah ya rubuta musu imani a cikin zukatansu, ya kuma qarfafa su da ruhi daga wajensa, kuma yana shigar da su Aljanatai waxanda qoramu suke gudana ta qarqashin su, suna masu dawwama a cikinsu, Allah ya yarda da su, suma sun yarda da shi. Ku saurara rundunan Allah su ne masu rabauta”. (Almujadala : 22)

Mumini yana son Allah da manzonsa da muminai, ba ya kuma riqon kafirai masoya. Allah yana cewa, “**Kada muminai su riqi kafirai masoya koma bayan Muminai**”. (Ali- Imran : 28)

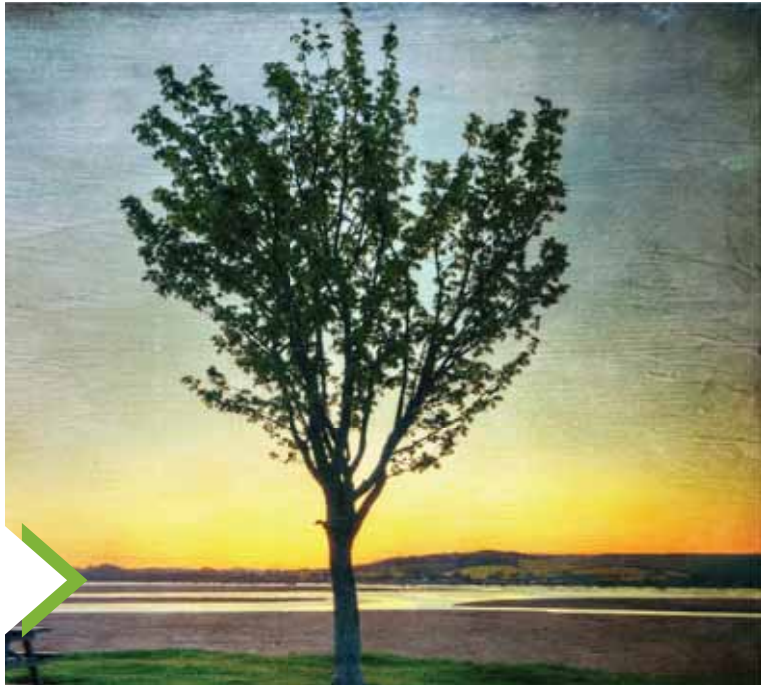
8. Samun kyawawan halaye. Ya tabbata Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Kunya da imani an haxa su waje xaya, idan aka xauke xaya, to sai xayan ma sai ya tafi**” (Baihaqi ya rawaito shi)

Xabi’ar kunya tana daga cikin manya-manyan halaye, mumini yana kyautata halayensa tare yan uwansa, don ya rayu a cikin ni’imar duniya ba tare da wasu matsaloli ba ko rarrabuwa ko husuma, duk wannan suna samuwa ne saboda shi mumini, don haka ba wanda yake samun haka sai mumini.

9. Samun haqiqanin arziki da kwanciyar hankali, shi ne abin da yake sawa mumini jin cewa yana Aljannar duniya, saboda arziki da kwanciyar hankali, saboda yana da Ubangiji xaya, Annabi xaya, shi ne Muhammad xan Abdullahi (S.A.W), da kuma tsari xaya, shi ne bin yardar Allah, da kuma manufa xaya, wadda ita ce Aljannah, da faxinta faxin sammai da qassai ne.

Idan ka duba dama da hagu za ka ga asibitoci da wuraren duba tavin hankali sun

cika da marasa lafiya, zaka kuma ji koke – koken da damuwa da rashin barci da abubuwan ban tsoro kala-kala, sai ka gane cewa dukkan waxannan abubuwa abin da ya kawo su shi ne nisantar imani da Allah mai girma da buwaya, da karkata ga duniya da xamfaruwa da ita, har ya zamana son duniya ya mamaye kula da gyara zuciya, shi ko xan adam yana da tsananin buqatar ciyar da zuciyarsa abincinta, wanda shi ne Imani da Allah da

komawa zuwa gare shi, da dauwama wajen ambatonsa, da imani da mala'iku da littattafai, da ranar lahira, da qaddara alherinta ko sharrinta, mai xaxi ko maras daxi, duk a yi imani daga Allah take.

A taqaiƙe dai da yawa daga cikin mutane sun gafala daga maganin zuciya, da samun hutunta, da barin Aljannar duniya, sun koma bayan tarkacen duniya mai qarewa, don haka su ba su samu abin da suke nema ba, kuma ba su huta ba tun daga farko.

Qosar da bangaren ruhi ba ya samuwa sai da imani, saboda ruhi daga Allah yake, Allah ne ya haliƙce shi, jiki kuma Allah ya haliƙce shi ne daga qasa, don haka duk lokacin da xan adam ya qosar da bangaren ruhinsa sai ya ruhinsa ya xaukaka, ya yi sama, ya nisanci qananan al'amura ta samu nutsuwa, amma duk lokacin da ya yi watsi da wannan vangaren, sai ruhinsa ya yo qasa zuwa ga xabi'ar dabbobi ta sha'awa, quncin rai da damuwa su qaru, duniya ta yi mata baƙinqirin.

Imani da Manzannin Allah Waxanda suke sanar da mutane Allah.

Allah bai halicci bayinsa haka sakakai ba, bai kuma barsu aka kara-zube ba, don haka ya aiko musu da Manzanni waxanda suke sanar da su Shi Allah, da girmansa da kamalarsa, suke sanar da su shari'arsa. Allah ya aiko mafifitan mutane, ya aiko manzanni masu yawa daga cikin mutane, Nuhu, Ibrahim, Musa, Isa, (A.S) ya cike aikensa da mafificin manzanni, Muhammad (S.A.W). Ya sanya musu ayoyin da suke nuna gaskiyarsu, suka sauke amana, suka isar da saqo, suka sanar da bayin Ubangijinsu, mahaliccinsu, don haka duk wanda bai yi imani da saqonsu ba, bai gaskata su ba, to bai yi imani da Allah ba. Allah ya ce, **"Manzo ya yi imani da abin da aka saukar masa daga Ubangijinsa, haka ma muminai, dukkaninsu sun yi imani da Allah da Mala'ikunsa da littatafansa da Manzanninsa".** (Baqara : 285)

Domin su ne masu isar da saqon Allah, waxanda ya aiko, mu yi imani da su gabaxaya, Allah ya ce,

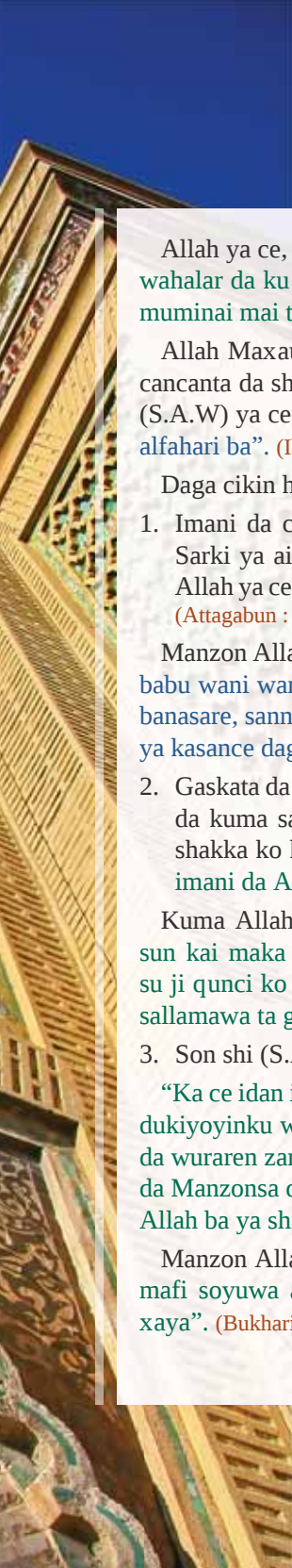
"Ba za mu bambanta wani daga cikinsu ba". (Baqara : 285)

Allah ya aiko manzanni tare da littatafai saboda su zama haske ga mutane, ya aiko Ibrahim da takardu (Suhuf) Dawud da Zabura, Musa da Attaura, Isa da Injila, Muhammad (S.A.W) da littafi, gagara koyo Alqur'ani mai daraja. Allah ya ce, **"Wani littaffi ne da an kyautata ayoyinsa sannan aka rarrabe su daga wajen mai Hikima Masani".** (Hud : 1)

Allah ya sanya shi (Alqur'ani) shiriya da haske da albarka da hujja, Allah ya ce, **"Wannan littafi ne mun saukar da shi mai albarka ku bi shi, ku ji tsoron Allah, ko kwa samu rahama".** (Al-an'am : 155)

Ya kuma cewa, **"Ya ku mutane haqiqa hujja ta zo muku daga Ubangijinku, ya kuma saukar muku da haske mabayyani".** (Annisa'i : 174)

Allah ya sanya imani da cikamakin Annabawa da Manzanni, fiyayyen halitta, Muhammad (S.A.W) da saqonsa wani yanki ne na imani da kaxaituwar Allah Ta'ala, a cikin kalmar shahada, wadda ita ce, **"Na shaida babu abin bautawa da cancanta sai Allah, kuma na shaida Muhammad Manzoni Allah".** Allah ya aiko shi don rahama ga talikai, ya fitar da su daga duhu zuwa haske, daga jahilci zuwa ilimi, daga vata zuwa shiriya da imani, ya sauke amana, ya yi al'umma nasiha, ya kasance mai kwaxayin alheri ga al'ummarsa.

Allah ya ce, “Haqiqa wani Manzo ya zo muku daga cikinku, duk abin da zai wahalar da ku yana yi masa nauyi, mai kwaxayin (alheri) gareku, dangane da mumintai mai tausayi ne mai jinqai” (Attaubah : 128)

Allah Maxaukakin Sarki ya baiwa Annabinsa Manzonsa haqqoqin da suka cancanta da shi, shi ne mafi alherin mutane, kuma shugabansu, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ni ne shugaban yayan Adam, amma (na fahi haka ne) ba don alfahari ba”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

Daga cikin haqqoqinsa (S.A.W)

1. Imani da cewa shi bawan Allah ne Manzonsa, kuma Allah Maxaukakin Sarki ya aiko shi don jin qai ga talikai, ya sauke amana, ya isar da saqo, Allah ya ce, “Ku yi imani da Allah da Manzonsa da hasken da muka saukar”. (Attagabun : 8)

Manzon Allah (S.A.W) “Na rantse da wanda ran Muhammad yake hannunsa, babu wani wanda zai ji labarinsa daga cikin wannan al’umma, bayahude ne ko banasare, sannan ya mutu bai yi imani da abin da aka aiko ni da shi ba, face sai ya kasance daga ma’abota wuta”. “Muslim ne ya rawaito shi”

2. Gaskata da karwar abin da ya zo da shi daga Ubangijinsa Maxaukakin Sarki, da kuma sakankancewa saqon na shi gaskiya ne daga wajen Allah, babu shakka ko kokwanto. Allah ya ce, “Mumintai su ne kaxai waxanda suka yi imani da Allah da Manzonsa, sannan ba su yi shakka ba”. (Alhujurat : 15).

Kuma Allah ya ce, “ Na rantse da Ubangijinka ba za su yi imani ba, har sun kai maka hukunci akan abin da ya faru tsakaninsu, sannan kuma ba za su ji qunci ko damuwa ba dangane da abin da ka hunkunta, su kuma sallama, sallamawa ta gabaxaya” (Annisa’i : 65)

3. Son shi (S.A.W) Allah ya ce,

“Ka ce idan iyayenku da yayanku da yan uwanku da matanku da danginku da dukiyoyinku waxanda kuka tara, da kasuwancinku wanda bakwa so ya lalace, da wuraren zaman da kuka yarda da su, sun fi soyuwa a wurinku fiye da Allah da Manzonsa da jihadi akan tafarkinsa, to ku jira har Allah ya zo da lamarinsa, Allah ba ya shirya da mutane fasiqai”. (Attaubah : 24)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Xayanku ba zai yi imani ba har sai na zama mafi soyuwa a wajensa, fiye da babansa da xansa da dukkan mutane gaba xaya”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

4. Girmamashi da darajta shi. Allah ya ce, “Don ku yi imani da Allah da Manzonsa, ku qarfafe shi, ku girmamshi” (Alfathu : 9)

Ya kuma cewa, “Waxanda suke yi imani da shi, suka qarfafe shi, suka taimake shi, suka bi hasken da aka saukar gare shi, waxannan su ne masu rabauta”. (Al-araf : 157)

5. So da qauna da girmama iyalan gidansa, waxanda suke musulunta, suka tafi akan sunnarsa, waxannan su ne wasiyyar da Annabinmu Muhammad (S.A.W) ya yi mana, inda yake cewa, “Ina tunatar daku Allah akan iyalan gidana, ina tunatar daku Allah a kan iyalan gidana, ina tunatar daku Allah a kan iyalan gidana”. (Muslim ne ya rawaito shi).

Iyalan gidansa su ne mafifitan mutane, kamar matansa, da zuriyarsa, da yan uwansa, waxanda sadaka ta haramta a kansu, ba ya halatta a tauye su, ko a zage su, kamar yadda ba ya halatta a yi da’awar cewa ba sa savo (Ma’asumai) ko kuma a kira su ba Allah ba.

6. Son sahabbansa, waxanda suke yi imani da shi, suka gaskata shi, da kuma barin kutsawa cikinsu da munanan maganganu, Haqiqqa Allah ya yabe su,

Kada a kutsa cikin tarihin sahabbansa waxanda suka yi imani da shi da munanan mganganu, saboda su ne waxanda Allah Maxaukakin Sarki ya yabe su, ya ce, “Muhammad Manzoni Allah ne, waxanda suke tare da shi masu tsanantawa ne ga kafirai, masu jinqai a tsakaninsu, za ka gan su suna yawan

ruku'u da sujjada, suna neman falala daga wajen Allah da yarda, alamominsu suna fuskokinsu daga alamar sujjada”. (Alfathu : 29)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “kada ku zagi sahabbaina, kada ku zagi sahabbaina, na rantse da wanda raina yake hannunsa, da xayanku zai ciyar da misalin dutsen Uhud na zinariya, da ba zai kai mudun xayansu ko rabin sa ba”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Mafifitan Sahabbai su ne khalifofi shiryayyu, Abubakar, sai Umar, sai Usman, sai Aliyyu, Allah ya yarda da su, da sauran sahabbai gabaxaya, Allah ya ce, “Waxanda suka riga (Shiga musulunci) daga Sahabban da suka yi hijira (Almuhajirai) da na Madinah (Al’ansar) da waxanda suka bi su da kyautatawa, Allah ya yarda da su, suma sun yarda da shi, ya tanadar musu da Aljanatai waxanda qoramu suke gudana ta qarqashinsu, suna masu dauwama a cikinsu har abada, wannan shi ne rabo mai girma”. (Attaubah : 100)

Dukkan waxannan sahabbai sun isar mana da saqon Manzon Allah (S.A.W) har ilimi da imani ya zo mana.

Imani Da Haxuwa Da Allah

Dukkan halittu za su koma zuwa ga Allah, gare shi makomarsu, kuma wannan rukuni ne tabbatacce daga rukunin imani da Allah, kai! Yana ma cikin rukunan imani. Yana daga cikin rukunan imani, imani da ranar lahira, ya tabbata lokacin da Mala'ika Jibril ya tambayi Annabinmu (S.A.W) a gaban sahabbansa yana mai koyar da su – dangane da rukunan imani sai ya ce, “**Ka yi imani da Allah, da Mala'ikunsa, da littattafansa, da Manzanninsa, da ranar lahira, ka yi imani da qaddara, alherinta da sharrinta**”. (Muslim ne ya rawaito shi)

An kirata da ranar qarshe, saboda ba wata rana a bayanta, inda ‘yan Aljannah za su tabbata a gidajensu, ‘yan wuta ma a gidajensu. Ranar qarshe ta zo da sunaye da yawa a cikin Alqur’ni mai girma, wanda hakan yana nuna girman ranar da matsayinta da abin zai faru a cikinta, daga cikin sunayen rana qarshe akwai : Mai aukuwa (Alwaqi’a) saboda tabbacin faruwarta, akwai mai xagawa da saukewa (Khafidatun Rafi’ah) saboda za ta xaukaka wasu mutane a Aljannah, ta kuma sauke wasu a cikin wuta. An kirata da ranar hisabi da sakamako (Yaumul Hisabi wal Jaza’i waddini), an kirata ranar tabbatarwa (Yaumul Haaqqa) a ranar labarun da Allah ya bayar suke tabbata. Daga cikin sunayenta akwai (Axxaamma) ma’ana mai rinjaye, akwai kuma (Assakkha) mai qara saboda qararta tana sa kurumta, haka ana kiranta (Yaumul Wa’id) ranar narkon azaba, saboda alqawarin azaba da Allah ya yi zai tabbata. Ana kiranta da (Yaumul Hasarat Wannadamah) saboda abin zai kasance a cikin na hasara da nadama, (Yaumul Talaqi) ranar haxuwa, saboda kowa da kowa za a haxu a wuri xaya, (Yaumul Azifa) rana ta kusa, saboda kusancinta. (Yaumul Tanadi) ranar kiraye – kiaraye, saboda kiraye-kirayen da za a yi a cikinta, Yan Aljannah su kira ‘yan wuta, ‘yan wuta su kira yan Aljannah. (Yaumul Aqeen) wato bakararrar rana, saboda babu wata rana a bayanta ko a gabanta. Hakanan ana kiranta (Addarul Akhirah) gidan qarshe, da (Darul Qarar) gidan tabbata, da (Algashiya) mai lulluvewa, saboda tana lulluve mutane, da sauran irin waxannan sunaye nata

Abin da Imani da ranar Lahira ya qunsa :

Na Farko : Imani Da Abin da Yake Bayan Mutuwa

Na daga fitinar qabari

Ita ce tambayar mamaci dangane da Ubangijinsa da addininsa da Annabinsa bayan an binne shi, sai Allah ya tabbatar da waxanda suka yi imani da magana tabbatacciya, sai ya ce, “Ubangijina Allah, addinina musulunci, Annabina Muhammad” Kuma Allah ya vatar da azzalumai, sai kafiri ya ce, “Haa haa!! Ban sani ba” sai munafiki ko mai shakkah ya ce, “Ban sani ba, na ji mutane suna faxar abu ne nima na faxa”.

Da azabar qabari da ni'imarsa

Ita dai azabar qabari tana kasancewa ga Azzalumai da Munafikai da Kafirai, da wasu daga cikin Muminai masu savo. Allah ya ce,

“Da za ka ga Azzalumai yayin da suke cikin mayen mutuwa, Mala'iku sun shimfixa hannayensu (suna cewa) ku fito da rayukanku, a yau za a saka muku da azabar wulaqanci saboda munanan abin da kuka kasance kuna faxa a kan Allah, wanda bana gaskiya ba, da kuma abin da kuka kasance kuna yin isgili da ayoyin (Allah). (Al-an'am : 93)

Kuma Allah ya ce a kan mabiya Fir'auna : “Wuta ce ake bijirar da su a kanta safe da yamma, a ranar da Alqiyama za ta tashi, za a ce ku shigar da mabiya Fir'auna matsananciyar azaba”. (Gafir : 46)

A cikin hadisin Zaid xan Sabit, daga Annabi (S.A.W) ya ce, “Ba don kada ku qi binne mamata ba, da na roqi Allah ya jiyar daku wani

abu daga azabar qabari, irin abin da nake ji” Sannan sai Annabi (S.A.W) ya juyo da fuskarsa wajenmu, ya ce, “Ku nemi tsarin Allah daga azabar qabari” Sai muka ce, “Muna neman tsarin Allah daga azabar qabari” Sai ya sake cewa, “Ku nemi tsari daga azabar qabari” sai muka ce, “Muna neman tsarin Allah daga azabar qabari” sai ya ce, “Ku nemi tsarin Allah daga fitina ta voye da ta sarari” sai muka ce, “Muna neman tsarin Allah daga fitina ta fili da ta voye” Sai ya ce, “Ku nemi tsarin Allah daga fitinar Dujal”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Amma ni’imar qabari kuwa tana kasancewa ne ga mumainai masu gaskiya, Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Haqika waxanda suka ce Ubangijinmu Allah, sannan suka

daidaita, to Mala’iku suna sauka a gare su, suna cewa kada ku ji tsoro kada ku yi baqin ciki, ana muku bushara da Aljannah, wadda aka kasance ana muku alqawarinta”. (Fussilat : 30)

Kuma Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ina ma lokacin da rai ya kai maqogwaro. A lokacin ku, kuna kallo. Mu kuma mun fi kusa da shi fiye da ku, amma ba kwa gani. Ina ma kun kasance ba waxanda ake yiwa hisabi ba. Zaku dawo da ran in kuna da gaskiya. To amma idan ya kasance daga waxanda suke makusanta. To hutu da aljannar ni’ima da arzikin abinci sun tabbata gare shi. To amma idan ya kasance daga ma’abota dama. Sai a ce masa aminci ya tabbata gareka daga ma’abota dama. Kuma amma in idan ya kasance daga

masu karyaƙawa vatattu. To yana da wata liyafa ta ruwan zafi, da qonuwa da wutar Jahim. Lalle wannan tabbas ita ce gaskiya ta yaqini. Saboda haka ka tsarkake sunan Ubangijinka Mai girma. (Alwaqī'a : 83 – 96)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce idan mumini ya amsa wa Mala'iku biyu masu tambaya a qabari sai a ce, “Mai kira daga sama zai yi kira, ya ce, bawana ya yi gaskiya, ku shimfiƙa masa shimfiƙa na Aljannah, ku sanya masa tufafi daga Aljannah, ku buƙe masa qofa zuwa Aljannah. Sai qanshinta da iskarta su shigo masa, a faxaxa masa qabarinsa iya ganinsa”. (Ahmad ne ya rawaito shi a cikin wani hadisi dogo)

Na biyu : Imani Da Tashi Bayan Mutuwa

Shi ne raya matattu yayin da aka yi busa qaho karo na biyu, sai mutane su tsaya ga Ubangijin talikai, marasa takalma, tsirara basu da tufafi, da lova a tare da su. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Kamar yadda muka farar da halitta za mu mayar da ita, alqawari ne na gaskiya akanmu, haqika mu masu aikatawa”. (Al'anbiya : 104)

Tashi bayan mutuwa abu ne tabbatacce na gaskiya, Alqur'ani da Sunnah da Ijma'in musulmi sun nuna haka, Allah ya ce, “Sannan haqika ku bayan haka matattu ne. Sannan ku za tashe ku ranar Alqiyama”. (Almuminuna : 15 – 16)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Za a tara mutane ranar Alqiyama, babu takalma, babu kaciya” (Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi).

Kuma musulmai sun haxu akan tabbatuwar wannan abu, kuma wannan ce hikimar da Allah ya sanya wa bayi makoma, wadda zai saka musu a cikinta, akan abin da ya xora musu ta harshen Manzanninsa. Allah maxaukakin Sarki ya ce, “Yanzu kuna zaton mun halicce ku ne don wasa, kuma ku baza ku dawo wajenmu ba”. (Almumina : 115).

Allah Maxaukakin Sarki ya cewa Annabinsa (S.A.W) “Haqika wanda ya saukar maka da Alqur'ani zai dawo da kai zuwa ga makoma”. (Alqasas : 85)

Sayyidina Usman ya kasance yana kuka, idan ya tsaya a kan qabari. har ya jiqa gemunsa, sai aka ce da shi, “Kana tuna Aljannah da Wuta amma baka kuka, amma kana kuka don wannan? Sai ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Qabari shi ne farkon gida daga gidajen lahira, idan mutum ya tsira daga gare shi, to abin da zai zo bayansa ya fi shi sauqi, in kuwa bai tsira daga gare shi ba, to abin da zai zo bayansa ya fi shi tsanani” sai ya ce, “Ban tava ganin wani abu mai ban tsoro ba, face qabari ya fi shi ban tsoro”.

(Ahmad ya rawaito shi)

Abu Na Uku : Imani Da Abin Da Ya Zo Na Alamomin Tashin Alqiyama

Su ne alamomin da suke fara zuwa kafin tashin Alqiyama, suna nuna ta kusa zuwa, an raba su gida biya, qanana da manya.

Qananan Alamomi

Su ne alamomin da yawanci sukan zo tun gabanin Alqiyama da lokaci mai tsawo, akwai waxanda sun zo sun wuce, sun qare, akwai waxanda suke maimaituwa, akwai waxanda sun faru, kuma suna ci gaba da faruwa, akwai waxanda kuma har yanzu ba su faru ba, amma za su faru kamar yadda Manzoni Allah (S.A.W) mai gaskiya abin gaskatawa ya faha, misalin irin waxannan qananan alamomin akwai, aiko Annabi (S.A.W) da mutuwar, da buxar Baitil Maqdis, da bayyanar fitintinu, da rashin amana, da xauke ilimi da bayyanar jahilci, da yaxuwar zina da riba, da bayyanar kayan kixe-kixe, da yawan shan giya, da dogayen gine-gine da makiyaya za su yi, da yawan savawa iyaye daga 'ya'yansu, har su riqa yi wa iyayen mu'amala kai ka ce su ne iyayen gidansu, da yawan kashe-kashe, da yawan girgizar qasa, da bayyanar kishfewa da shafewa, da bayyana 'yan mata masu sanya tufafin tsiraici kuma suna tsirara, da yawan shaidar zur, da voye shaidar gaskiya, da sauransu da yawa waxanda suka zo a Alqur'ani da hadisin Manzoni Allah (S.A.W).

Manyan Alamomi

Wasu al'amura ne manya-manya waxanda bayyanarsu tana nuna kusancin tashin alqiyama, saura qiris ta tashi, alamomin guda goma ne, su ne, Dujal, saukar Annabi Isa xan Maryam, Yajuju da Majuju, kisfewa guda uku, xaya a gabas, xaya a yamma, xaya a tsibirin larabawa, sai ganin wani hayaqi, sai vullowar rana daga mafaxarta, sai fitowar Dabba, sai wuta wadda za ta kora mutane zuwa ga matattararsu. Waxannan alamomi za su fito xaya bayan xaya, duk wadda ta fara bayyana to sauran na biye da ita.

Abu Huxu : Imani Da Abin Da Zai Zo Na Ban Tsoro Ranar Alqiyama, kamar

1. Rugurguza manya-manyan duwatsu, da maida su qasa, da daidaita su da qasa. Allah ya ce, “Zaka ga duwatsu kana zatonsu a kafe suke, sai ka ga suna wucewa kamar yadda girgije yake wucewa”. (Annamlı : 88)

Ya ce, Kuma aka nika duwarwatsu nikewa, suka zamo kura abar daidaitawa (Alwaqı'a : 5 – 6)

Ya ce, “Duwatsu za su zama kamar audugar da aka kaxa” (Alma'arij : 9)

Allah ya ce, “Suna tambayarka akan duwatsu, ka ce, Ubangijina zai sheqe su sheqewa. Ya bar su faqo fetal. Ba za ka ga wani kwari ko tudu ba a cikinsu”. (Xaha : 105 -107)

2. Fashewar koguna, saboda za su kama da wuta, waxannan koguna da suka xau kaso mai yawa a bayan qasa zasu fashe a wannan rana, Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Idan koguna suka fashe”. (Al-infixar : 3). “Idan tekuna aka qone (ruwan) su”. (Attakwir : 6)

3. Za a canza wannan qasar da mutane suka saba da ita, haka ma sammai, sai a tashi mutane a kan wata qasa daban wadda ba su komai nata ba. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ranar da za a canza qasa ba wannan qasar ba, haka ma sammai, sun fito zuwa ga Allah Shi kaxai mai rinjaye”. (Ibrahim : 48).

Ya ce, “Za a tara mutane ranar Alqiyama a wata farar qasa mai jaja-jaja, kamar gurasar farin gari. Babu wata alama ta wani a kanta”. (Bukhari da Muslim ne ya rawaito shi)

Sai ta wayi gari fili fetal babu wata alama

4. Mutane za su ga abin da basu saba da shi ba, don za su ga wata da rana sun haxu, sai tsoro ya qaru a zukata. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Yayin da gani ya ximauce. Kuma hasken wata ya dusashe. Kuma aka tara rana da wata (a wuri guda). (Alqiyama : 107)

5. Busa a cikin qaho, wanda shi ne qarshen wannan rayuwar ta duniya, idan ranar ta zo za a yi busa a cikin qaho, sai wannan busa ta kawo qarshen duk wata rayuwa a sama da qasa. “Aka yi busa a cikin qaho, sai duk wanda yake cikin sammai da qassai su sume sai wanda Allah ya so” (Azzumar : 68)

Busa ce mai ban tsoro, mai rushe komai da komai, mutum yana jin ta, ba zai iya wasiyya da komai ba, kuma ba zai iya komawa wajen iyalansa da abokanansa ba. “Ba komai suke jira ba sai busa xaya, wadda za ta kama su, sai ga su suna husuma. Ba za su iya wata wasiyya ba, kuma ba za iya komawa iyalansu ba”. (Yaasin : 49 – 50)

Kuma ya ce “Sannan aka yi busa a qaho, babu wanda zai ji wannan busar face sai ya xaga wuyansa, ko gefen wuyansa, Farkon wanda zai ji wannan busa wani mutum ne da yake gyara wurin shan ruwan raquminsa, sai ya sume. Dukkan mutane su ma sumanci”. (Muslim ne ya rawaito shi)

6. Taruwar da ta haxa dukkan halittun da Allah ya halitta har zuwa na qarshensu a filin taruwa. Za su taru a kan qasar mattattara tun daga farkonsu har zuwa na qarshensu, aljanunsu da mutanensu, kai har ma dabbobinsu. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Haqika a cikin haka akwai aya ga duk wanda yake tsoron azabar lahira, wannan rana ce da za a tara mutane a cikinsa, kuma yini ne wanda ake halarta”. (Hud : 103).

Allah Maxaukakin Sarki ya ce “Ka ce, Haqika na farko da na qarshe za a tara su zuwa wani lokaci a wani yini sananne”. (Alwaqi’a : 49 – 50).

7. Za a tara mutane tsirara kamar yadda Allah ya halicce su, ba kuma wanda zai kalli wannan saboda tsananin wannan tsayuwa mai ban tsoro. Nana Aishatu Uwar Muminai – Allah ya yarda da ita – ta yi mamakin hakan, An karvo daga gareta ta ce, Manzon Allah ya ce, “Za a taraku marasa takalma masu lova” Sai Aisha ta ce, “na ce ya Manzon Allah, maza da mata, shashinsu yana kallon sashi? Sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ai tsananin lamarin ya fi haka, balle su damu da haka”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

8. Ramawa wanda aka zalunta daga wanda ya zalunce shi, har dabbobi, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Wallahi za ku mayar da haqqoqi ga masu su ranar alqiyama, har dabba marar qaho sai an karvo mata haqqinta daga dabba mai qaho”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk wanda ya zalunci xan uwansa, a mutuncinsa ko wani abu na shi, to su warware tun daga nan duniya, tun kafin ranar da babu dinari ko dirhami, idan yana da kyakkyawan aiki sai a xiba daga wajensa gwargwadon zaluncin da ya yi, idan kuma baya da kyawawan ayyuka, to sai a xebo munanan ayyukan abokin a xora masa”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

9. Kusantowar rana zuwa ga mutane, har su nutse cikin guminsa, gwargwadon ayyukansu. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Za a kusanto da rana a ranar alqiyama ga halitta, har ta zama a kansu daidai da mil xaya. Sulaim xan Amir ya ce, “Wallahi ban sani ba, me yake nufi da mil, yana nufin mil na nisan tafiya, ko kuma yana nufin mishin da ake sa kwalli da shi. Manzon Allah ya ci gaba da cewa, “Sai mutane su zama a cikin gumi gwargwadon ayyukansu, daga cikinsu akwai wanda gumi zai kawo masa zuwa idon qafa, daga cikinsu akwai wasu zuwa gwiwa, daga cikinsu akwai wanda zuwa wuyansa, akwai wanda gumi zai masa linzami. Ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya yi nuni da hannunsa zuwa bakinsa”. (Muslim ne ya rawaito shi)

10. Akwai wanda zai karvi littafinsa da hannun damansa, akwai wanda zai karwa da hagunsa. Sai mutane su zauna a cikin ruxani da rikicewa, har kowacce takardar aiki ta faxa hannun mai ita, sai mumina su yi murnar kusantowar tsira, a yayin da suka ga takardunsu a hannuwansu na dama, a lokacin kafirai da munafukai zasu qara samun baqin ciki da damuwa yayin da suka ga takardunsu a hannayensu na hagu. Kuma wannan sakamako ne wanda ya dace. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Amma wanda aka ba littafinsa a hannun damarsa, sai ya ce, ku zo ku karanta littafina. Haqiqa ni na tabbatar zan gamu da sakamakona. Yana cikin rayuwa yardaddiya. A cikin Aljannah maxaukakiya. Ababen tsinkarta dab-dab-dab suke. (za a ce) ku ci ku sha hankali kwance, saboda abin da kuka gabatar a kwanakin da suka wuce. Amma wanda aka bawa littafinsa da hannun hagunsa, sai ya ce, kaicon a ina ma ba a ba ni littafina ba. Ban san menene sakamakona ba. Kaicon wannan mai halakarwa ce. Dukiyata bata wadata min komai ba. Hujjata da mulkina sun vace min”. (Alhaqqa : 19 – 29).

11. Abin da zai samu mutane na tsoro da razana, har ya zamana mutum ba zai tambayi kowa ba, ba wanda zai dame shi sai kansa. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ranar da dukiya da ‘ya’ya ba sa amfani”. (Ashu’ara : 88)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ranar da mutum yake gujewa xan uwansa. Da babarsa da babansa. Da matarsa da ‘ya’yansa. Kowanne mutum a cikinsu a wannan ranar yana da sha’anin da ya ishe shi”. (Abasa : 34)

Abu Na Biyar : Imani Da Hisabi Da Sakamako :

Za a yiwa kowanne bawa hisabi akan aikinsa, a saka masa akan abin da ya aikata. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Makomarsu tana garemu. Sannan hisabinsu yana wajenmu”. (Algashiya : 25 – 26)

Kuma Ya ce, “Duk wanda ya zo da kyakkyawa to yana da goma irinta. Wanda ya zo da mummuna to za a saka masa sai dai irinta, kuma baza a zalunce su ba”. (Al’an’am : 160).

Kuma Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Mun sanya ma’auni na gaskiya saboda ranar alqiyama, ba za a zalunci wata rai da komai ba, Idan kuwa akwai wani abu daidai da qwayar zarra zamu zo da shi, mun isa masu yin hisabi”. (Al’anbiya’a : 47).

An karvo daga Abdullahi xan Umar – Allah ya yarda da shi – ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Haqiqa Allah zai kusanto kusa da mumini, sai ya sanya masa sitirarsa, ya rufe shi, sai ya ce, kasan zunubi kaza, kasan zunubi kaza? Sai ya ce, eh ya Ubangiji. Har sai ya yarda da laifukansa, ya tabbatar ya halaka, sai Allah ya ce, “Na sitirtaka a duniya, a yau ma zan gafarta maka” Sai Manzon Allah ya ce, “Sai a ba shi littafin kyawawan ayyukansa. Amma kafirai da Munafikai sai a yi musu shela a gaban halittu, a ce, “Waxannan su ne waxanda suka yi wa Ubangijinsu qarya. Ku saurara tsinuwar Allah ta tabbata akan Azzalumai”. (Hud : 18) (Bukhari da Muslim ne ya rawaito shi).

Ya kuma inganta daga Annabi (S.A.W) cikin abin da ya rawaito shi daga Ubangijinsa mai girma da buwaya, ya ce, “Haqiqa Allah ya rubuta abubuwa masu kyau da munana, sannan ya bayyana haka, duk wanda ya yi niyyar kyakkyawan aiki, amma bai yi ba, to Allah zai rubuta masa ladan kyakkyawa guda xaya cikakkiya. Idan kuwa ya yi niyya kuma ya aikata, to Allah zai rubuta masa kyakkyawa goma, zuwa ninkin xari bakwai, zuwa ninki da yawa. Idan ya yi niyyar mummuna, amma bai aikata ba, sai Allah ya rubuta masa kyakkyawa guda xaya cikakkiya, in kuwa ya yi niyya kuma ya aikata, to sai Allah ya rubuta masa mummuna xaya”.

(Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi).

An cewa Hasanul Basariy : Mun ga Tabi’ai sun fi Sahabbai yawan ibada, to dame sahabbai suka fi su? Sai Alhassan ya ce, “Waxannan suna bauta amma duniya tana cikin zukatansu, sahabbai kuwa suna bauta amma lahira ce a zuciyarsu”.

Musulmai sun haxu (Ijma'i) akan tabbatar da hisabi da ba da sakamakon ayyuka, kuma wannan ce hikimar da ta sa Allah ya saukar da littattafai, ya aiko manzanni, ya wajabtawa bayi yin imani da shi, ya yi alqawarin azaba ga wanda bai bi shi ba, kuma bai yi imani da shi ba, bai bi manzanninsa ba, ya yi masa alqawarin azaba mai tsanani da azaba mai raxaxi. Da a ce babu wani hisabi, babu wani sakamako, da abin ya zama wasa, wanda Allah ya tsarkaka ga barinsa. Allah ya yi nuni da haka, inda ya ce, “Wallahi tabbas sai mun tambayi waxanda muka aikawa manzanni, kuma wallahi sai mun tambayi Manzannin. Kuma zamu ba su labari da ilimi, bamu kasance masu fakuwa ba”. (Al-aaraf : 6 – 7).

Abu Na Shida : Imani Da Aljannah Da Wuta :

Su ne makoma na har abada ga halitta. Aljannah gidan ni'ima ce, wadda Allah ya tanade ta don muminaɓi masu tsoron Allah, waxanda suka yi imani da abin da Allah ya wajabta musu, suka tsayu da yi wa Allah da Manzonsa, suna masu tsarkake zuciyoyinsu, masu bin Annabinsa. A cikin Aljannah akwai ni'ima kala-kala, “Abin da ido bai tava gani ba, kunne bai tava ji ba, tunani bai tava tunanwa ba” Allah ya ce, “Waxanda suka yi imani kuma suka yi aiki na qwarai waxannan su ne fiyayyun halitta. sakamakonsu a wajen Ubangijinsu Aljanatai waxanda qoramu suke gudana a qarqashinsu, suna masu dauwama a ciki har abada, Allah ya yarda da su, suma sun yarda da su. Wannan (sakamako ne) ga wanda ya ji tsoron Ubangijinsa”. (Albayyinah : 7 – 8).

Kuma Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Wata rai bawta san me aka voye musu ba na farin ciki, sakamakon abin da suka kasance suna aikatawa”. (Assajda : 17)

Mafi girman ni'imar aljannah ita ce ganin Allah maxaukakin Sarki Allah ya ce : “Wasu fuskokin a wannan rana masu haske ne. masu kallon Ubangijinsu” (Alqiyama : 22 – 23).

Allah Mai girma da buwaya ya ce, “Waxanda suka kyautata suna da sakamako mafi kyau da qari a kan hakan”. (Yunus : 26)

Sakamako mafi kyau : shi ne Aljannah. Qarin kuwa shi ne ganin Allah mai girma, kamar yadda Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Idan ‘yan Aljannah suka shiga Aljannah, ya ce, sai Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Kuna son in qara muku wani abu? Sai su ce, “Ashe ba ka haskaka fuskokinmu ba, ka tseratar da mu daga wuta? Ya ce : Sai ya yaye musu hijabi (su ga Allah) babu wani abu da

aka ba su da suka fi so irin gani Ubangijinsu mai girma da buwaya, sannan sai Manzon Allah (S.A.W) ya karanta wannan ayar : “Waxanda suka kyautata suna da sakamako mafi kyau da qari”. (Yunus : 26). (Muslim ne ya rawaito shi)

Ita kuwa wuta gidan azaba ce, wadda Allah ya tanade ta don kafirai azzalumai, waxanda suka kafirce masa, suka savawa Manzanninsa. A cikinta akwai kala-kalar azaba da narko, wadda ba ka tava tunani ba. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ku ji tsoron wuta wadda aka tanada don kafirai”. (Ali-Imran : 131).

Kuma Ya ce, “Haqiqa mun tanadarwa da azzalumai wata wuta da gadajenta sun kewaye ta, idan suka nemi taimako sai a basu wani ruwa mai kama da tafasasshen mai, yana qona fuskoki, tir da abin sha, kuma wurin hutu ya munana. (Alkahi : 29)

Kuma Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Tabbas Allah ya la’anci kafirai ya kuma tanadar musu da wutar sa’ira. Suna masu dauwama a cikinta har abada, baza su samu wani majivincin lamari ba ko mataimaki. A ranar da za a juya fuskokinsu a wuta, suna cewa ya kaiconmu ina ma mun bi Allah mun bi Manzo”. (Al’ahzab : 64 – 66)

Mafi samun saukin azaba – Allah ya kare mu – shi ne wanda Manzon Allah (S.A.W) ya ambata, ya ce, “Mafi saukin yan wuta a azaba ranar alqiyama, shi ne mutumin da za a sanya masa garwashi a tadin qafafunsa, tana tafarfasa qwaqwalwarsa” (Bukhari ne ya rawaito shi)

Fa'idojin Imani Da Ranar Qarshe :

1. Tabbatar da rukuni daga cikin rukunan imani, saboda Imani da Allah ba ya tabbata har sai an yi imani da ranar qarshe, domin yana cikin rukunan imani, don haka ma Allah ya wajabta mana yaqar wanda bai yi imani da shi ba. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ku yaqi waxanda ba su yi imani da Allah da ranar lahira ba” (Attaubah : 29).
2. Samun aminci duniya da lahira, da alqawarin lada mai girma. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ku saurara, haqiqa waliyyan Allah babu tsoro a kansu, kuma ba sa baqin ciki”. (Yunus : 62).
3. Alqawarin lada mai girma, Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Haqiqa waxanda suka yi imani da waxanda suke yahudu da nasara da masu bautawa taurari duk wanda ya yi imani da Allah da ranar lahira ya yi aiki na qwarai suna da ladansu a wajen Ubangijinsu, babu tsoro a kansu, kuma ba su baqin ciki”. (Albaqara : 62).
4. Kwaxaitarwa akan ayyukan alheri. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ya ku waxanda suka yi imani, ku bi Allah, ku bi Manzonsa, da ma’abota al’amari a cikinku. Idan kuka yi jayayya a cikin wani abu to ku mayar da shi ga Allah da Manzonsa, in kun kasance kun yi imani da Allah da ranar lahira. Wannan shi ne alheri kuma mafi kyau ga makoma”. (Annisa’i : 59).

Kuma Ya ce, “Kaxai waxanda suke raya masallatan Allah su ne waxanda suka yi imani da Allah da ranar Lahira”. (Attaubah : 18)

Kuma Ya ce, “Kuna da abin koyi kyakkyawa a wajen Manzon Allah, ga wanda yake fata ga Allah da ranar lahira, ya ambaci Allah da yawa”. (Alahzab : 21)

Kuma Ya ce, “ Kuna da abin koyi kyakkyawa a wajen Manzon Allah, ga wanda yake fata ga Allah da ranar lahira” (Al-Mumtahana : 6)

Ya ce, “Ku yi shaida don Allah, wannan shi ne abin da ake wa wanda ya yi imani da Allah da ranar lahira wa’azi da shi”. (Axxalaq : 2)

5. Yana hana aikata munanan ayyuka Ubangijinmu Allah ya ce, “Ba ya halatta gare su (mata) su voye abin da Allah ya halitta a cikin mahaifansu, in har sun yi imani da Allah da ranar lahira” (Albaqra : 228)

Kuma Ya ce, “Idan kun saki mata, suka gama iddarsu, to kada ku hana su su aure mazajensu idan sun yarda da hakan a tsakaninsu da adalci, wanna shi ne abin da ake wa wanda ya yi imani da Allah da ranar lahira wa’azi da shi”. (Albaqra : 232)

Kuma Ya ce, “Waxanda suka yi imani da Allah da ranar lahira ba sa neman izininka a kan barin jihadi da dukiyoyinsu da rayukansu, Allah ya san masu tsoran shi. Waxanda ba su yi imani da Allah da ranar lahira ba, waxanda suke shakka, su ne suke naman izininka a kan barin jihadi, suna cikin shakkarsu suna kai kawo”. (Attaubah : 44 – 45)

Don haka wanda bai yi imani da wannan rana ba, ba ya takatsantsan wajen aikata haramun, kuma ba ya jin kunyar haka. “Ba ni labarin wanda yake qaryata ranar sakamako. Mai irin wannan shi ne yake hankaxe maraya. Kuma ba ya kwaxaitarwa a bisa ciyar da miskini” (Alma’un : 1 – 3)

Uwar Muminai
A’isha ta fadawa
wata mata cewa, ki
yawaita ambaton
Allah zuciyarki za
ta yi laushi.

Rarrashin mumini akan abin da ya kubce masa na duniya, saboda abin da yake sa ran samu na ladan lahira da sakamakonta. Aljannah ita ce babbar rabo, rayuwar duniya kuma ba komai ba ce face jin daxi kaxan mai ruxarwa. Allah Maxaukakin sarki ya ce, “Dukkan wata rai za ta xanxani mutuwa, ana cika muku ladanku ne

ranar alqiyama, duk wanda aka nesantar da shi daga wuta aka sa shi a Aljannah, to tabbas ya tsira. Rayuwar duniya ba komai ba ce face xan daxi kaxan mai ruxarwa”.

(Al-Imran : 185)

Allah ya ce, “ka ce, ni ina tsoron azabar wata rana mai girma in na savawa Ubangijina. Duk wanda aka kawar masa da wannan azabar a wannan ranar to (Allah) ya jiqansa. Wannan shi ne rabo mabayyani”. (Al’an’am : 15 – 16)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Lahira ita ta fi alheri kuma ita ta fi wanzuwa”. (Al-aala : 17).

Alhasan - Allah ya yarda da shi - ya ce, “Wanda duk ya san mutuwa, to masifun duniya za su yi masa sauqi”

Zuciya ba ta gyaruwa, bata rabauta, ba farin ciki, ba ta jin daxi, ba daxaxa, ba ta nutsuwa, sai da bautawa Ubangijinta da komawa gare shi.

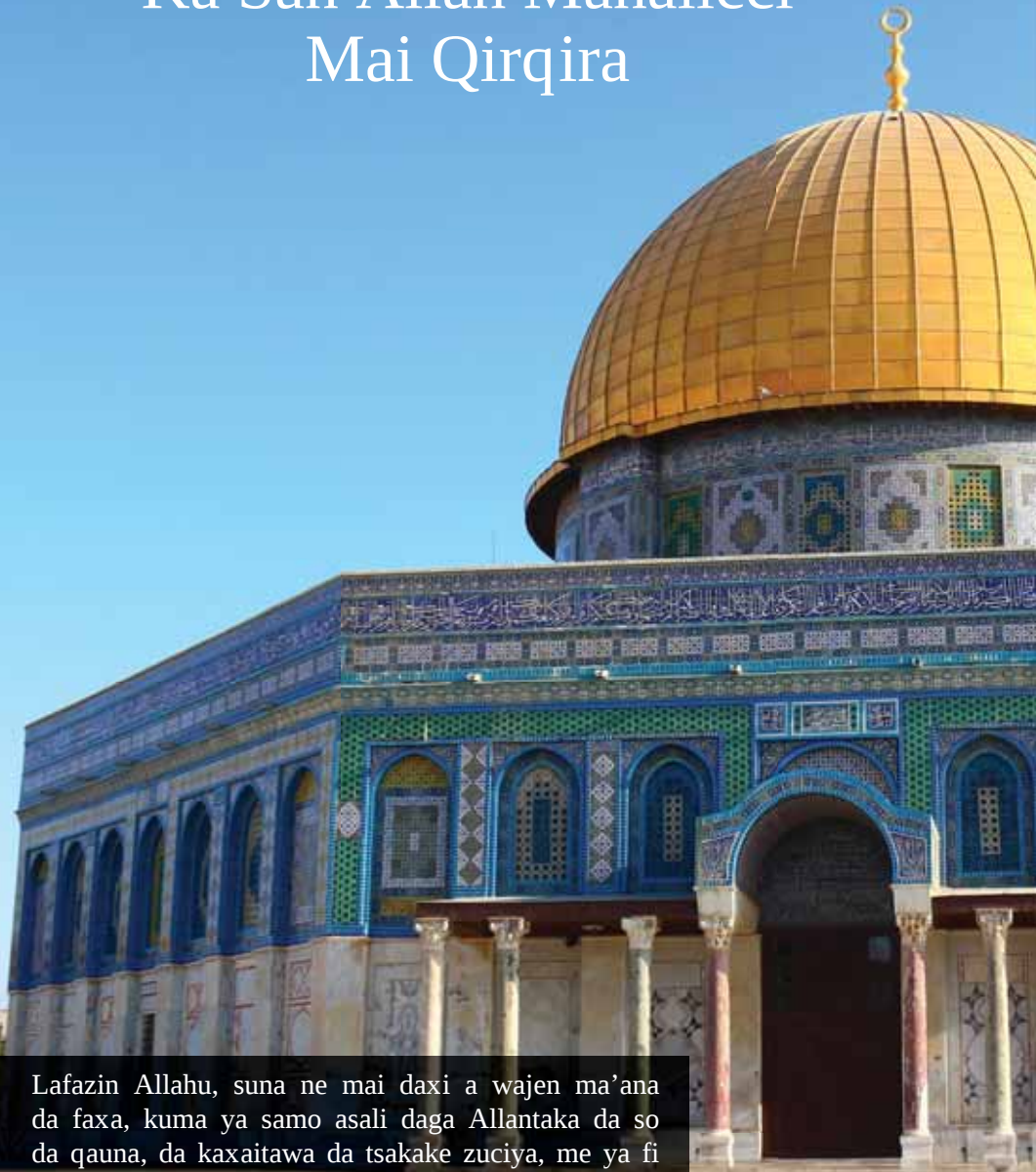
Shaikhul Islam

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Bayyana alaƙar da ke tsakanin imani da kwanciyar hankali da nutsuwa?
2. Mene ne imani, faxi tasirinsa a cikin al'umma?
3. Mene abin da Imani da Allah ya qunsa yake kuma yake haifarwa?
4. Wane aiki ne ya fi falala da tsada a wurin Allah Maxaukakin Sarki?
5. Faxi abin da kake ji na fa'idon imani da Allah maxaukakin sarki a kanka, da iyalanka da al'ummaka.
6. Me Imani da Manzanni ya qunsa?
7. Mene ne ya sa son Sahabban Manzoni Allah (S.A.W) yake cikin imani da shi?
8. Siffata abin da ka sani na abubuwan ban tsoron da za su faru ranar Alqiyama a jere, tun daga qanankan alamomin tashin alqiyama har zuwa shigar 'yan aljannah gidan aljannah.
9. Waxanne ne mafi mahimmancin ayyukan da suke shigar da bawa Aljannah su nesanta shi daga wuta?
10. Bayyana fa'idar imaninka da ranar alqiyama a cikin ibadarka da tsoron Allanka, da son ka ga Allah.
11. Wacce ni'ima ce ta fi girma a aljannah, kuma wace azaba ce ta fi sauqi a wuta?

Ka San Allah Mahalicci Mai Qirqira

Lafazin Allahu, suna ne mai daxi a wajen ma'ana
da faxa, kuma ya samo asali daga Allantaka da so
da qauna, da kaxaitawa da tsakake zuciya, me ya fi
wannan sunan girma!!

Ka San Allah Mahalicci Wanda Ya Qirqiri Halitta

Abu Na Farko : Ubangijina Allah

Lafazin Allahu, suna ne mai daxi a wajen ma'ana da faxa, kuma ya samo asali daga Allantaka da so da qauna, da kaxaitawa da tsakake zuciya, me ya fi wannan sunan girma!!

“Shi ne Allah Mahalicci mai qirqirar halitta” (Alhashar : 24)

1. Ma'anar Ubangiji

Ubangiji shi ne shugaban da babu kamarsa, wanda yake gyara al'amuran halittarsa da abin da ya zubo musu na ni'imomi. Mai mulkin da yake da halitta da al'amura gabaxaya, ba a amfani da lafazin (Arrabbu) a kan halitta sai dai idan an goya shi da wani suna, kamar a ce, Rabbud Dari, ko Rabbul Mali, wanda ya mallaki gidan ko dukiya, amma a faxe shi haka kurum ba tare da an goya shi da wani suna ba, to wannan sai ga Allah shi kaxai.

Da yake mutane sun riga sanin buqatarsu ga wanda zai rene su ya kula da su, kafin su san buqatarsu ga abin bauta, haka ma sun fi sanin a biya musu buqatunsu na gaggawa kafin waxanda za a biya musu a nan gaba, don haka sai suka yadda da kaxaituwar Allah da ayyuka, kafin su yarda da cancantarsa

Shi ne Allah Mahalicci wanda ya yi qirqira, mai kamanta halitta yadda ya so, wanda ya halicci dukkan komai, ya samar da su ya daidaita su, ya suranta su da hikimarsa, kuma Allah bai gushe ba da wannan siffofi har abada.

Allah Ubangiji shi ne mai renon dukkan bayinsa, ta hanyar jujjuya al'amura da ni'imomi kala-kala, musamman ma renon da yake wa bayinsa kevantattu na gyara musu zukata da halaye, don haka suke yawan kiran shi da sunan (Rabbu) don suna neman irin wannan renon kevantacce.

da bauta kiransa shi kaxai, da neman taimakonsa da dogara da shi fiye da bauta masa da komawa zuwa ga gare shi.

Lafazin (Arrabbu) ya qunshi abubuwa da dama, kamar jujjuwa abubuwa, da azurtawa, da ba da lafiya, da datarwa, Allah yana cewa, “Shi ne wanda yake ciyar da ni yake shayar da ni. Idan na yi rashin lafiya shi ne yake warkar da ni. Wanda kuma yake kashe ni kuma yake rayani”. (Ashua’ara : 79 – 81)

2. Dalilan Da Suke Nuna Samuwar Ubangiji

Duniyar nan gabaxayanta tana mai tabbatarwa da shaidawa da faxin akwai Allah Mai girma da buwaya. Allah Maxaukakin Sarki ya ce,

“Manzanninsu suka ce, yanzu akwai shakka a cikin samuwar Allah, wanda ya halicci sammai da qassai, yana kiranku don ya gafarta muku zunubanku ya jinkirta musu zuwa wani lokaci sananne. Sai suka ce, kufa ba kowa ba face mutane kamar mu, kuna so ne ku kange

Mumini shi ne da ya yi yaqinin cewa Allah Maxaukakin Sarki shi ne Ubangiji, mai iko, ya kuma tabbatar da cewa shi ne abin bautawa shi kaxai.

Babu wani abu da za ka yabi Allah da shi face da falalarsa da ni’imominsa, kai kuma a kowane hali kana buqatar Allah mai girma da buwaya.

mu daga abin da iyayenmu suke bautawa, ku zo mana da wata hujja mabayyaniya”. (Ibrahim : 10)

Ta yaya za a nemi dalili akan samuwar abin da shi ne dalilin samuwar komai Allah mai girma da buwaya.

Idan muka tsallaka zuwa ga dalilan da suke nuna samuwar Allah, za mu samu dalilai kama haka :

Dalili Na Fixirah

Asalin halitta an yi ta ne a kan imani da Allah mahalicci. Babu wanda yake barin wannan abin da aka haliƙce shi a kai na imani da Allah mahalicci sai wanda Allah ya rufewa zuciya da hankali. Daga cikin manya-manyan dalilai da suke nuna an haliƙci mutum a kan imani da samuwar Allah Maxaukakin Sarki faxin Manzon Allah (S.A.W): “**Dukkan wanda ake haihuwa ana haihuwarsa akan asalin halitta (Fixirah), iyayensa ne suka mayar da shi bayahude ko banasare ko bamajuse, kamar irin yadda dabba take haihuwa, shin kuna ganin ana haihuwar mai yankakken kunne**”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Dukkan wani abin halitta ya yarda da kaxaita Allah a yanyayin halittarsa.

Allah ya ce, “Ka tsayar da fuskarka a kan addini, kana mai karkata ga barin qarya. Halittar Allah ce da ya haliƙci mutane a kanta, babu canji ga halittar Allah. Wannan shi ne addini miqaaqƙe sai dai da yawan mutane ba su sani ba”. (Arrum : 30)

Waxannan dalilai na hankali suna nuna samuwar Allah maxaukakin Sarki.

Tabbattuwar da samuwar Allah a hankalce ya fi kowane dalili qarfi ga duk wani wanda shaixanu ba su janye shi ba, don haka Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “**Halittar Allah ta asali da ya haliƙci mutane a kanta**”. (Arrum : 30)

Bayan ya ce “**Ka tsayar da fuskarka ga addini kana kauƙewa varna**”. (Arrum : 30)

Lafiyayyen hankali yana shaida wa da samuwar Allah, amma wanda shaixanu suka janye shi zai iya qin wannan dalili ya ji ba ya buqatarsa. Amma idan ya faxa cikin wata matsala babba, sai ka ga hannayensa da idanuwansa da zuciyarsa sun nufi sama kai tsaya suna neman taimako da agaji daga Ubangijinsa. Domin ya koma halittarsa ta asali madaidaiciya.

Sunan Allah suna ne da aka zana shi a cikin halittar kowa, ba ya buqatar wani dalili fiye da wannan.

Dalili Na Hankali

Daga cikin manya-manyan dalilai masu qarfi, waxanda ba wanda zai yi musu akansu sai mai jayayyar runto kaxai, akan tabbatar da samuwar Allah mahalicci, daga cikinsu akwai :

1. Dukkan halitta akwai wanda ya halicceta : dukkan waxannan ababen halitta gabaxayansu akwai wanda ya samar da su, domin ba zai yi wu su samar da kansu da kansu ba, saboda babu abin da ya halicci kansa, don kuwa babu shi kafin samuwarsa, to kuma ta yaya zai samar da kansa, don dukkan wani abu samamme akwai wanda ya samar da shi. Sannan kuma samuwar waxannan abubuwa akan wannan tsari mai kyau, haxaxxe, mai tafiya tare da sababi, a haxe da juna, ba zai yiwu ba a ce haka kurum abun ya faru kwatsam, a'a dukkan wani mahaluki ba makawa yana da wanda ya halicce shi. To idan kuwa abin haka yake, to lallai Allah ne Ubangijin talikai ya samar da su, Allah Maxaukakin Sarki ya fahi wannan dalili inda yake cewa “**Shin an halicce su ne daga babu, ko kuwa su ne masu yin halittar**”. (Axxur : 35)

Allah yana nufin su ba haka kurum akan halicce su ba, ba tare da wani wanda ya halicce su ba, kuma ba su suka halicci kawunansu ba, to dole suna da wanda ya halicce su, wanda shi ne Allah Maxaukakin Sarki, don haka ma lokacin da Jubairu xan Mux'im – Allah ya yarda da shi – ya ji Manzon Allah (S.A.W) yana karanta suratux Xuri, ya zo kan waxannan ayoyi, inda Allah yake cewa, “**Shin an halicce su ne daga babu, ko kuwa su ne masu yin halittar. Ko su ne suka halicci Sammai da Qasa, a'a ba su yi yaqini ba. Ko a wajensu akwai taskokin Ubangijinka, kai ko su ne waxanda suka mamaye komai**”. (Axxur : 35 – 37).

A lokacin Jubairu yana mushiriki bai musulunta ba, amma duk da haka sai ya ce, “**Zuciyata ta kusa ta tsinke**” (Bukhari ne ya rawaito shi)

2. Bayyanannu ayoyin Allah a cikin duniya da halittarsa. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “**Ku duba (ku yi tunani) mene ne a cikin Sammai da Qasa**” (Yunus : 101)

Saboda a cikin duba sammai da qasa zai bayyana Allah ne mai halitta, kuma ya qara tabbatar da kaxautuwar Allah

da ayyukansa. An cewa wani mutumin qauye, dame ka gane Ubangijinka? Sai ya ce, “Alamar sawu tana nuna tafiya, kashin raqumi yana nuna akwai raqumin. To yanzu sama mai matakalai, da qasa mai hanyoyi, da teku mai igiyar ruwa da yawa, yanzu waxannan ba za su nuna akwai Allah mai ji mai gani ba?”.

Xan adam tare da ximbin ilimin sanin duniya da Allah ya ba shi, har yanzu ya kasa gano wasu abubuwa na voye waxanda babu abin zai kawo qarshen cece-kuce a kansu sai kawai imani da akwai Allah shi kaxai.

3. Tsaruwa lamarin duniya da kyautatuwarsa, dalili ne akan wanda yake tsara shi, shi ne abin bauta shi kaxai, kuma mamallakinsa shi kaxai, Ubangiji shi kaxai, babu wani abin bauta sai shi, kamar yadda ba zai yi wu ba a samu Ubangiji biyu, masu halitta kuma waxanda suka yi daidai da juna, to haka ma ba zai yiwu a samu ababen bauta guda biyu ba, waxanda suka yi daidai da juna. Kuma ba zai yi wu a samu waxanda suka yi duniya su biyu ba, abu ne tabbatacce a hankali, to haka ma ba za a samu ababen bautawa guda biyu ba.

Dalilin Shari’a

Dukkan Shari’u suna nuana samuwar wanda ya yi halitta, kuma suna nuna cikas iliminsa da hikmarsa da jinqansa, saboda dukkan shari’u ba makawa da wanda ya shar’anta su, wanda shi ne Allah Mai girma da buwaya, Allah ya ce, “**Ya ku mutane ku bautawa Ubangijinku wanda ya haliƙƙe ku, da waxanda suke gabaninku ko kwa samu taƙawa. Wanda ya sanya muku qasa ta zama shimfixa gareku, ya sanya kuma sama ta zama gini gareku, ya saukar daruwa daga girgije, ya fitar da ‘ya’yan itace arziqi gareku, to kada ku sanya wa Allah abokan tarayya alhali kuna sane**”. (Albaqra : 21 – 22)

Dukkan littattafan da Allah ya saukar suna faɓin haka.

Dalili Na Gani da Ji

Daga bayanannun dalilai da suke nuna samuwar Allah Mahalicci akwai dalilin da duk mai hankali yake gani kuma yake jinsa, kamar :

1. Amsa addu'o'i : Mutum yana roqon Allah, ya ce, “Ya Ubangiji” ya roqi wani abu, sai kuma ya ga an amsa masa, to wannan dalili ne da ake gani dake nuna samuwar Allah Ubangiji, saboda Allah ya amsa masa, kuma mutum ya ga hakan quru-quru. Haka ma muma sau da yawa mun ji misalai a da, da yanzu na cewa Allah ya amsa musu abin da suka roqa. To wannan wani lamari ne da yake nuna samuwar Allah Mahalicci, a cikin Alqur’ani akwai dalilai irin waxannan da yawa, daga cikinsu akwai faxin Allah,

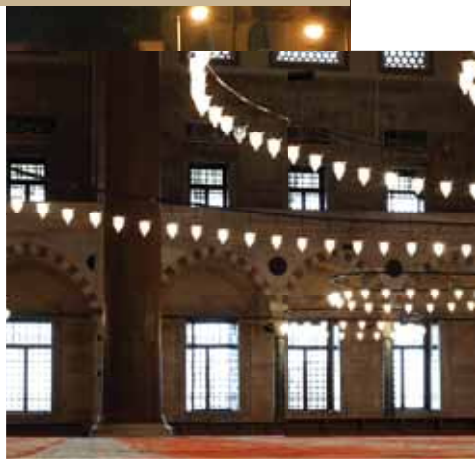
“Ka tuna (Annabi) Ayyuba lokacin da ya kira Ubangijinsa cewa cuta ta shafe ni, Allah kuma kai ne mafi jinqai masu jinqai. Sai muka amsa masa”. (Al’anbiya : 83 – 84)

Da ayoyi da yawa irin waxannan.

2. Shiryar da halittu zuwa ga abin da yake shi ne sirrin rayuwarta. Wan ne ya shiryar da mutum zuwa ga kama mama yayi da aka haife shi? Wanene ya shiryar da Al-Hudu-Hudu har yake gane wurin ruwa a qarqashin qasa, wanda ba wanda yake ganin hakan sai shi? Haqiqa Wannan aikin Allah ne, yana cewa :“Ubangijinmu wanda ya halicci dukkan komai kuma ya shiryar da shi”. (Xaha : 50)
3. Ayoyin da Allah ya aiko Annabawa da Manzanni da su, su ne Mu’ujizozin da Allah ya qarfafa su da su, ya zave su, daga cikin mutane ya fifita su. Dukkan wani Annabi Allah ya aiko shi da wata mu’ujiza zuwa ga mutanensa, tana tabbatar da cewa abin

Kore samuwar Allah cuta ce a cikin hankali, kuma matsala ce a cikin tunani.

da aka aiko shi da shi daga wajen Allah ne, mahalicci abin bauta shi kaxai, babu wani abin bauta wanda ba shi ba.

3. Tasirin Kaxaita Allah a cikin ayyukansa akan bawa mai tauhidi :

1. Fita daga ruxu da shakka : To ta yaya ma wanda ya san yana da Ubangiji, wanda shi ne Ubangijjin komai zai ruxe ya shiga shakka, alhali ya san Allah shi ne ya halicce shi, ya daidaita shi, ya girmama shi ya fifita shi, ya hore masa abin da yake cikin sammai da qasa gabaxaya, ya kwararo masa ni'imominsa na zahiri da baxini, don haka sai ya nutsu da Ubangijinsa, ya koma wajensa, ya gane cewa wannan rayuwar gajera ce, tana haxe da alheri da sharri, da adalci da zalunci, da jin daxi da wahala.

Amma waxanda suka yi jayayya da ayyukan Allah, suka yi shakkar gamuwa da shi, to rayuwarsu ba ta da

wani xanxano ko ma'ana, dukkanta tashin hankali ne da ruxewa, da tambayoyi da dama, ba su da wani wuri da za su koma gare shi, hankalinsu ya kwanta. Koyaushe suna cikin damuwa da rashin kwanciyar hankali da ruxu da shakka. Wannan kuwa azaba ce ta duniya, wuta ce da take dukan fuskarsu safe da yamma.

2. Samun kwanciyar hankali : Hanya xaya ce ta samun kwanciyar hankali ita ce imani da Allah da ranar lahira. Imani mai qarfi na gaskiya wanda babu wata shakka a cikinsa. Wannan shi ne abin da tarihi ya nuna, kuma kowane mutum mai adalci zai tabbatar da hakan, saboda mun riga mun sani cewa mafi yawancin mutanen da suke cikin damuwa da tozarta da damuwa da shakka su ne waxanda Allah bai ba su imani da shi ba, ba su da yaqini na imani, don haka rayuwarsu ba ta da wani xanxano ko zaqi, koda kuwa an lulluwa su da kayan daki, saboda rayuwarsu ba ta da wata ma'ana, ba su gane sirrinta ba, to ta yaya zasu samu nutsuwa a cikin zukatansu da kwanciyar hankali.

Samun nutsuwa wata fa'ida ce daga fa'idajin imani da Allah, saboda kaxaita Allah (Tauhidi) wata bishiya ce mai tsarki, wadda take ba da 'ya'yanta a kowane lokacin da izinin Ubangijinta,

Kore samuwar Allah cuta ce a cikin hankali, kuma matsala ce a cikin tunani, kuma duhu ne a cikin zuciya da tozarta a rayuwa.

wata kyauta ce daga sama Allah yake saukar da ita akan zukatan mumina, don su samu tabbata yayin da mutane suka raurawa, su yarda yayin da mutane suka yi fushi, su yi yaqini yayin da mutane suke shakka, su yi haquri yayin da mutane suka haukace, wannan nutsuwar ita ce wadda Allah ya raya zuciyar Manzon Allah (S.A.W) da ita a ranar hijira, don haka babu wani tsoro ko baqin ciki ko wata damuwa da ta same shi. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “In ma ba ku taimake shi ba, to Allah ya taimake shi yayin da kafirai suka fitar da shi, suna su biyu a cikin kogo, a lokacin da ya cewa abokinsa, kada ka damu, Allah yana tare da mu”. (Attaubah : 40)

Damuwa da tsoro ya riga ya kama zuciyar abokinsa Abubakar Assidiq, ba wai tsoron rayuwarsa ba, a’ a yana tsoron abin da zai sami Manzon Allah (S.A.W) da kiran da ya zo da shi na kaxaita Allah, har Sayyidina Abubakar lokacin da ya ga maqiya sun kewaye kogon da suke ciki sai ya ce : “Ya Manzon Allah da xayansu zai duba qasan dugadagansa da ya ganmu, sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce masa, yana mai kwantar masa da hankali, “Ya Abubakar mene ne zatonka da mutane biyun da Allah ne na ukunsu”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Wannan nutsuwa wata rayuwa ce daga Allah, kuma haske ne da mai tsoro yake nutsuwa a cikinsa, wanda yake cikin tashin hankali ya samu nutsuwa, wanda yake cikin damuwa ya samu rarrashi a cikinta, mai rauni ya samu qarfi, rikitaƙƙe ya samu shiriyar. Wannan nutsuwar qofa ce da Allah yake buxewa mumina daga cikin bayinsa, daga nan suke samun iskarta mai daki, haskenta yake haskaka musu, suke samun qanshin turarenta, saboda Allah ya xanxana musu sakamakon abin da suka aikata na alheri, kuma ya nuna musu xan qaramin misalin abin da yake jiransu, sai su sami ni’ima da aminci da rayuwa da daga wannan iskar wannan nutsuwar.

Imani shi ne kwala-kwalen tsira

Duk wanda ya wadatu da Allah, sai mutane su buqace shi.

Duk lokacin da alakarka da Allah ta yi rauni to shakka da waswasi za su yi ta bijiro maka cikin zuciyar.

3. Samun Yarda da aminta da Allah : komai yana hannun Allah, har amfani da cuta, Allah Maxaukakin Sarki shi ne mahalicci, shi ne mai azurtawa, mamallakin komai, mai jujjuya al'amura, dukkan makullan sammai da qasa suna hannunsa, don haka yayin da mumini ya san cewa babu wani abin da zai same shi sai abin da Allah ya rubuta msa, na alheri ko sharri, na amfani ko cutuwa, koda kuwa dukkan halitta sun haxu akan yi masa savanin abin da Allah Ya qaddara masa, to ba hakan ba zai tasiri ba a kanshi har abada, saboda ya san Allah shi ne mai amfanarwa da cutarwa, shi kaxai ne mai bayarwa da hanawa, sai sanin hakan ya qara wa mumini aminci da yarda da Allah mai girma da buwaya, da kaxaita Allah, don haka ma Allah ya zargi wanda yake bautawa abin da baya amfanarwa baya cutarwa, baya wadatawa wanda yake bauta masa da komai, Allah yana cewa, **"Dukkan makullan Sammai da qasa na Allah ne. waxanda suka kafirce wa ayoyin Allah waxannan sune hasararru"**. (Azzumar : 63)
4. Gimama Allah : Tasirin girmama Allah a fili yake a rayuwar mumini, wanda ya yi imani da Allah, ya kaxaita shi da bauta, da nufi da yin abu don shi, a duk lokacin da mumini ya lura da abin da Allah yake da shi na mulkin sammai da qasa to babu abin da zai yi face ya ce, **"Ilimin Ubangijina ya yalwaci komai"**. (Al'an'am : 80)
- Yana cewa, **"Ya Ubangijina ba ka halicci wannan don wasa ba, tsarki ya tabbata a gareka"**. (Al-Imran : 191).

Duk wannan yana nuna ratayuwar zuciya da Ubangiji mahalllici mai girma da buwaya, da ba da qoqari wajen neman yardarsa, da qoqari wajen girmama shari'arsa da al'amuransa, da rashin yin shirka da shi, da haxa shi da wanda ba ya mallakar kansa, ba ya iya mallakawa waninsa daidai da qwayar zarra a cikin qasa da sama, dukkan wannan girmama Allah ne, kuma kaxan ne daga cikin tasirin kaxaita Allah ne a cikin ayyukansa ga mumini.

4. Aqidar Babu Allah Da Haxarinta

Aqidar babu Allah : ita ce musun samuwar Allah mahalllici mai girma da buwaya, kodai tan hanyar gurvataccen tunani, ko kuma mummunan fahimta, ko kuma girman kai da qin gaskiya. Wannan aqida ta kore samuwar Allah wata cuta ce a cikin hankali da vataccen tunani da duhun zuciya, tana mayar da mai ita mai raunin tunani, mai duhun zuciya, ba ya ganin komai ko fahimtar wani abu sai abin da yake iya riskarsa ta hanyar jinsa da ganinsa da sauran gavovin jikinsa. Sai wannan ya ja shi zuwa ga aiwatar da ra'ayoyin masu ganin babu wani abu samamme sai Madda, akan xan adam da aqidunsa. Wannan ya

Zuciya a hargitse take babu wani abin da zai haxa ta wuri guda, sai fuskantar Allah. A cikinta akwai kewa babu abin da zai gusar da ita sai kaxaita Allah da xebe kewa da shi. A cikinta akwai damuwa da baqin ciki babu abin da zai tafiyar da su sai farin cikin sanin Allah da mu'amalar gaskiya tare da shi.

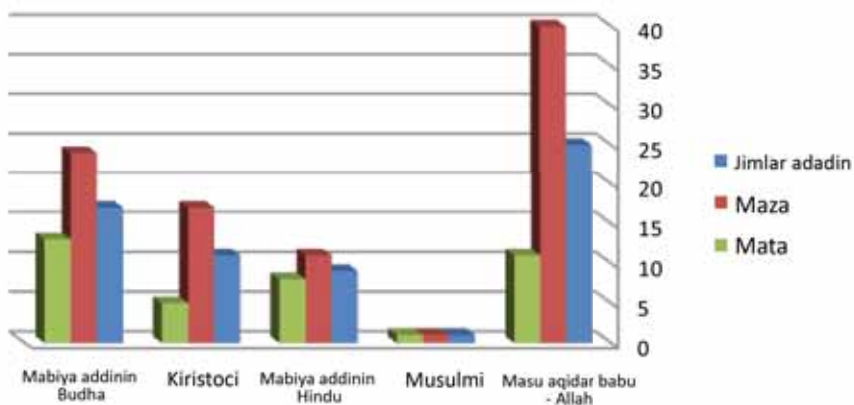

kai shiga tavewa da vata, ya xauki mutum ba wani abu ne ba sai “madda” don haka shi zama za a xabbaqa masa irin dokokinta ne.

Wannan kuwa wani haxari ne ga xan adam, wajen komawarsu zuwa ga duniya tsantsa, da tsantsan aiki da hankali wanda babu ruhun addini a cikinsa. Mai aqidar babu Allah tun da har ba zai yarda akwai abin bauta ba, to zai aikata abin da ya so, a kowane lokaci ba tare da tsoron azaba ba, ko tsoron wani abin bauta, abin da zai kai shi zuwa ga lalacewar zuciyar xan adam da halakarta, duk da kasancewa ya kafircewa Allah mai girma da buwaya, ya karkata haqqin Allah zuwa ga waninsa, Don haka a tarihin kafuwar aqidar babu-Allah aka riqa samun masu kashe kansu da kansu, suka yi yawa a cikin masana da mawaqa. Kuma bincike ya tabbatar da haka. A cikin binciken da vangaren kula da lafiya na majalisar xinkin duniya (WHO) ya gabatar, waxanda wasu qwararre biyu, Dr Jose Manuel da wata mata Alessandra Fleischmann suka yi, sun bayyana alaqa tsakanin addini da kashe kai, kuma suka tabbatar da mutanen da suka fi kowa kashe kansu su ne masu aqidar babu-Allah, ga yadda qididdigar abin yake.

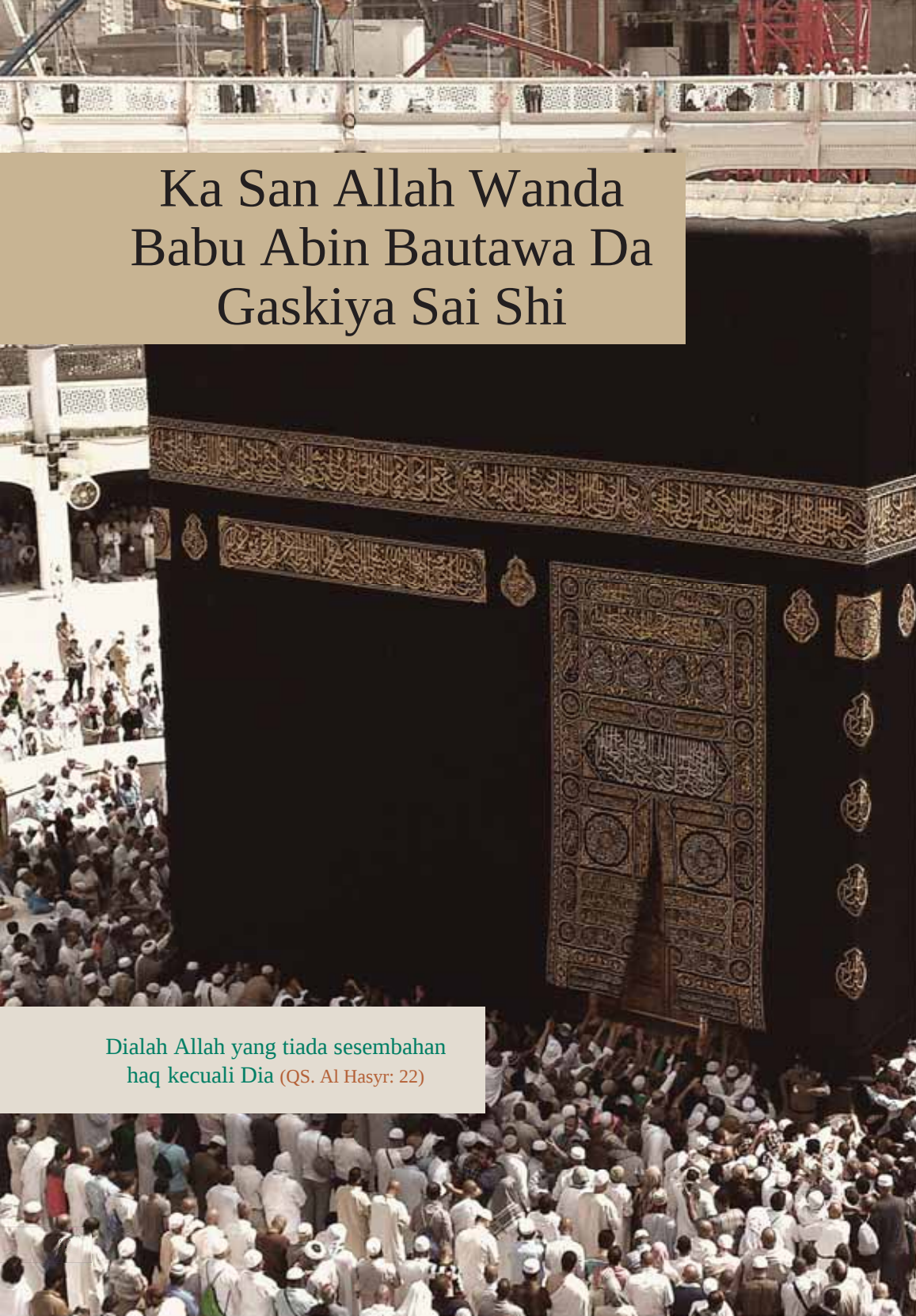
Adadin masu kashe kansu akan addini (100,000)

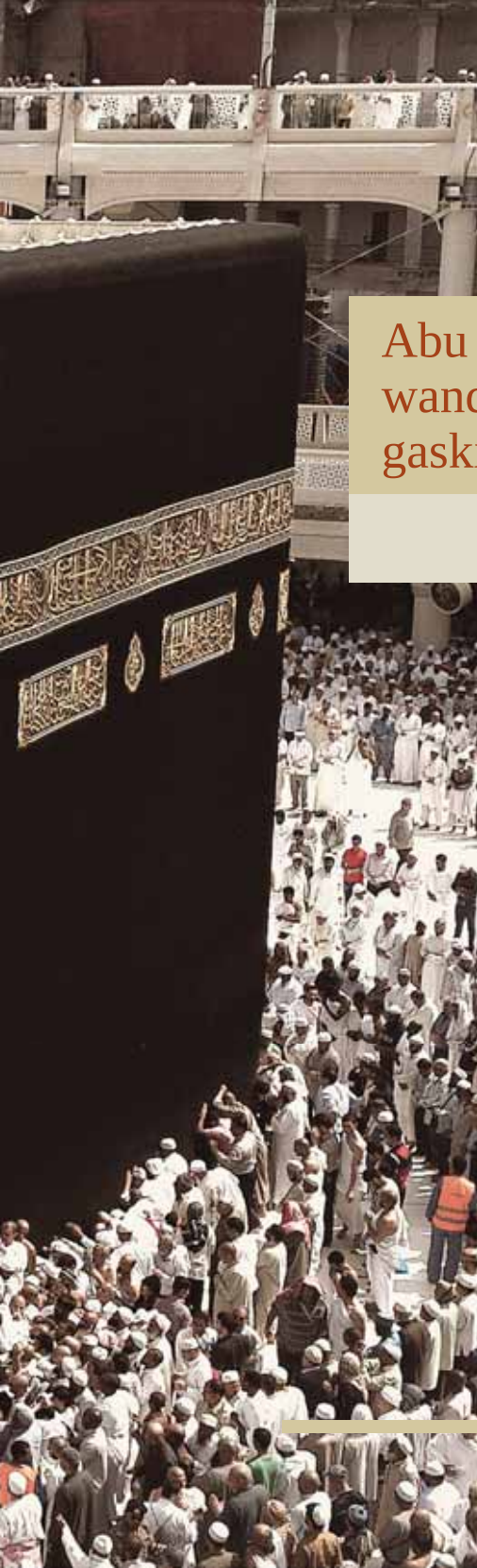
Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Idan ya zamana dalilan nuna samuwar Allah a bayyane suke, hankali da tunani da shari'a, to me ya sa ake samun masu aqidar babu- Allah?
2. Mene ne ya sa mutane suke fara gane Allah ne Ubangiji kafin su fahimci shi ne abin bauta?
3. Kawo dalilan da suke nuna samuwar Allah da ayyukansa, dalilan da muke ganinsu a yau?
4. Faxi wani adadi na ma'anar kaxaitar Allah da ayyukansa?
5. Bayyana alaƙar kashe kai da da aqidar babu- Allah, kuma me ya sa wannan aqidar take kai wa zuwa kashe kai?

Ka San Allah Wanda Babu Abin Bautawa Da Gaskiya Sai Shi

Dialah Allah yang tiada sesembahan
haq kecuali Dia (QS. Al Hasyr: 22)

Ka San Allah Mai Girma Da Buwaya

Abu Na Biyu : Kasan Allah
wanda babu abin bautawa da
gaskiya sai shi :

“Shi ne Allah Wanda babu abin bautawa
da gaskiya sai shi” (Al-hashar : 22)

Kalmar Shahada (La Ilaha Illal Lahu)

Ita ce tsantsar kalmar tauhidi, kuma ita ce mafi girman farillar da Allah da ya wajabta ta akan bayinsa, matsayinta a addini kamar matsayin kai ne a jiki.

Ma’arnar kalmar “Ilahu”

Kalmar “Ilahu”

Tana nufin abin bautawa, abin yiwa xa’a, wanda ya cancanta a bauta masa.

“Ku bautawa Allah kada ku haxa shi da komai a wajen bauta”. (Annisa’i : 36)

Ma’anar kalmar Shahada “La’ilaha Illal Lahu”

Ita ce babu abin bautawa da gaskiya sai Allah

Ta haxa rukunai guda biyu manya-manya.

Na Farko : Kore bauta ta gaskiya daga wani Allah mai girma da buwaya.

Na Biyu : Tabbatar da bautar gaskiya ga Allah maxaukakin Sarki koma bayan waninsa.

Falalar : La'ilaha Illal Lahu”

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “An gina musulunci a bisa abubuwa biyar, shaidawa babu bautawa da gaskiya sai Allah, kuma Annabi Muhammad Manzon Allah, da tsaida sallah, da bayar da zakka, da hajji, da azumin watar Ramadan”. “Bukhari ne ya rawaito shi”

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Mafi alherin abin na faxe ni da Annabawan da suke gabanina, shi ne “Babu abin bautawa da gaskiya sai Allah shi kaxai, ba shi da abokin tarayya, mulki da godiya sun tabbata gare shi, kuma shi mai iko ne akan komai”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Haqiqa Annabin Allah Nuhu lokacin da mutuwa ta zo masa, ya cewa xansa, “Ina umartarka da La'ilaha Illal Lahu, domin da a ce sammai bakwai da qasa bakwai za a sanya su a hannun ma'auni xaya, a xora La'ilaha Illal Lahu a xaya hannun, da la'ilaha Illal Lahu ta runjaye shi. Da a ce sammai bakwai da qasa bakwai sun haxe sun zama dunqulallen abu xaya, da la'ilaha

Illal lahu da rinjaye su”. “Bukhari ne ya rawaito shi a cikin Al'adabul Mufrad”.

Sharuɓɓan La'ilaha Illal Lahu

Saboda La'ilaha Illal Lahu aka qawata Aljannah, aka rura wuta, aka tsayar da kasuwar kyawawan ayyuka da munana.

1. Sanin Ma'anarta

Shi ne wanda ya faxe ta ya san ma'anar wannan kalma, da abin da ta qunsa na kore bauta ga wanin Allah, da tabbatar da ita ga Allah mai girma da buwaya. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ka sani babu abin bautawa da gaskiya sai Allah” (Muhammad : 19)

2. Sakankancewa (Yaqini)

Shi ne kada mai faxinta ya yi shakka a cikinka, ko cikin abin da ta qunsa, saboda faxin Allah Maxaukakin Sarki “kaxai muminaɓi sune waxanda suka yi imani da Allah da Manzonsa, sannan ba su yi shakka ba, suka yi jihadi da dukiyoyinsu da rayukansu a kan tafarkin Allah, waxannan su ne masu gaskiya”. (Alhujurat : 15)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “(Kalmar Shahada) na shaida babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma Manzon Allah ne. Bawa ba zai gamu da Allah da su ba, ba ya shakka a cikinsu face sai ya shiga Aljannah”. (Muslim ne ya rawaito shi)

3. Karvar abin da kalmar ta hukuntar a cikin zuciya da harshe.

Abin da ake nufi da karva shi kishiyar mayarwa da qin yarda da girman kai. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Haka muke aikatawa masu laifi. Sun kasance idan an ce da su, babu abin da bautawa da gaskiya suna yin girman kai”. (Assaafat : 34 – 35)

4. Miqa wuya zuwa ga abin da ta nuna:

Wato bawa ya zama yana aiki da abin da Allah ya yi umarni da shi a cikin wannan kalma, yana barin abin da ta hana. Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Wanda duk ya fuskantar da fuskarsa zuwa ga Allah yana mai kyautatawa, to ya yi riqo da igiya mai qarfi. Sannan ga Allah ne makomar al’amura suke”

(Luqman : 22)

5. Gaskiya

Ma’anarta mai faxar wannan kalma ya faxe ta yana mai gaskiya a cikin zuciarsa, zuciarsa da harshensa su dace akan abin. Allah ya ce,

Cikakkiyar bauta ita ce bautar da zuciya. Duk abin da ya bautar da zuciya, to zuciyar ta zama baiwarsa.

“Daga cikin mutane akwai wanda yake cewa mun yi imani da Allah da ranar qarshe, amma fa ba muminaɓi ne ba. Suna yaudarar Allah da waxanda suka yi imani, amma ba kowa suke yaudara ba sai kawunansu sai dai ba su sani ba”. (Albaqra : 8 – 9)

6. Ikhlas :

Shi ne nufatar Allah mai girma da buwaya wajen faxin wannan kalma. Allah ya ce, “Ba a umarce su ba, sai dai su bautawa Allah suna masu tsantsanta addini gare shi, su tsayar da sallah su ba da zakkah, wannan shi ne addinin hanya miqaaqiya”. (Albayyinah : 5)

7. Son wannan kalma da ma’abotanta, masu aiki da ita, waxanda suka lazimce ta da sharuƙƙanta, da qin abin da ya warwareta, Allah mai girma da buwaya ya ce, “Daga cikin mutane akwai waxanda suke riqon wasu kishiyoyi koma bayan Allah, suna son su kamar yadda suke son Allah. Waxanda suka yi imani sun fi tsananin son Allah”. (Albaqra : 165)

Wannan shi ne ma’anar “La’ilaha Illal lahu” kuma waxannan su ne sharuƙƙanta, waxanda da su ne take zama sababin tsira a wajen Allah. An cewa Alhasanul Basariy : wasu mutane suna cewa, wanda ya ce La’ilaha Illal Lahu, sai shiga Aljannah, zai Alhasan ya ce, “Wanda ya ce la’ilaha illal Lahu, ya bayar da haqqinta da farillarta to zai shiga Aljannah.

Kalmar La’ilaha illal Lahu ba ta amfanar mai faxarta sai ya zama mai aiki da ita, wanda ya zo da sharuƙƙanta.

Duk lokacin da zuciya ta qara son Allah, sai ta qara bauta masa, ta kuma ‘yantu daga waninsa

Amma duk wanda ya faxeta kuma ya bar aiki da abin da ta nuna, to faxinta ba zai amfane shi ba, har sai ya haxa magana da aiki.

Abubuwan da suke warware la’ilaha Illal Lahu

1. Haxa Allah da wani : Abin da ake nufi a nan shi ne :

Babbar shirka, wadda take fitar da mutum daga addini, kuma Allah baya gafarta wanda ya mutu a cikinta. Ita ce sanya wa Allah abokin tarayya a cikin haqqinsa na bauta da ayyuka, da sunayensa da sifofinsa. Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Haqiqa Allah ba ya gafarta wa a yi shirka da shi, amma yana gafarta abin da yake koma bayan hakan, ga wanda ya ga dama. Duk wanda ya yi shirka da Allah to ya vata vata mai nisa”. (Annisa’i : 116)

Ba ya hallata wani ya kira Allah da wani suna sai da sunayensa mafiya kyau. Kiran da aka yi umarni da shi, shi ne wanda faxin Allah Maxaukakin Sarki ya nuna, inda ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau, ku bauta msa da su. Ku qyale waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”.

(Al’aaraf : 180)

Imam Abu Hanifa

Kuma Allah ya ce, “An yi maka wahayi da waxanda suke gabaninka cewa wallahi idan ka yi shirka ayyukanka za su rushe, kuma wallahi za ka kasance a cikin hasararru. Allah kaxai ka bauta masa ka kasance a cikin masu godiya”. (Azzumar : 65 – 66)

2. Wanda ya sanya wasu tsani tsakaninsa da Allah, yana bauta musu, yana neman cetonsu, yana dogara a kansu, yana kulantarsu da

ibada, to duk wanda ya yi haka, ya warware la’ilaha Illal Lahu.

3. Duk wanda bai kafirta arna ba (Mushirikai) ko kuma ya yi shakka akan kafircinsu, ko kuma ya inganta hanyarsu, saboda hakan yana nuna yana shakka akan abin da yake kai na musulunci, wanda Allah bai yarda da wani addini wanda ba shi ba. To duk wanda ya yi shakka akan kafircin wanda ya bautawa wanin Allah, ko ya kawar da wani abu na ibada zuwa ga wanin Allah, ko kuma ya yi shakkar kafircin Yahudu da Nasara da maguzawa, ko ya yi shakkar cewa suna cikin wuta, ko ya inganta wani abu na hanyoyin mushirikai arna ko ayyukansu waxanda nassi ya zo a kai cewa kafirce ni, to wannan mutum ya kafirta.

4. Wanda ya qudurce cewa wata shiriya wadda ba ta Annabi (S.A.W) ba ta fi cika akan shiriyar Annabi, hakama hukuncin wani wanda ba Annabi ba, ya fi na Annabi (S.A.W) kyau, to ya kafirta, kamar wanda zai fifita dokokin qabila ko na al’ada a kan shari’ar musulunci, ko kuma ya halatta yin hukunci da su, ko kuma ya ce daidai suke da shari’ar musulunci, to duk wannan kafircewa Allah mai girma ne, Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Duk Waxanda ba su yi hukunci da abin da Allah ya saukar ba, to waxannan su ne kafirai” (Al’ma’idah : 44)

Da faxinsa : “Na rantse da Ubangijinka ba za su yi imani ba, har sai sun kai maka hukuncin abin da ya faru tsakaninsu, sannan baza su ji wata damuwa ba akan abin da ka hukunta, sannan su sallama sallamawa” (Annisa’i : 65)

5. Wanda duk ya qi wani abi daga abin da Manzon Allah (S.A.W) ya zo da shi, koda ya yi aiki da abin. Kamar wanda zai qi sallah, To ya zama kafiri, koda kuwa ya yi aiki da ita, don bai so abin da Allah ya yi umarni da shi ba, kuma daga cikin sharuɗɗan La’ilaha Illal Lahu son abin da ta zo da shi daga Allah, duk kuwa wanda ya qi abin da Manzon Allah (S.A.W) ya zo da shi, to bai tabbatar da ma’anar shaidawa da yi Muhammad Manzon Allah ne ba, don abin da take nunawa shi ne sallamawa abin da ya zo da shi, a cikin jin daxi da kwanciyar hankali.

6. Duk wanda ya yi izgili da wani abu daga addinin Allah, ko wani lada ko uquba da Allah ya ce zai yi, to ya zama kafiri, saboda bai girmama wannan addinin ba, wanda ya wajaba a girmama shi da girmama abin da ya zo da shi, saboda Allah ya yanke hukuncin kafirci akan wasu mutane da suke mumina saboda sun yi wa Manzon Allah da Sahabbansa izgili, inda suka ce, “Mu ba mu tava ganin irin waxannan makarantar namu, masu kwaxayi, masu qarya, matsorata a wurin yaqi, sai Allah ya saukar da : “Idan ka tambaye su, tabbas za su ce, mu fa muna kutsawa ne muna wasa. Ka ce, yanzu da Allah da ayoyinsa da manzonsa kuke wa Izgizanci. To kada ku kawo wani hanzari, kun kafirta bayan imaninku”. (Attaubah : 65 – 66)

Allah ya yanke hukuncin da kafircinsu duk da cewa kafin haka su mumina ne, Kuma shi ne Abin da faxin Allah yake nunawa : “Kun kafirta bayan imaninku” (Attaubah : 66)

Sai Allah ya tabbatar musu da imani kafin su faxi abin da suka faxes, sannan ya kafirta su, duk da cewa sun faxi abin da suka faxes a wasa da raha, don su yanke wahalar tafiya da wannan zancen.

7. Sihiri da tsafi

Shi ne wasu layu da tofi da qulli da suke yin tasiri a kan zuciya da jiki, suna kaiwa zuwa ga kisa da raba tsakanin mutum da matarsa, wannan kafirci ne. Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Kuma alhali haqiqa sun sani duk wanda ya saye shi (Sihiri) ba shi da wani rabo a lahira” (Albaqra : 102)

Abin da ake nufi, bai da wani rabo ko kaxan. Gabanin nan Allah ya ce, “Ba sa koyawa kowa har sai sun ce masa, mu fitina ne kada ka kafirta”. (Albaqra : 102)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku nisanci abubuwa bakwai masu halakarwa, suka ce, waxanne ne su ya Manzon Allah, sai ya ce, “Shirka da Allah, da Sihiri, da kashe ran da Allah ya haramta sai dai da gaskiya, da cin riba, da cin dukiya maraya, da juya baya rana yaqi, da yiwa katangaggu mata kamammu mumina qazafi” (Bukhari ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk wanda ya yi wani qulli, sannan ya yi tofi a cikinsa, to ya yi sihiri, wanda ya yi sihiri kuwa to ya yi shirka, wanda ya rataya wani abu za a bar shi da shi”. (Nasa’i ne ya rawaito shi)

Yana cikin sihiri amfani da taurari da falakai don gano wasu abubuwan da za su faru a bayan qasa, saboda hadisin da Abu Dawud ya rawaito daga Abdullahi xan Abbas, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Wanda duk ya xosani wani abu daga ilimin taurari, to ya xosani wani yanki na sihiri, yana qarawa sihirinsa yana qaruwa”.

(Baihaqi ne ya rawaito shi)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Mai sihiri ba ya cin nasara duk da inda ya vullo” (Xaha : 69)

Yana cikin sihiri kawar da masoya da raba su da junansu, da qulla soyayyarsu ga wasu daban.

8. Taimakon Arna (mushirikai) da ba su goyon baya don karya musulmi. Shi ne jivintar da Allah ya faxa a kansu inda ya ce, “Duk wanda ya jivince su daga cikinku to shi ma yana cikinsu”. (Alma’idah : 51)

Jivinta a nan, ba a nufin so da qawance da karkata gare su ba, wannan babban zunubi ne bai kai kafirci ba, Jivintar da ake nufi a nan ita ce taimakon kafirai don karya musulmai, da shirya wa musulmai makirci tare da su, kamar dai yadda munafukai suke. Mai jivintar arna akan lamarin duniya yana kan haxari mai girma

Ilimi mai amfani shi ne wanda ya kai bawa zuwa ga kaxaita Allah (Tauhidi) da abin da ya biyo baya na hidimar mutane da kyautata musu. Ilimi maras amfani shi ne ilimin da ya kai mutum zuwa ga shirka da Allah da cutar da xan Adam.

9. Wanda duk yake ganin wani yana da damar barin shari'ar Muhammad (S.A.W) to ya kafirta, saboda shari'ar musulunci wadda Allah ya aiko Annabi Muhammad (S.A.W) da ita, ta mamaye dukkan shari'u kuma ta shafe su, Allah ba ya karwar komai sai musulunci, Allah ya ce, "Haqika addini a wurin Allah shi ne musulunci" (Ali-Imran : 19)

Ya sake cewa, "Wanda ya nemi wani addini ba musulunci ba, to ba za a karwa daga gare shi ba, kuma a lahira yana cikin hasararru". (Al-Imran : 85)

Ya ce, "Ka ce, in kun kasance kuna son Allah to ku bi ni, Allah zai so ku, ya gafarta muku zunubanku, Allah mai gafara ne mai jinqai. Ka ce, ku bi Allah da Manzonsa, idan kun ba da baya to Allah ba ya son kafirai". (Al-Imran : 31 – 32)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, "Na rantse da wanda ran Muhammad yake hannunsa, babu wani wanda zai ji labarina a cikin wannan al'umma, bayahude ne ko kirista, sannan bai yi imani da abin da aka aiko ni da shi ba, face sai ya kasance cikin 'yan wuta". (Muslim ne ya rawaito shi)

Daga misalin irin wannan abu, abin da jahilai suke rayawa na fitar waliyyai daga biyayyar Manzon Allah Muhammad (S.A.W), wannan kuwa shi ne haqiqanin kafirci da fita daga musulunci.

10. Wanda ya bijirewa addinin Allah gabaxayansa, ba ya aiki da shi, to ya zama kafiri. Duk wanda ya bijirewa aiki gabaxaya, ya wadatu da abin da yake kai na kafirci, idan an kira shi zuwa ga musulunci sai ya bijire, ya qi, ko kuma idan ya san (addini) sai ya bijire ya qi aiki da shi ba, ya qi karva, to wannan ya zama kafiri.

Waxannan abubuwan da suke warware musulunci babu bambanci wajen aikata su, ga wanda ya yi su da gaske, ko da wasa, ko tsoro, matuqar dai sun yi su da sani, kuma da gangan. Sai dai wanda aka tilasta tilastawa da dole, to sai ya amsawa waxanda suka tilasta shi da harshe, saboda faxin Allah Maxaukakin Sarki : “**Sai wanda aka tilasta alhali zuciyarsa tana cike da imani. Amma wanda ya zuciyarsa ta nutsu da kafirci..**” (Annahl : 106)

Duk wanda aka tilasta aka ya yi kafirci, sai ya yi kafircin yana mai yarda da shi, to wannan ya kafirta. Amma wanda ya aikata kafircin don ya kawar da haxarin mutuwa daga kansa, zuciyarsa kuma tana cike da nutsuwa da Imani to wannan ya kuvuta, babu komai a kansa, saboda faxin Allah mai girma da buwaya, “**Sai dai in kun kare kanku daga gare su karewa**”. (Al-Imaran : 28)

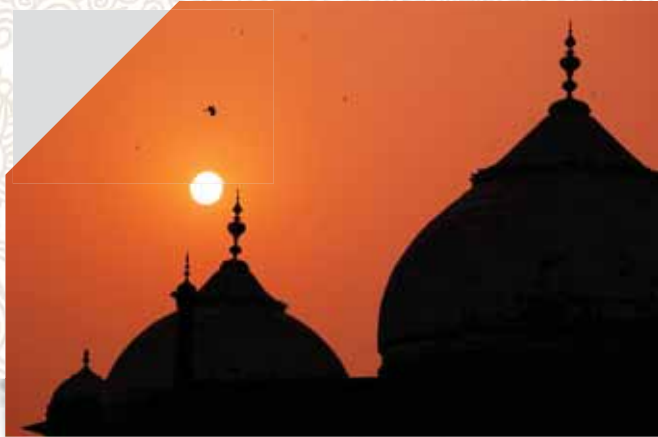
Zuciya idan ba ta fuskanci Allah ba, ba ta bijirewa waninsa ba, to ta zama mai shirka da Allah.

Ilimi kamar wata bishiya ce mai ‘ya ‘ya, da take fitar da halaye kyawawa, da aiki na gari, da kyakkyawar kama. Jahilci kuwa wata bishiya ce da take fitar da munanan halaye, da mummunar kama.

Bitar Abin Da Ya Gabata :

1. Mene ne ma'anar kalmar Tauhidi (la'ilaha illal Lahu) kume waxanne ne rukunanta guda biyu, kuma mene sharu'xanta?
2. Faxi wasu daga cikin abubuwan da suke warware "La'ilaha illal Lahu" waxanda ta yiw akwai su a cikin rayuwarka da al'ummarka?

Tasirin Shaidawa Babu Abin Bautawa Da Gaskiya Sai Allah A Kan Bawa Mai Tauhidi

Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah suna kawo wa mutum mai tauhidi amfani, da tsarkake shi, kuma suna haifar da ayyukan zuciya, irinsu so, da tsoro, da fata, da dogaro da sauransu. Haka nan wannan kalma takan yi tasiri akan halayensa shi kaxai da kuma tare da mutane. Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, tana dawo da yadda bawa yake a tunaninsa da halayensa da zuciya, duk su zama na Allah gabaxaya, saboda ya tabbatar da ma'anar bauta ga Allah. Bauta suna ne gamamme na dukkan abin da Allah yake so, na maganganu da ayyuka, na fili da na voye, na fili a cikin halayensa, na voye a cikin zuciya, bayanannan wannan tasiri zai zo kamar haka :

Tasirin Ibada Ga Zukata

Don yin bayanin ma'anar bautar zuciya da falalarta, na ambaci misalai na irin bautar zuciya, wanda kaxan ne daga cikin tasirin shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, daga cikin haka akwai :

Duk wanda ya san Allah sai ya so shi

1. Soyayya :

Abin da ake nufi da son Allah

Son Allah

Shi ne zuciya ta nutsu da Allah, da karkata gare shi, ta amsa masa cikin dukkan abin da yake so, ambaton Allah ya mamaye dukkan zuciyar

Haqiqanin Son Allah

Son Allah shi ne son ibada da qanqan da kai da girmamawa, ya zama a cikin zuciyar masoyi akwai gimama wanda yake so, wato Allah, abin da zai kai zuwa ga kamanta umarninsa, da nisantar abin da ya hana. Wannan son shi ne tushen imani da tauhidi, akwai falala mai yawa a kansa wadda ba za su lissafu ba. Yana daga cikin son Allah son abin da Allah yake so, na wurare da lokuta da mutane, da ayyuka da maganganu, da wasunsu daga abubuwan da Allah yake so

Kamar yadda son Allah ya wajaba ya kasance don shi kaxai aka yi, amma wannan ba ya karo da so na xabi'a, kamar son xa ga mahaifinsa, da mahaifi ga xansa, da xalibi ga malaminsa, ko kamar son abinci da abin sha, da aure, da tufafi da abokai da sauransu.

Amma haramtaccen so shi kamar haxa Allah da wani cikin soyayya, kamar irin son da mushirikai suke yi wa gumakansu da waliyyansu, ko kuma gabatar da son zuciya akan abin da Allah yake so, ko son abin da Allah ba ya son shi, na lokuta da wurare da mutane da ayyuka da maganganu, kuma shi ma wannan son hawa-hawa ne. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Daga cikin mutane akwai wanda yake riqon wasu kishiyoyi koma bayan Allah, suna son su kamar yadda suke son Allah, waxanda suka yi imani sun tsananan son Allah. (Albaqra : 165)

Daga cikin Falalar Son Allah :

1. Ita ce tushen tauhidi. Tsarkake soyayya ga Allah shi kaxai shi ne ruhin tauhidi, kai ita ce ma haqiqanin bauta, tauhidi baya cika har sai son bawa ga Ubangijinsa ya cika, kuma son Allah ya riga yi duk wata soyayya, ta yarda zai kasance dukkan abin da bawa yake so yana bin bayan abin da Allah yake so, da irin wannan soyayya ne bawa yake samun arziki da rabo.
2. Jin rarrashi yayin afkuwar masifa : Masoyi yana samun dakin soyayya da zai sa shi ya manta da masifa, kuma ta zama mai sauqi a kanshi.

Babu wani abin da aka bautawa Allah da shi kamar so da tsoro da fata.

Shauqin zuwa ga Allah da son gamuwa da shi wani abu ne da yake tasowa daga zuciya don ya tafiya da zafin duniya.

3. Samun cikakkiyar ni'ima da farin ciki mai yawa : hakan baya samuwa sai da son Allah mai girma da buwaya, babu abin da yake wadatar da zuciya, ya kare mata buqatarta, ya qosar da yunwarta sai son Allah da fuskantarsa mai girma da buwaya. Da mutum zai samu dukkan abin da ake jin dabi da shi, ba zai samu nutsuwa ba da kwanciyar hankali sai da son Allah, don haka son Allah shi ne ni'imar zuciya, lafiyayyun zukata da lafiyayyun hankula ba su da abin da ya son Allah da shauqin gamuwa da shi dabi da farin ciki a garesu, dabin da mumini yake ji a zuciyarsa yana sama da kowane dabi, ni'imar da yake ji tafi kowane ni'ima cika, dabin da take ji ya fi kowane dabi. "Abubuwa guda uku, wanda yake da su, to ya samu zaqin imani, Allah da Manzonsa su zama mafi soyuwa a wurinsa fiye da waxanda ba su ba. Ya so mutum ba ya son shi sai don Allah. Ya qi ya koma kafirci kamar yadda yake qin a jefa shi a wuta". (Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi)

Babu wanda ya fi tavewa a bayan qasa fiye da wanda aka hana masa samun nutsuwa da Allah mai girma da buwaya.

Abubuwan Da Suke Jawo Son Allah

Ubangijinmu Allah mai girma da buwaya yana son wanda yake son shi, da wanda ya kusance shi, saboda haka farkon abin da yake jawo son Allah Maxaukakin Sarki shi ne bawa ya so Ubangijinsa son da ba ya yima wani daga cikin halitta. Ga bayanin abubuwan da suke jawo son Allah Maxaukakin Sarki gasu kamar haka :

1. Karanta Alqur'ani da fahimtar ma'noninsa da abin da ake nufi da su : Duk wanda ya shagala da littafin Allah ya yi aiki da shi, to za a raya masa zuciya da son Allah.
2. Kusantar Allah da nafilfili bayan an yi farillai

“Bawana bai zai gushe ba, yana kusantata da nafilfilu har sai na so shi, idan na so shi, sai in zama jinsa da yake ji da shi, in zama ganinsa da yake gani da shi, in zama hannunsa da yake damqa da shi, in zama qafarsa da yake tafiya da ita, idan ya roqe ni zan ba shi, kuma wallahi idan ya nemi tsarina tabbas wallahi zan tsare shi. (Hadisi Qudusi Bukhari ne ya rawaito shi)

3. Dauwama a cikin ambaton Allah a kowane lokaci da harshe da zuciya da aiki da hali
4. Gabatar da abin da Allah yake so akan abin da zuciya take so, na kwaxayi da sha'awar duniya

“Yana son su, kuma su ma suna son shi” (Alma'idah : 54)

5. Tsinkayo sunayen Allah da sifofinsa da saninsu a cikin zuciya.
6. Kallon kyautatawar Allah da ni'imominsa na fili da na voye.
7. Karyewar zuciya a gaban Allah mai girma da buwaya.
8. Kaxaita da Allah a qarshen kashi uku na dare, a lokacin da Ubangijinmu yake sauka zuwa ga sama ta kusa, sai bawa ya keanta da Allah ya gana da shi, ya karanta littafinsa, ya yi ladabi a gabansa, yana tsaye yana sallah, ya cika da tuba da neman gafara.
9. Zama da masoya Allah na gaskiya, da zavar maganganunsu masu daki, kamar yadda yake zavar 'ya'yan itace mai daki, da rashin magana

sai yayin da maslahar maganar ta bayyana, ya bayyana akwai amfanuwar wani a cikin maganar

10. Nisantar dukkan wani abin da yake shiga tsakanin zuciya da Allah, mai girma da buwaya

Daga Cikin Amfanin Allah Ya So Bawa

Duk wanda Allah ya so shi, zai shirya da shi ya kusantar da shi gare shi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ni ina akan yadda bawana ya zace ni, ina tare da shi idan ya ambace ni, idan ya ambace ni a cikin ran shi, sai in ambace shi a cikin raina, idan ya ambace ni a cikin taro, sai in ambace shi a cikin taron da ya fi nashi alheri, idan ya kusace ni xani xaya, sai in kusace shi zira'i xaya, idan ya kusace ni zira'i, sai an kusace shi kamu, idan ya zo min yana tafiya, zan zo masa ina sarsarfa. (Sahihul Bukhari)

Don haka duk lokacin da bawa ya ji tsoron Ubangijinsa sai ya samu wata shiriyar, a duk lokacin da ya so Allah, sai ya qara masa shiriya, duk lokacin da ya shiryu zai tsoron Allansa ya qaru.

Duk wanda Allah ya so shi, zai rubuta masa karvuwa a bayan qasa

Abin da ake nufi karvuwa ga wannan bayan da Allah yake so, da karkata zuwa gare shi, da yarda da shi, da yabonsa, komai zai so sai dai kafiri, saboda shi kafiri baya son Allah mai girma da buwaya, to ta yaya zai so masoya Allah? Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Idan Allah ya so bawa, sai ya kira Jibrilu, ya ce masa, ni ina son wane ka so shi, sai Jibrilu ya so shi, sannan sai ya yi kira a sama, ya ce, Allah yana son wane, ku so shi, sai waxanda suke sama su so shi, ya ce, sai a sanya masa karvuwa a bayan qasa”.

(Muslim ne ya rawaito shi)

To haka lamarin yake idan Allah ya so bawa sai ya kewaye shi da kulawarsa da kiyayewarsa, kuma ya sanya komai ya yi masa xa’a ya kusantar masa da nesa, ya sauqaqa masa al’amarin duniya, ba zai ji wata gajiya ba ko wahala ba. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Haqiqa waxanda suka yi imani suka yi aiki na qwarai Allah mai rahama zai sanya musu so da qauna”.

(Maryam : 96)

- Duk wanda Allah ya so shi, sai ya sanya shi tare da shi. Idan Allah ya so bawa sai ya zama tare da shi, yana kiyaye shi yana kula da shi, ba zai ba wani dama a kanshi ba ya cuce shi. A cikin hadisi qudusi Manzon Allah

(S.A.W) ya ce, “Allah ya ce, wanda ya yi gaba da waliyyina to na yi masa shelar yaqi, bawana ba zai kusance ni ba da wani abu da nafi so, fiye da abin da na wajabta masa, bawana ba zai gushe ba yana kusantata da nafilfili har sai na so shi, idan na so shi, sai in zama jinsa da yake ji da shi, in zama ganinsa da yake gani da shi, in zama hannunsa da yake damqa da shi, in zama qafarsa da yake tafiya da ita, kuma lallai idan ya roqe ni tabbas zan ba shi, kuma wallahi idan ya nemi tsarina tabbas wallahi zan tsare shi. Babu wani abu da zan aikata, na yi kaikawo a kansa kamar karvar ran mumini, yana qin mutuwa ni kuma ina qin sava masa”.

(Bukhari ne ya rawaito shi)

Imani na gaskiya rayuwa ce ga zukata, kuma fage ne na farin ciki, kamar yadda kaficewa Allah yake mutuwa ga zukata tun gabanin mutuwa, kuma fage na baqin ciki.

Wanda Allah ya so shi sai ya amsa masa addu'arsa : Daga cikin alamar son Allah ga bayinsa mumina shi ne ya amsa musu addu'o'insu, ya yi musu ni'ima da sun xaga hannayensu sama, sun ce “Ya Ubangijin”. Allah ya ce, “Idan bayina suka tambayeka dangane da ni, to ni ina kusa, ni amsa kiran mai kira idan ya kirani, su amsa mini su yi imani da ni, ko sa samu shiriya”. (Albaqra : 186).

An karvo daga Salmanul Farisi ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Allah mai kunya ne da karamci, yana cin kunyar bawansa idan ya xaga hannunsa sama ya dawo da su ba komai”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

“Waxanda suke xauke da Al’arshi da waxanda suke gefensa suna yin tasbihi ga Ubangijinsu, suna yin imani da shi, suna nema wa waxanda suka yi imani gafara, (suna cewa) Ya Ubangijinmu ka yalwaci komai da rahama da ilimi, ka gafarta wa waxanda suka tuba, suka bi hanyarka, ka tseratar da su daga azabar Jaheem”. (Gafir : 7)

Allah yana cewa “Sama ta kusa ta tsage a samansu. Mala’iku suna godewa Ubangijinsu suna neman gafararsa ga waxanda suke bayan qasa. Ku saurara! Haqiqa Allah shi mai yawan gafara ne mai jinqai”. (Asshura : 5)

Idan Allah ya so bawa, sai ya xauki ransa yana kan aiki na qwarai. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Idan Allah ya nufi bawa da alheri, sai ya buxa masa. Aka ce, meye ma’anar ya buxa masa? Sai ya ce, “ya buxe masa aikin qwarai gabanin mutuwarra, sannan sai ya xauke shi a kansa”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

- Idan Allah ya so bawa sai ya amintar da shi yayin mutuwa.

Idan Allah ya so bawa sai ya amintar da shi a duniya, ya azurta shi mutuwa cikin aminci da sabati, ya aiko masa Mala’ikunsa su karvi ransa cikin sauqi, su tabbatar da shi akan gaskiya yayin mutuwa, su yi masa bushara da Aljannah. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Waxanda suka ce Ubangijinmu Allah sannan suka daidaita, Mala’iku suna sauka a gare su, (Suna ce musu) kada ku ji tsoro, ku yi bushara da Aljannah wadda aka kasance ana muku alqawari”. (Fussilat : 30).

- Idan Allah ya so bawa sai ya dauwamar da shi a cikin Aljannah

Wanda duk Allah ya so shi, to yana cikin Aljannah a lahira, girmamawar Allah da karamcinsa ga bawa a lahiri wani abu ne wanda tunani bai iya tunaninsa, Allah Maxaukakin Sarki ya yi wa masoyansa alqawarinsa da Aljannah, wadda a cikinta akwai abin da zuciya take so, kamar yadda ya zo a cikin hadisi qudusi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Allah ya ce, na tanadarwa bayina salihai abin da idanu ba su tava gani ba, kunnuwa ba su tava ji ba, kuma bai taba xarsuwa ba a zuciyar wani mutum. Ku kuranta wannan ayar in kun ga dama, “Wata rai ba ta san abin da aka voye musu ba na farin ciki”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Duniya ba ta tava daxi ba, sai da son Allah da yi masa xa'a, haka nan Aljannah bata tava daxi ba sai da ganin Allah Maxaukakin Sarki

Daga cikin fa'idar son Allah ga bawa, ganin da bawa zai yi wa Allah Maxaukakin Sarki.

Ubangiji mai girma da buwaya yana bayyana da haskensu ga bayinsa waxanda yake son su, ba za su ga wani abin da suke so fiye da shi ba, har abada, saboda abin da aka rawaito cewa Manzon Allah (S.A.W) ya kalli wata a lokacin da ya cika, ya ce,

“Haqika za ku ga Ubangijinku kamar yadda kuke ganin wannan watan, ba za ku yi turarreniya ba wajen ganinsa.

Idan kun sami dama kada a rinjaye ku akan barin sallah kafin vullowar rana da gabanin faxuwarda to ku yi, ku karanta faxin Allah : “Ka yi tasbihi da godiyar Ubangijinka kafin vullowar rana da gabanin faxuwarda”.
(Sahihul Bukhari)

Wasu Hukunce-Hukunce Da Faxakarwa Akan So

1. Son Allah ga bawa ba ya hana faruwar bala'i gare shi, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Girman lada yana tare da girman bala'i, kuma idan Allah ya so mutane sai ya jarrabe su, duk wanda ya yarda yana da yarda, wanda ya yi fushi, shi ma fushi ya hau kansa”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Sai Allah ya jarrabi bayi da nau'ikan bala'i, har sai ya tsarkake su daga zunubi, ya raba zukatansu daga shagala da duniya. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Za mu jarrabeku har sai mun san mujahidai a cikinku da masu haquri, kuma mu jarrabi labarurukanku”. (Muhammad : 31)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Tabbas za mu jarrabeku da wani abu na tsoro da yunwa da tawayar rayuka da dukiya da 'ya'yan itace. Ka yi wa masu haquri bushara. Waxanda idan musifa ta same su, sai su ce, mu daga Allah muke, kuma gare shi za mu koma. Waxannan suna da tsira da rahama daga Ubangijinsu. Waxannan sune shiryaryu”. (Albaqra : 155 – 157)

2. Savawa bawa ga Allah yana rage son Allah, ya kawar da kamalarta, saboda soyayya ma kamar imani ce, tana da tushe da kamala, gwargwadon savo gwargwadon yadda zata ragu. Idan mutum ya shiga cikin shakka da babban munafunci, sai asalinta ya tafi, ya zama babu, wanda kuma a zuciyarsa babu son Allah to kafiri ne ya yi ridda, ya zama babban munafiki, bai da rabo a cikin addini. Amma masu savo ba zai yi wu a ce ba sa son Allah ba, sai dai a ce son su ga Allah ragagge ne, don haka akan haka za a yi musu mu'amala. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Da ba ku yin zunubi da Allah ya halicci wasu mutane suna yin zunubi yana gafarta musu”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

“Yanci shi ne ‘yantuwar zuciya daga shirka da sha’awa da shubuhohi. Bauta kuma ita ce bautar zuciya, ta zama ba ga wanin Allah ba.

3. Son Allah ba ya kore so na xabi’a, wanda zuciya take karkata zuwa gare shi, kamar son abinci da abin sha da ruwa, da sauransu. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**An sanya min son mata da turare a duniya**”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Don haka akwai wasu abubuwa a duniya da son su ba ya cikin shirka, saboda Manzon Allah ya so su, don haka ya halatta mutum ya so wani abu na duniya matuqar dai ba abin da aka haramta ba ne.

4. Wanda duk ya so wani kamar yadda yake son Allah, to shi mushiriki ne. Allah Maxaukakin Sarki yana cewa, “**Daga cikin mutane akwai waxanda suke riqon wasu kishiyoyi koma bayan Allah suna son su kamar yadda suke son Allah, waxanda suka yi imani sun fi tsananin son Allah. Da waxanda suka yi zalunci za su ga, - yayin da za su ga azaba - cewa dukkan qarfi na Allah ne gabaxaya, kuma Allah mai tsananin azaba ne**”. (Albaqra : 165)

A cikin wannan ayar akwai narkon azaba mai tsanani ga wanda ya daidaita soyaryar wani da ta Allah a wajen ibada da girmamawa.

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Mafi soyuwar aiki a wurin Allah mai girma da buwaya shi ne so don Allah da qi don Allah”.

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “ka ce in iyayenku da ‘ya’yanku da ‘yan uwanku da matanku da danginku da dukiyoyin da kuka tara, da kasuwancin da kuke jin tsoron lalacewarsa, da wuraren zama da kuke so, sun fi soyuwa a wajenku fiye da Allah da Manzonsa da Jihadi akan tafarkinsa to ku jira, har Allah ya zo da lamarinsa”. (Attaubah : 24)

A cikin wannan ayar akwai narko mai tsanani ga mutumin waxannan abubuwa guda takwas suka fi soyuwa a wajensa fiye da Allah. An karvo daga Anas, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Xayanku ba zai yi imani ba, har sai na kasance mafi soyuwa a wajensa fiye da ‘ya’yansa da iyayensa da dukkan mutane gabaxaya”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

5. Jivinta da son mushirikai koma bayan muminai ya ci karo da son Allah, saboda shirkar mushiriki a addininsa. Son don Allah da qi don Allah tushe babba a musu lunci. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Kada muminai su riqi kafirai ababen jivinta ba muminai ba, duk wanda ya yi haka, sai dai in don ku kare kanku daga gare su ne” (Al-Imran : 28)

Allah ya hana muminai su jivinci kafirai, ya qarfafa hanin da cewa, duk wanda ya yi haka, to ba shi ba soyayyar Allah a cikin komai, son masoyi da son maqiyinsa sun savawa juna ba sa haxuwa. “Sai dai ku kare kanku daga garesu” (Al-Imran : 28)

Allah ya yi rangwame wajen son su idan musulmi sun ji tsoronsu, kuma ba za su iya zama da su ba, sai da hakan, a wannan lokaci ya hallata su cakuxu da su a zahiri, amma zuciyarsu ta zama cike da Imani da qyamar kafirai. Kamar yadda Allah mai girma da buwaya ya ce, “Sai dai wanda aka tilasta alhali zuciyarsa tana cike da Imani” (Annahli : 106)

Walqiyar So

Yayin da aka ba Annabinmu (S.A.W) zavi tsakanin rayuwar duniya ko gamuwa da Allah mai girma da buwaya, sai ya ce, “A’a zuwa ga abokantaka mafi xaukaka”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Sai Manzon Allah (S.A.W) ya zavi son Allah mai girma da buwaya, da son haxuwa da shi, ya fifita hakan, ya gabatar da shi akan son duniya da sha’awarta da kayan jin daxinta.

Alamar son Allah yawan ambatonsa, da shauqin gamuwa da shi, duk wanda yake son abu zai ya yawaita ambatonsa, ya so gamuwa da shi.

Arrabi'u xan Anas

Bitar Abin Da Ya Gabata.

1. Mene ne so?
2. Faxin tasirin sonka ga Allah a rayuwarka?
3. Shin zai yiwa a bautawa Allah da so kawai, ba tare da tsoro ko fata ba? Kafa hujja akan abin da kake faxa da halin Annabawa?
4. Me zai faru ga bawa idan Allah ya so shi?
5. Bayyana alaƙar abin da ka sani na sunayen Allah da siffofinsa da son shi.

2. Kyakkyawan Fata.

Abin Da Ake Nufi Da Shi :

Fata shi ne :

Jin samuwar Allah da falalarsa da rahamarsa, da samun hutu da kwanciyar hankali yayin da aka tsinkayi karamcinsa da kyautarsa, da yarda da hakan. Fata wani abu ne da yake kora zuciya zuwa ga Allah da neman Aljannarsa. Allah mai girma da buwaya ya ce, “**Duk wanda ya aikata mummunan aiki ko ya yi zalunci kansa, sannan yana nemi gafarar Allah, to zai samu Allah mai yawan gafara mai yawan jinqai**”. (Annisa’i : 110)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku sauqaqa kada ku tsananta, ku yi bushara kada ku kori mutane”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Nau’ikansa :

Fata kala uku ne, guda biyu ababen so ne, guda xaya kuwa ba a son shi.

1. Fata wanda ya yi aiki da xa’ar Allah a bisa hasken Allah yana mai neman lada a wurin Allah.
2. Fatan da wanda ya yi zunubi sannan ya tuba yake yi, yana fatan gafara Allah da shafe zunubbain da yafe masa su da suturta shi.
3. Fata na wanda ya ci gaba da sakaci da savo da munanan ayyuka yake yi, na fatan rahamar Ubangijinsa da gafara amma fa ba tare da ya yi wani aiki ba!!! To wannan fatan ba komai ba ne face ruxi da fatan qarya, ba fatan gaskiya ba, kuma wannan fata ba a son shi har abada, saboda fatan muminai shi ne wanda ya haxe da aiki. Allah ya ce,

“**Haqika waxanda suka yi imani da waxanda suka yi hijira a kan tafarkin Allah, waxannan suna fatan samun rahamar Allah. Allah mai yawan gafara ne mai yawan jin qai**”

(Albaqra : 218)

Matakansa :

Fata yana da mataakai da darajoji, suna bambanta daga wani mutum zuwa wani

1. Fatan da yake sanya dagewa wajen yin ibada, ya haifarwa mai yinsa jin daxi yayin da yake ibada, koda kuwa ibadar mai wahala ce, sai riqa jin daxin ne saboda abin da ya nisanta na zunubai da ababen qi.
2. Fatan masu qoqari sosai, wajen barin abin rayukansu da al’adunsu suka saba da su, da barin abin da zai kawar da su daga abin da Ubangijinsu yake nema, wanda zai kaxaita zukatansu ga Allah kaxai.

3. Fatan Ma'abota tsarkakan zukata, shi ne fatan gamuwa da Allah, wanda yake sa su shauqin zuciya da ratayarta ga Allah kaxai. Wannan fatan shi ya fi dukkan sauran nau'o'in fata. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Duk wanda ya kasance yana fatan gamuwa da Uabangijinsa to ya yi aiki na qwarai, kada kuma ya shirka wajen bautawa Ubangijinsa da wani” (Alkahfi : 110)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Wanda yake fatan gamuwa da Allah to ajalin da Allah ya sanya mai zuwa ne, kuma shi (Allah) mai ji ne kuma masani”. (Al-ankabut : 5)

Alaƙar Fata Da Sanin Sunayen Allah Da Siffofinsa

Mai fata wani mutum ne da yake dauwama akan ayyukan xa'a ga Allah, yana mai tsayuwa da abubuwan da imani ya nuna, yana fata a wurin Allah mai girma da buwaya kada ya karkatar da shi, ya karvi aikinsa kada ya dawo masa da shi, ya ninka masa ladansa, don haka yana qoqarin bin sabubban da suke kawo rahama daidai iyawarsa, yana fatan rahamar Ubangijinsa, saboda saninsa ga sunayen Allah da siffofinsa, ya riga ya san yana mu'amala ne da Allah mai rahama, mai son bayinsa, mai godiya, mai karamci, mai yawan bayarwa, mai yawan gafara, mai tausayi, don haka a nan duniya yana tsoro, yana kuma fatan aminci idan ya koma zuwa ga Ubangijinsa.

Wanda duk yake fatan wani abu zai name shi.

Fa'idojin Fata :

1. Yana qarawa mai yin shi qoqarin dagewa wajen yin ayyuka da xa'a ga Allah.
2. Yana sa mai yin sa ya saba da dauwama akan ayyukan xa'a, a kowane irin halin da ya shiga.
3. Yana sa mai yin sa ya saba da dauwama wajen fuskantar Allah, da ganawa da shi, da tausasawa wajen roqonsa tare da naci.
4. Yana fito da bautar bawa ga Ubangijinsa da buqatuwarsa gareshi a fili, tare da jin cewa shi ba zai tava wadatuwa ga barin falalar Allah ba, da kyautatawarsa a kowanne lokaci.
5. Sani da sakankancewa da samuwar Allah da karamcinsa, Allah tsarki ya tabbata a gare shi, shi ne mai yalwar mai bayarwa, don haka yana so bayinsa su yi fata a wajensa, su kuma nace.
6. Fata nagari yana kai bawa zuwa ga soyayyar Allah Maxaukakin Sarki da isa zuwa ga qololuwar soyayya, duk lokacin da fatan bawa ga Allah ya qaru, ya kuma samu abin da yake fatan, sai ya qara son Ubangijinsa, ya qara gode masa da yarda da shi, wannan kuwa yana cikin rukunan da bautawa Allah take kawo wa.

Mai fata koyaushe zai kasance mai kwaxayi a wajen Allah, mai tsoro, mai san falalar Ubangijinsa, mai kyautata zato ga ubangijinsa.

Mumini ya kyautata wa Ubangijinsa zato sai ya yi kyakkyawan aiki. Fajiri kuwa ya munanawa Ubangijinsa zato sai ya munana aiki.

Yana cikin kyautata zato ga Allah ka sani cewa Allah ba ya tozarta wanda ya koma zuwa gare shi.

7. Yana kai bawa zuwa ga maqamin godiya, domin zai zaburar da shi ganin ya isa zuwa maqamin godiya akan ni'imomi, wannan kuwa ita ce tsantsar bauta ga Allah.
8. Sanin Sunayen Allah da sifofinsa, Shi Allah shi ne mai jinqai, mai karamci, mai yawan bayarwa, mai amsawa wanda ya kira shi, kyakkyawa, mawadaci tsarki ya tabbata a gare shi, babu wanda ya kai girman Allah.
9. Sababi ne na bawa ya samu abin da yake fata, saboda samun abin da ake nema yana taimakawa akan jajircewa da neman qari da fuskantar Allah, hakanan bawa ba zai gushe ba imaninsa yana qaruwa yana qara kusantar Allah mai Rahama.

10. Farin cikin mumintai ranar alqiyama da samun abin da suke fata, na yarda Allah da Aljannah, da ganin Allah, duka gwargwadon yadda suke bayi suke fata, da gwargwadon tsoronsu ga Allah a duniya.

Hukunce-Hukuncen Fata Da Faxakarwa

1. Tsoron Allah yana lazimta fata gare shi, kamar yadda fata gare shi yana lazimta tsoronsa a wajen mumini, don haka ma yana da kyau samun fata a wurin da yake kyau a samu tsoro.

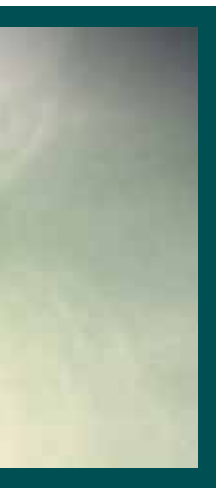
“Me ya sameku ba ku fatan nutsuwa ga Allah” (Nuhu : 13)

Kuma Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ka cewa waxanda suka yi imani su yi gafara ga waxanda ba sa tsoron azabar Ubangiji” (Aljasiya : 14)

Ma’ana basa tsoron abubuwan da Allah zai afko musu kamar yadda suka afkawa waxanda suke gabaninsu na halakarwa da rushewa.

2. Fata nagari wani magani ne da muke buqatarsa a duk lokacin da
 - xebe qauna ya mamaye zukata, suka bar ibada
 - tsoro ya rinjayi mutum, har yana cutar da kansa da iyalansa, tsoronsa ya qetare inda shari’a ta ce, to irin wannan yanayi ba makawa sai bawa ya samu abin da zai daidaita tsoronsa, wanda shi ne fata nagari..
3. Fata kishiyar xebe qauna ne, xebe qauna shi ne tunanin rasa rahamar Allah, da barin nemanta, wanda wannan sababin halaka ne da kafirci. Allah ya ce, “kada ku xebe qauna daga rahamar Allah, babu wanda yake xebe qauna daga rahamar Allah sai mutane kafirai”. (Yusuf : 87)

Da za a zo da ma’auni a auna tsoron mumini da fatansa da sun kasance daidai wa daidai.

Ba zan so ba a ce babana ne zai min hisabi, domin
Ubangijina ya fi min alheri fiye da babana.

Imam Sufyan Assauri

Ibada ba ta cika sai da tsoro da fata nagari, da
tsoro ake barin abubuwan da aka hana, da kuma
fata ne ake yawaita biyayya.

Iman Ibnu Kasir

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Shin fata a wajen Allah yana sa a yi aiki? Yi bayanina kan haka, a bisa hasken faxin Allah Maxaukakin Sarki

“Duk wanda yake fatan gamuwa da Ubangijinsa to ya yi aiki na qwarai kada ya haxa Allah da wani a wajen bauta”
(Alkahfi : 110)

2. Shin fata a wurin Allah yana nufin rashin tsoronsa? Ko kuwa tsoron Allah yana lazimtar rashin fata gare shi?
3. Faxi abin da ka sani na sunayen Allah da soffofinsa waxanda suke wajabta fata a gare shi?

3. Tsoro

“Allah yana tsoratar da ku kansa” Al-imran : 30)

Ma'anarsa :

Tsoron Allah yana daga cikin ibadu masu girma da ake yi da zuciya. Allah ya ce, “Wancan Shaixan ne yake tsoratar da ku masoyansa, kada ku ji tsoronsu, ku ji tsorona in kun kasance mumina” (Al-imran : 175)

A cikin wannan aya akwai abin da yake nuna wajabcin tsoron Allah shi kaxai, da qarfafa cewa hakan yana cikin lawazim na imani, gwargwadon imanin bawa gwargwadon tsoronsa ga Allah.

An karvo daga uwar Muminai Aisha – Allah ya yarda da ita – ta ce,

Na tambayi Annabi (S.A.W) akan wannan aya : “Waxanda suke bayar da abin da aka ba su zukatansu suna jin tsoro” Su ne waxanda suke shan giya, suke sata? Sai Manzon Allah ya ce, “A’a yake ‘yar Siddiq, su ne waxanda suke azumi suke sallah, suke sadaka, amma suna tsoron kada ko ba a karva daga gare su ba”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Abubuwan Da Suke Kawo Tsoron Allah

1. Girmama Allah, saboda da saninsu ga sunayen Allah da siffofinsa.
“Suna tsoron Ubangijinsu a samansu” (Annahli : 50)
2. Tsoron kada makoma ta kasance abin da ba a so, na azaba mai raxaxi a cikin wuta, tir da wannan makoma.
3. Jin gazawa wajen sauqe wajiban da suke kansa, tare da riskar cewa Allah ya san komai kuma yan gani kuma yana da iko, da rashin ganin qanqantar zunubi fiye da ganin girman wanda aka savawa.
4. Tuntuni game da zancen Allah wanda yake cike da alqawarin azaba da tsoratarwa ga wanda ya savawa Allah, ya bar shari'arsa, da barin hasken da aka aiko shi da shi.
5. Tuntuni game da zancen Allah da Manzonsa, da duba tarihin Annabi (S.A.W)
6. Tunani akan girman Allah mai girma da buwaya, duk wanda ya yi tunani a kan haka, zai ga sifofin Allah mai girma da buwaya da girmansa, kuma duk wanda zuciarsa ta hararo girman Allah zai san girman tsoratarwarsa, to ba makawa zai ji tsoron Allah. Allah ya ce, (Allah yana tsoratar daku kansa) (Al-Imran : 28)

Allah mai girma da buwaa ya ce, (Ba su girmama Allah ba yadda ya cancanci a girmama shi, qasa gabaxayanta damqarsa ce ranar alqiyama, sammai kuma suna naxe a damansa” (Azzumar : 67)

Tsoron Allah yana lazimta saninsa, sanin Allah yana lazimta tsoronsa, tsoronsa kuma yana lazimta yi masa xa’a

7. Tunanin mutuwa da tsananinta, kuma babu mai guje mata “Ka ce mutuwar da kuke gujewa za ta riske ku”. (Al-jumu’a : 8)

Wannan yana haifar da tsoron Allah, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku yawaita tuna mai katse jin daxi, babu wani wanda zai tunata yana cikin matsatsin rayuwa face sai ta yalwata masa, ko wanda yake cikin yalwa face sai ta quntata masa”. (Xabarani ne ya rawaito shi)

8. Tuna abin da yake bayan mutuwa, na qabari da abubuwan ban tsoronsa. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Na kasance da na hanaku ziyarar maqabarta to ku ziyarceta yanzu, haqiqa tana sa gudun duniya, kuma tana tinatarwa ga lahira”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

An karvo daga Bara’u ya ce, “Mun kasance tare da Manzon Allah (S.A.W) a wata jana’iza, sai ya zauna a gefen qabarin, ya yi kuka har sai dai ya jiqa qasa, sannan ya ce, “Ya ‘yan uwana saboda irin wannan ku yi tanadi”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ya ku mutane ku ji tsoron Ubangijinku, kuma ku ji tsoron wata rana da uba ba ya isarwa da xansa da komai ba, ko wanda aka haifa ba zai iya isarwa wanda ya haife shi da komai ba. Haqiqa alqawarin Allah gaskiya ne, kada rayuwar duniya ta ruxe ku, kada mai ruxi ya ruxe ku game da Allah”. (Luqman : 33)

9. Tunani akan qarshen masu raina qananan zunubai, waxanda mutane suke raina su, Manzon Allah (S.A.W) ya yi mana misalinsu da wasu mutane da suka sauka a wani kwari, sai wannan ya zo da itace xaya, wannan ya zo da ice xaya, har suka tara abin da suka gasa gurasarsu da shi. Anan akwai alaqa tsakanin itacen da aka tara

aka hura wuta da zunubai waxanda suke jawo wa masu su qonewa a wuta rana qiyama. “Duk lokacin da fatunsu suka qone” (Annisa’i : 56)

10. Bawa ya sani cewa mutuwa na iya shiga tsakaninsa da tuba, ta hanyar yi masa bazata. A lokacin da ko ya yi nadama, nadamar ba za ta amfane shi komai ba. Allah Ta’ala ya ce : “Har sai mutuwa ta zo wa xayansu sai ya ce, ya ubangiji mayar da ni” (Almuminuna : 99)

Kuma Ya ce, “Ka yi musu gargaxi game da ranar nadama” (Maryam : 39)

11. Tunanin mummunar makoma. Allah ya ce, “Mala’iku suna dukan fuskokinsu da bayansu” (Al’anfali : 50)

12. Ka zauna da mutanen da za su samar maka da tsoron Allah, Allah ya ce, “Ka haqurar da ranka tare da waxanda suke bautawa Ubangijinsu safe da yamma, suna nufin fuskarsa” (Alkahfi : 28)

Tsoron Allah ya ratayu da abubuwa biyu

A. Tsoron azabarsa

Wadda ya yi alqawarinta ga wanda ya yi shirka da shi, da wanda ya sava masa, ya nisanci tsoronsa da xa'arsa.

B. Tsoron Allah tsantsa :

Wannan shi ne tsoron da malamai da masana Allah suke da shi. “Allah yana tsoratar da ku kansa” *Al-imran : 28*)

Duk lokacin da sanin Allah ya qaru sai tsoronsa ya qaru. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Kaxai malamai ne suke tsoron Allah” (*Faxir : 28*)

Domin a duk lokacin da saninsu da Allah da sunayensa da siffofinsa ya qaru ya cika, sai su qara tsoronsa, sai tasirin hakan ya kwarara akan zuciyarsu, sai ya kwarara akan gavvansu.

Idan tsoron Allah ya zauna a cikin zuciya, sai ya qona wuraren sha'awa a cikinta, ya kori duniya daga cikinta.

Daga cikin Amfanin Tsoron Allah

A. A duniya

1. Dalili ne da yake kawo kafuwa a bayan qasa da qarin imani da nutsuwa, domin in abin da akai ma alqawari ya samu sai ka qara yarda da aminta. Allah ya ce, “Waxanda suka kafirta suka cewa Manzanninsu za mu fitar da ku daga qasarmu, ko kuma ku dawo addininmu, sai Ubangijinsu ya yi musu wahayi cewa tabbas za mu halakar da Azzalumai. Za mu zaunar daku a bayan qasa bayansu, wannan kuwa ga wanda ya ji tsoron tsayawa gabana ya ji tsoron narkona. (*Ibrahim : 13 – 14*)
2. Yana kwaxaitarwa akan aiki na qwarai da tsarkake zuciya, da rashin neman wani sakamako a duniya, balle ladan lahira ya ragu. Allah ya ce, “Kaxai muna ciyar daku don Allah ne, ba ma buqatar wani sakamako ko godiya a wurinku. Mu muna tsoron

wani yini daga Ubangijinmu
mai tsananin murtuke fuska”.
(Al-insan : 9 – 10)

Ya ce, “A cikin xakunan da Allah
ya yi izini a xaukaka su a ambaci
sunan shi a cikinsu, ana masa tasbihi
a ciki safe da yamma. Wasu mazaje
da kasuwanci ba ya shagaltar da su
daga ambaton Allah da tsaida sallah
da bayar da zakkah, suna tsoron wata
rana da zukata da gannai suke juyawa
a cikinta”. (Annur : 36)

Ma”ana : zukata suna raurawa da
jujjuyawa, wannan shi ne abin da ya ja
su zuwa ga aiki, suna neman tsira, suna
gudun halaka, suna jin tsoron a ba su
littattafansu a hannayensu na hagu.

Duk wanda ya ji tsoron Allah, yin hakan zai jawo masa dukkan alheri

B. A Lahira :

1. Bawa zai kasance a qarqashin inuwar Al'arshi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Da mutumin da mace mai matsayi da kyau ta neme shi da lalata, sai ya ce, ni ina tsoron Allah”. (Bukhari ne ya rawaito shi).

Zahirin hadisni yana nuna ya faxa ne da bakinsa, don matar ta tsawatu daga barin abin da za ta yi, kuma don ya tunatar da kansa, ya kuma doge akan matsayinsa ba tare da ya dawo ba, bayan ya fahi abin da yake kai. “Da mutumin da ya ambaci Allah shi kaxai, idanu wansu suka zubar da hawaye”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Tsoron Allah zai sa a zubar da hawaye, yana hana wuta ta shafi wannan idon ranar alqiyama.

2. Dalili ne na samun gafara, saboda hadisni Manzon Allah (S.A.W) da ya ce,

“Wani mutum a cikin waxanda suke gabaninku Allah ya azurta shi da dukiya, lokacin da ya zo mutuwa, sai ya cewa ‘ya’yansa, “Wanne uba ne ni a gareku? Sai suka ce, “Uba ne na qwarai “ Sai ya ce, To ni ban tava aikata alheri ba, don haka idan na mutu ku qona ni, sannan ku sheqe ni a wata rana mai iska. Sai suka yi masa

haka. Sai Allah ya tattara shi, ya ce masa, “Me ya sa ka yi haka? Sai ya ce, “Tsoronka (Ya Allah), Sai ya yi masa rahama”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Allah ya yi masa uzuri saboda jahilci, kuma tsoron Allah ya cece shi. Don ba don haka ba duk wanda ya yi musun tashi bayan mutuwa kafiri ne

3. Yana kai ma'abocinsa zuwa ga Aljannah, saboda Annabi (S.A.W) ya ce, “Wanda yake jin tsoro zai fara tafiyarsa tun farkon dare, wanda ya fara tafiyarsa tun farkon dare to zai isa masauki. Ku saurara, hajar Allah mai tsada ce. Ku saurara, hajar Allah ita ce Aljanna”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

4. Samun aminci ranar alqiyama. Allah Maxaukakin Sarki ya ce a cikin hadisi qudisi : “Na rantse da buwayata, ba zan haxawa bawana tsoro biyu ba, idan ya ji tsorona a duniya, zan amintar da shi ranar alqiyama, idan kuma ya amince da ni a duniya sai in tsoratar da shi a ranar alqiyama”. (Baihaqi ne ya rawaito shi)
5. Shiga cikin waxanda Allah ya siffata su daga bayinsa mumina, kamar faxin Allah Maxaukakin Sarki, “Haqiqa musulmai maza da musulmai mata, da mumina maza da mumina mata, da masu qanqan da kai maza, da masu qanqan da kai mata, da masu gaskiya maza, da masu gaskiya mata, da masu haquri maza, da masu haquri mata, da masu tsoron Allah maza, da masu tsoron Allah mata, da masu sadaka maza, da masu sadaka mata, da amsu azumi maza, da masu azumi mata, da masu kiyaye farjinsu maza, da masu kiyaye farjinsu mata”. (Al’ahzab : 35)

Dukkan waxannan lafazai ne masu girma da ake gaggawar samunsu

Allah ya ce, “Gefunansu suna nisan tar makwantansu, suna kiran Ubangijinsu cikin tsoro da kwaxayi, kuma suna ciyarwa daga abin da muka azurta su. Wata rai ba ta san abin da aka voye musu ba na sanyin ido, sakamakon abin da suka kasance suna aikatawa”. (Assajdah : 16)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Wanda yake tsaye a cikin dare yana sujjada yana miqewa, yana tsoron lahira yana fatan rahamar Ubangijinsa, shin yanzu wanda ya sani da wanda bai sani ba, za su daidaita, kaxai waxanda suke da hankali ne suke wa’azantuwa”. (Azzumar : 9)

Ya ce, “Waxanda suke jin tsoron azabar Ubangijinsu. Lallai azabar Ubangijinsu ba a bar amincewa ba ce”. (Al-ma’arij : 27 – 28)

Allah ya yabi mafi kusancin bayinsa da shi, su ne Annabawa saboda tsoronsa da suke ji, ya ce, “Haqiqa su, suna gaggawa cikin alheri, suna bauta mana a cikin kwaxayi da tsoro” (Al’anbiya : 90)

Mala'iku ma kansu suna jin tsoron Ubangijinsu, Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Suna jin tsoron Ubangijinsu a samansu, suna aikata abin da aka umarce su” (Annahli : 50)

6. Samun yardar Allah Maxaukakin Sarki : “Allah ya yarda da su, suma sun yarda da Allah, wannan ga wanda ya ji tsoron Ubangijinsa ne” (Albayyinah : 8)

Tsoron masana Allah

Haqika masana Allah suna kan kyawawan ayyukansu da fatan su ga Allah, sai dai fa suna jin tsoron Allah iyakar jin tsoronsa, misalin haka.

- Kukan Manzon Allah (S.A.W) idan yana sallah, har a riqa jin qara a qirjin shi, kamar sautin tukunya mai tafarfasa. Ahmad da Abu Dawud da Nasa'i ne suka rawaitoshi.

- Abubakar – Allah ya yarda da shi – yana kama harshensa ya ce,

“Wannan shi ne wanda ya kaini halaka”.

Kuma Yana cewa,

“Kaicona, ina ma na zama bishiyar da ake ci”.

- Umar xan Khaxxab – Allah ya yarda da shi – yana cewa,

“Kaicona inama ni ba komai ba ne, kaicona ina ma uwata ba ta haife ni ba”.

Yana cewa :

“Da Raqumi zai mutu a gefen tekun Furata saboda yunwa da na ji tsoron Allah ya tambaye ni a kanshi ranar Alqiyama”

Kuma Yana cewa,

“Da mai kira zai yi kira a cikin sama, ya ce, Ya ku mutane dukkaninku za ku shiga Aljannah sai mutum xaya, da na ji tsoron kada in kasance ko ni ne shi”.

- Usman xan Affan – Allah ya yarda da shi – yana cewa,

“Na yi burin a ce ma na mutu ba a tashe ni ba”.

Alhali shi ne wanda yake yanke dare yana tasbihi da sallah da karatun Alqur’ani

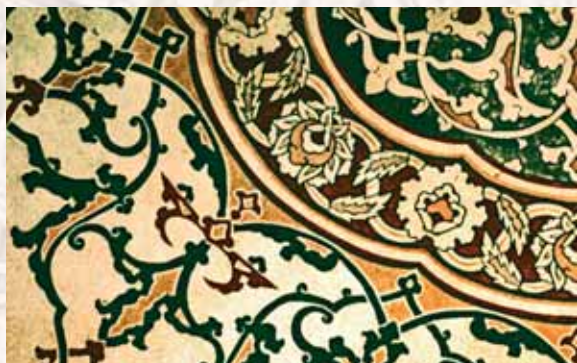
- Uwar Muminai Aisha – Allah ya yarda da ita – tana karanta faxin Allah,

“Sai Allah ya yi mana baiwa ya tseratar da mu wata azaba mai zafi”

(Axxur : 27)

A cikin sallarta, sai ta fashe da kuka, ta yi ta yi ba qauqautawa. “In ka azabtar da su, su bayinka ne, in kuwa ka yi musu gafara, to haqika Kai Allah Mabuwayi ne Mai Hikima”.

(Alma'idah : 118)

Hukunce-Hukuncen Tsoro Da Faxakarwa

1. Tsoro na (Khashyah) ya fi tsoro na (khauf), saboda (khashyah) tsoro ne na wanda ya fi sanin Allah. Allah ya ce, “**Kaxai waxanda suke jin tsoron Allah su ne malamai (Waxanda suka san Allah) Haqiqa Allah Mabuwayi ne mai yawan gafara**” (Faxir : 28)

Tsoro ne na wanda suka san shi, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Wallahi ni na fiku kiyaye dokokin Allah da tsoronsa**”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Gwargwadon yadda aka san Allah da sunayensa da siffofinsa da kamalarsa da girmansa, gwargwadon yadda za a samu tsoronsa.

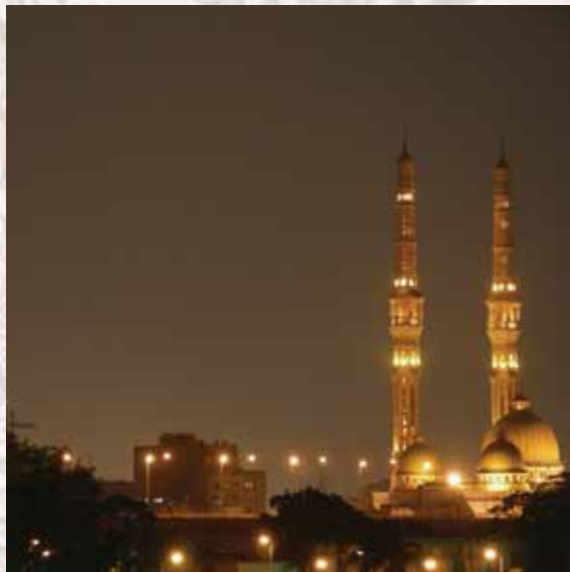
2. Tsoro yana da amfani idan ya qarawa mai shi qoqarin aiki da tuba, da nadama da barin savo, tsoro yana samuwa daga sanin munin laifi, da gaskata da alqawarin da aka yi na azaba, saboda sanin Allah mai girma da xaukaka, kuma ba zai yiwu ba, a samu tsoron Allah da ba ya sa qoqari da tuba.

3. Tsoron Allah wajibi ne daga cikin wajibai, kuma yana daga cikin abin da imani yake kawowa, kuma shi ne mafi xaukakar matsayi da amfani ga zuciya, sannan wajibi ne a kan dukkan kowane mutum, kuma yana hana savo da son duniya da abokan banza, da gafala da rashin tunani.

“**Kaxai waxanda suke jin tsoron Allah daga cikin bayinsa su ne malamai. Lallai Allah mabuwayi ne mai yawan gafara**”. (Alfaxir : 28)

Duk wanda ya ji tsoron Allah ba wanda zai cutar da shi, wanda kuwa ya ji tsoron wani ba wanda zai amfanar da shi.

Fudail xan Iyadh

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Lissafo abubuwan da suke qara maka tsoron Allah?
2. Faxi abin da ka sani na sunayen Allah da sifofinsa waxanda suke kawo tsoron Allah.
3. Me ye ya dace da wanda yake jin tsoron Allah ya aikata?

Kaso Na Biyu : Tasirin Bauta A Kan Ayyuka Da Halayya

Aqidar kaxaita Allah tana bayyana a cikin halayen mutum da ayyukansa, kamar yadda take bayyana a cikin zuciyarsa da tsoron Allansa. Yana bayyana a halayensa shi kaxai, da halayensa tare da mutane. Rayuwa dukkanta tasiri ne daga tasirin imani da kaxaita Allah da ibada. Allah ya ce, “**Ban halicci Aljanu ba da Mutane ba sai don su bauta min**”. (Azzariyat : 56).

Daga tasirinsa na fili a halayyar mutum akwai :

Na farko : Kebantattun tasiri akan mutum shi kaxai :

Tsarki

Kaxaita Allah shi ne mafi girman abin da mumini yake samun tsarki da shi, don haka ma Allah yake son shi, Allah ya ce, “**Haqiqa Allah yana son masu tuba kuma yana son masu yin tsarki**”. (Albaqra : 222)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Tsarki rabin imani ne**”

(Muslim ne ya rawaito shi)

Tsarki rabin imani ne, saboda xaya ne daga cikin manya-manyan nau'o'insa, Allah yana son tsarki gaba xayansa, da dukkan nau'o'insa, ya kasance :

1. Tsarkin voye ne

Wanda ake nufin tsarkin zuciya daga

dukkun zunubai na savo da haxa Allah da wani, ta hanyar tuba ta gaskiya, da tsarkake zuciya daga dattin shirka da shakka, da hassada, da qulli, da girman kai, hakan kuma ba zai samu ba har sai an tsarkake zuciya da son alheri da haquri, da qasqantar da kai, da gaskiya, da yi don Allah.

2. Tsarkin zahiri

Abin da ake nufi da shi gusar da najasa da kari

- Gusar da najasa :

Yana kasancewa ta hanyar kawar da najasa da abin da yake da hukuncinta, daga tufafi da wuri da jiki da ruwa mai tsarki,

- Xauke Kari

Abin da ake nufi da shi, yin alwala da wanka da taimama, saboda yin sallah, ko karatun Al'qur'ani, ko xawafi ga xakin Allah, ko ambaton Allah Maxaukakin Sarki, ko wanin hakan

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Tsarki rabin Imani ne**” (muslim ne ya rawaito shi)

Sallah :

Kaxaita Allah (Tauhidi) yana bayyana a cikin salah, saboda ita ce sila tsakanin bawa da Ubangijinsa, a cikinta bawa yake sanar da yiwa Ubangijinsa xa'a da so, da qasqantar da kai, da qasqantuwa, don haka ma ita ce mafi girman rukuni a musulunci bayan kalmar shahada, ita ce ginshiqin addini, hasken yaqini, a cikinta ne zuciya take samun nutsuwa, qirji yake yalwata, kuma ita ce take hana aikata munanan ayyuka, ta yi sababin kankare munanan ayyuka. Sallah wasu ayyuka ne kevantattu, da ake yi a wasu lokuta kevantattu, ana buxe su da kabbara, a rufe su da sallama.

Mai barin salah, mai jayayya da ita, ya qaryata Allah da Manzonsa, ya yi inkarin Alqur'ani, wanda yin hakan ya sava da tushen imani. Amma wanda ya yarda salah wajibi ce, amma ya qi yinta saboda kasala, to ya sanya kansa cikin haxari mai girma, da narkon azaba mai tsanani. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Tsakanin mutum da shirka da kafirci barin salah”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Wasu malamai suka ce, barin salah saboda kasala kafirci ne qarami. Alakullu-halin – ko da yaya zama, kafirci ne mai fitar da mutum daga musulunci, ko kuma wani babban zunubi mai halakarwa.

Tasirin Sallah yana da girma, daga cikin akwai :

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Sallah haske ce” (Baihaqi ne ya rawaito shi)

1. Tana hana alfasha da abin qi, Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ka karanta abin da aka yi maka wahayi daga littafi, ka tsayar da salah. Haqiqa salah tana hana alfasha da abin qi. Ambaton Allah shi ya fi girma. Allah yana sanin abin da kuke aikatawa”. (Al'ankabut : 45)
2. Ita ce mafificin aiki bayan kalmar shahada, saboda hadisin Abdullahi xan Mas'ud – Allah ya yarda da shi – ya ce,

“Na tambayi Manzon Allah (S.A.W) wanne aiki ne ya fi? Sai ya ce, “Sallah a lokacinta” Sai ya ce, na ce, sai wanne? Sai ya ce, “Bin iyaye” Sai ya ce, na ce, “sai me kuma? Sai ya ce, “sai jihadi akan tafarkin Allah”.

(Muslim ne ya rawaito shi)

Ita ce mafificin abin da bawa yake kusantar Ubangijinsa da shi.

3. Sallah tana wanke zunubai, saboda hadisin Jabir xan Abdullahi – Allah ya yarda da shi – ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Misalin salloli biyar, kamar misali qorama ce a qofar xayanku, yana wanka a cikinta a yini sau biyar”.
(Muslim ne ya rawaito shi)

4. Sallah haske ce ga mai yin ta a duniya da lahira, Manzon Allah (S.A.W) ya ce dangane da sallah : “Duk wanda ya kiyayeta, za ta kasance masa haske da hujja da tsira ranar alqiyama. Wanda kuwa bai kiyaye ta ba, to ba ya da haske, da dalili da hujja da tsiria, ranar alqiyama, kuma zai kasance tare da Qaruna da Fir’auna da Ubayyu xan Khalaf”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Sallah haske ce” (Baihaqi ne ya rawaito shi)

5. Allah Yana xaukaka daraja da sallah, yana kankare zunubai da ita, saboda hadisin Sauban bararren bawan Manzon Allah (S.A.W) Annabi (S.A.W) ya ce masa, “Ka yawaita sujjada (sallar nafila) don ba za ka yi wa Allah wata sujjada ba, face sai Allah ya xaukaka maka daraja da ita, ya kankare maka zunubai”.
(Muslim ne ya rawaito shi)

6. Sallah tana daga cikin mafi girman dalilai da suke sa a shiga Aljannah, a zauna tare da Manzon Allah (S.A.W), saboda hadisin Rabi’ah xan Ka’abu Al-aslamiy – Allah ya yarda da shi – ya ce, “Na kasance ina kwana tare da Manzon Allah (S.A.W) sai na kawo masa ruwan alwalarsa da biyan buqatarsa, sai ya ce da ni, “Tambayi abin da kake so? Sai na ce, “Ina son zama da kai a Aljannah” sai ya ce, “Kodai wani abu ba wannan ba?” sai na ce, “Shi dai nake so” Sai ya ce, “To ka taimaka min a kan buqatarka da yawan sujjada”.
(Muslim ne ya rawaito shi)

Sallah alaqa ce tsakanin Allah mai qarfi da bawansa mai rauni, don mai rauni ya samu qarfi, da qarfin Allah mai girma da buwaya, zuciarsa ta ratayu da shi, ya yawaita ambatonsa. Kuma wannan shi ne mafi girma maqasudin sallah, Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ka tsayar da sallah don ambatona”. (Xaha : 14)

Zakkah :

Zakkah tsarki ce ga zuciya, kuma qaruwa ce ga dukiya da al'umma

Daga cikin tsarki da havakar da zakkah take kawowa, akwai tsarkin da zuciyar bawa take samu, wanda yake sanya shi ya tsarkake dukiyaarsa ya ba da zakkah. Zakkah wani haqqi ne na wajibi a cikin dukiya mawadata, da ake ba da shi ga talakawa, da waxanda suke da hukuncinsu, saboda neman yardar Allah, da tsarkake zuciya da kyautatawa mabuqata.

Zakkah tana da mahimmanci babba a musulunci, hikimar shar'anta ta tana nuna mahimmancinta, kuma duk wanda ya lura da hikimomin zai gane mahimmancin wannan rukuni mai girma da tasirinsa. Daga cikin tasirinta akwai :

1. Tsarkake zukatan mutane daga qazanta da rowa da qwauro da kwaxayi
2. Taimakawa talakawa da toshe bukatun mabuqata da marasa galihu.
3. Samar da gamammiyar maslahar wadd rayuwar al'umma ta ginu a kanta
4. Hana tattarewar dukiya a hannun mawadata da 'yan kasuwa su kaxai, don kada dukiya ta taqaitu a wurin wasu mutane su kaxai, ko ta zama tana jujjuyawa a tsakaninsu.
5. Tana sanya al'ummar muslimi su

zama kamar dangi xaya, mai iko yana tausayawa gajiya, mai wadata yana tausayawa maras shi.

6. Zakkah tana gusar da abin da yake cikin zuciya na jin haushin mawadata, da kwarar da hassada da qulli akan abin da Allah ya yi musu na ni'imar da arziki
7. Zakka tana hana faruwar laifukan da suka shafi dukiya, kamar sata da qwace da wawaso.
8. Zakkah tana qara dukiya, ta havakata.

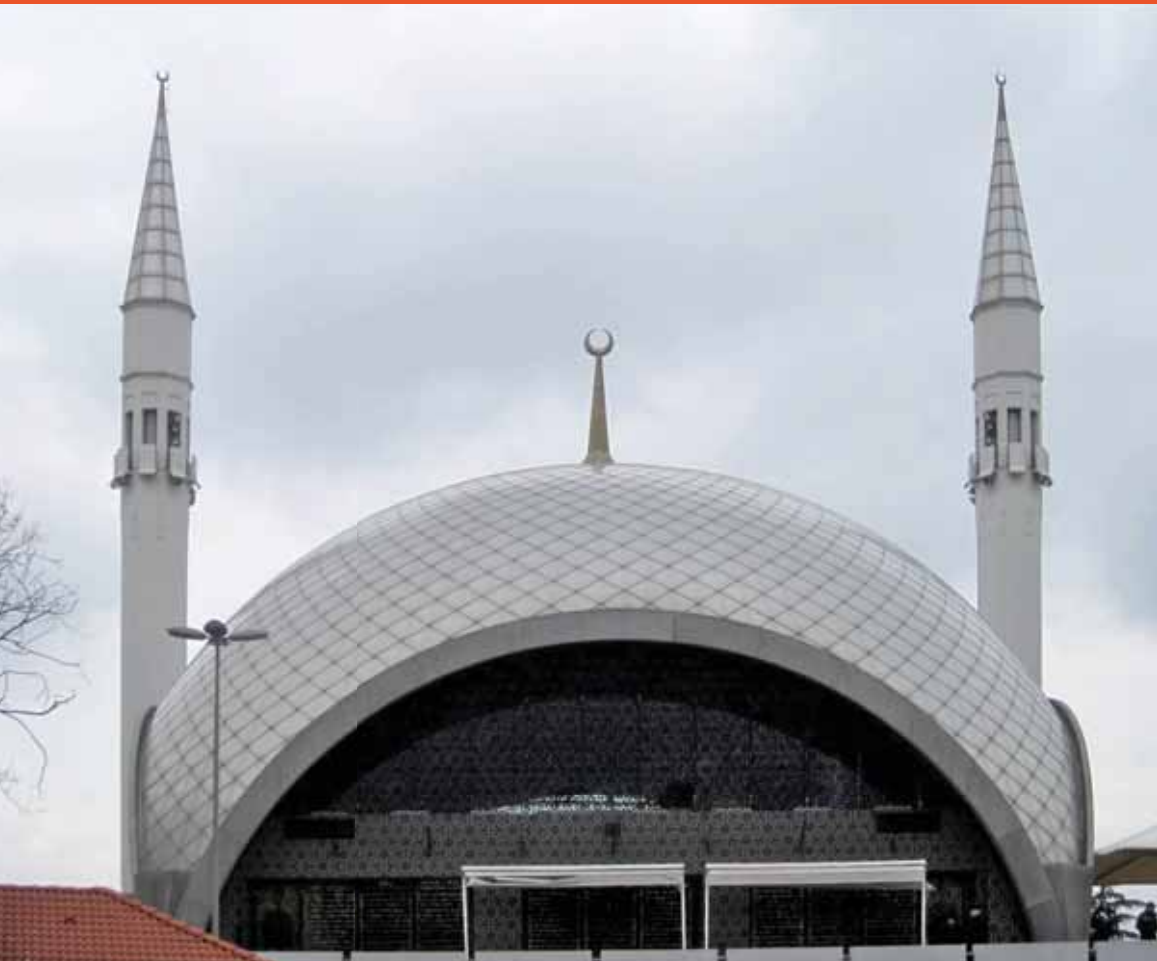
Dalilai a cikin Alqur'ani da sunnah masu yawa sun zo suna nuna wajabin bayar da zakkah, kuma Manzon Allah (S.A.W) ya bayyana cewa zakkah xaya ce daga cikin ginshiƙan addinin musulunci mai qarfi, wanda aka gina shi a kansu, domin ita ce rukuni na uku daga cikin rukunan musulunci. Allah ya ce, **“Ku tsayar da sallah, ku ba da zakkah, ku yi ruku'i da masu ruku'i”.** (Albaqra : 43)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, **“Ku tsaida sallah, ku bayar da zakkah, duk abin da kuka gabatar na alheri ga kawunanku za ku same shi a wurin Allah. Lallai Allah yana ganin abin da kuke aikatawa”.** (Albaqra : 110)

A cikin shahararren hadisin Jibrilun nan dogo : **“Musulunci shi ne ka shaida babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma Muhammadu Manzo Allah ne, ka tsaida sallah, ka ba da zakkah, ka yi azumin Ramadan, ka ziyarci xakin Allah, idan ka sami ikon zuwa gare shi.** (Muslim ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “An gina musulunci a bisa abubuwa biyar, Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, da tsaida sallah, da ba da zakkah, da hajji, da azumin Ramadan”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Irin waxannan nassosi suna nuna wa a fili cewa zakka xaya ce daga cikin rukunan musulunci, ku xaya ce daga cikin abubuwan da aka gina musulunci da su, wanda ba ya cika sai da su.

Azumi

Allah ya shar'anta azumi, ya sanya shi xaya daga cikin rukunan musulunci. Azumi shi ne kamewa daga barin abin ci da sha'awa, da niyyar ibada, tun daga vullowar alfijir zuwa faxuwar rana. Allah ya ce, “**Ku ci ku sha, har sai hasken alfijir ya bayyana gareku daga duhun dare. Sannan ku cika azumi zuwa dare**”. (Albaqra : 187)

Tabbatsuwar imani a zuciyar bawa, da kaxaita Allah su ne sababin da yake sa ya kamanta abin da Allah ya wajabta masa, (na azumin Ramadan) kamar yadda Allah ya ce, “**Ya ku waxanda kuka yi imani an wajabta muku azumi kamar yadda aka wajabta wa waxanda suke gabaninku, ko kwa samu taqawa**”. (Albaqra : 183)

Sai musulmi mai tauhidi ya yi farin ciki da azumin da ya yi, Allah Maxaukakin Sarki yana cewa a cikin hadisin qudusi “**Dukkan aikin xan adam na shi ne, sai dai azumi, shi nawa ne, ni ne nake bada sakamakonsa**”. (Bukhari ne ya rawaito shi).

Tasirin azumi akan bawa yana da yawa, daga cikinsu akwai

Azumi makaranta ce ta gina imani a zuciya.

1. Sirri ne tsakani bawa da mahaliccinsa. A cikin azumi ne gaskiyar abin da mumini yake ji a ransa na Allah na ganin shi yake bayyana. Kuma riya ba ta shiga cikin azumi a kowanne hali, don azumi yana raya tsoron Allah da kiyaye dokokinsa a cikin zuciyar mumini, wannan ko wata manufa ce babba, wadda mafi yawan mutane ba sa samunta
2. Azumi yana koyawa al'umma haxewa da dunqulewa, da son adalci da daidaito, ya sawa mumintai tausayi da kyawawan halaye, kamar yadda yake kare al'umma daga sharri da lalacewa.
3. Yana sa musulmi ya riqa jin damuwar xan uwansa, sai hakan ya sa shi ya riqa bawa miskinai da faqirai taimako, sai a samu soyayya da 'yan uwantaka tsakanin musulmi.
4. Koyarwa ce a aikace akan danne zuciya, da xaukar nauyi da wahalhalu.
5. Yana kare mutum daga faxawa cikin zunubi da savo, kuma alheri mai yawa yana samuwa a dalilinsa. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Azumi garkuwa ne, kada xayanku ya yi batsa, kada ya yi wauta, idan wani mutum ya ja shi da faxes ko ya tsokane shi, ya ce, ni**

azumi nake (sau biyu). Na rantse da wanda raina yake hannunsa, hamamin bakin mai azumi yafi qanshin almiski a wurin Allah, (Mai azumi) yana barin abincinsa da abin shan shi da sha'awarsa saboda ni, Azumi nawa ne, ni zan ba da sakamakonsa, kyakkyawa xaya sakamakonta irinta goma".

(Bukhari ne ya rawoaito shi)

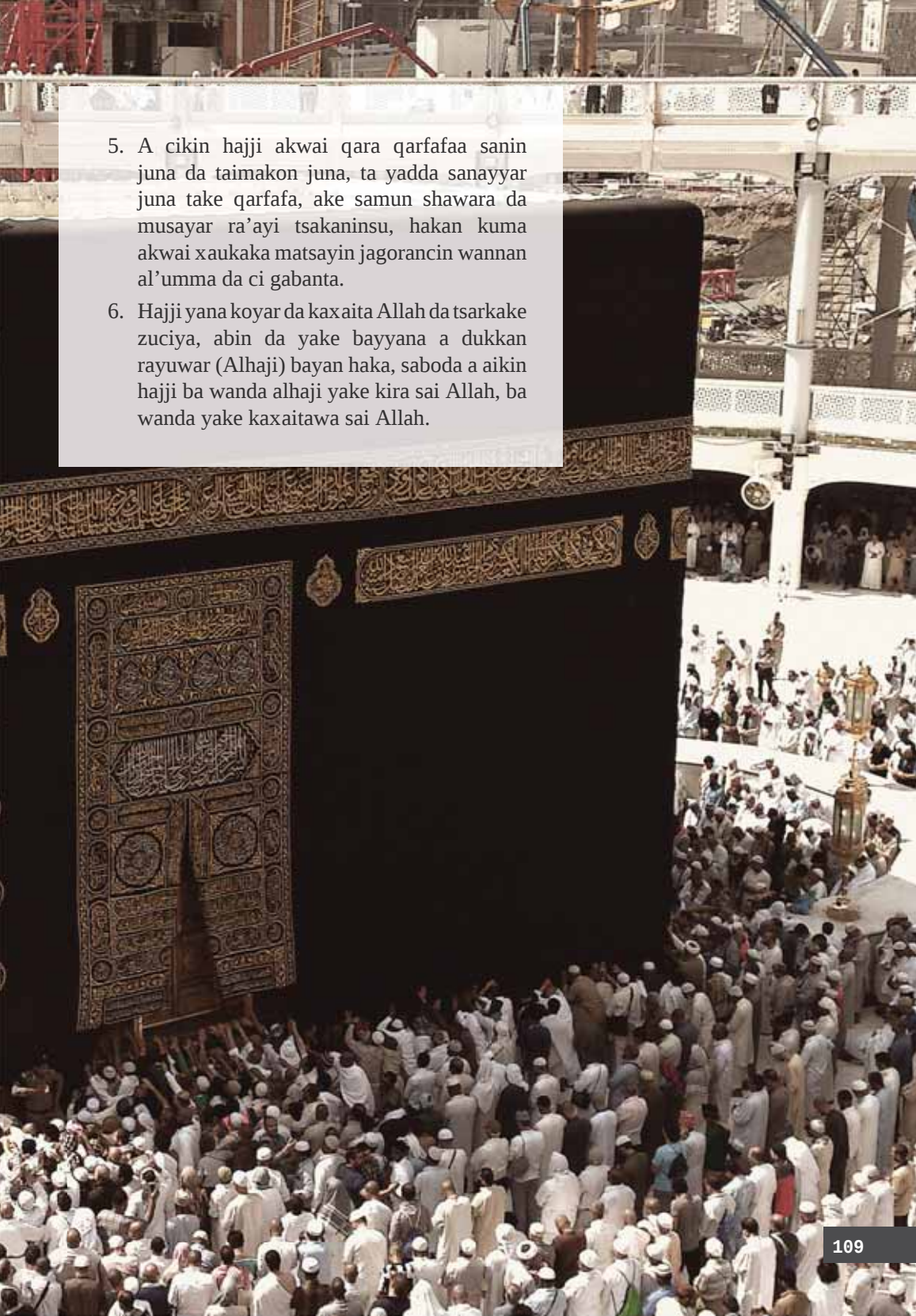
Hajji

Kaxaita Allah yana bayyana a cikin aikin hajji. Hajji ibada ce da take qarawa mai tauhidi kaxaitawa Allah, ya yi kwalliya da imani a cikinta. A cikin hajji ne alhaji yake shelar tauhidi, yana fara aikin hajji da cewa, “Na amsa maka ya Allah, na amsa maka, ba ka da abokin tarayya, na amsa maka ya Allah” yana faxin haka a dukkan cikin aikinsa, don ya dawo ya fita daga zunubansa kamar yadda mahaifiyarsa ta haife shi, mai tauhidi. Hajji shi ne nufatar xakin Allah mai alfarma a lokacin aikin hajji, da niyyar aikin hajji, kamar yadda ya zo daga Allah, kuma Manzon Allah (S.A.W) ya aikata shi. Hajji farillah ce ta Allah a kan bayinsa, da nassosin Alqur’ani da Sunnah da haxuwar musulmi (Ijma’i)

Daga Tasirin aikin hajji a rayuwar bawa :

1. Dalili ne na kankare zunubai da laifuka, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Ba ka sani ba, musulunci yana rushe abin da yake gabaninsa, hijira ma tana rushe abin da yake gabaninta, hajji ma yana rushe abin da yake gabaninsa**”. (Muslim ne ya rawaito shi)
2. Hajji kamanta umarnin Allah ne, mai hajji yana barin iyalansa, da ‘ya’yansa, ya bar tufafinsa, yana shelar (Tauhidi) kaxaita Allah, yana mai kamanta umarnin Allah. Wannan kuma shi ne babban kamanta umarnin Allah.
3. Hajji dalili ne na samun yardar Allah, da shiga Aljannah, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Hajji karvavve bai da sakamako sai Aljannah**” (Bukhari ne da Muslim suka rawaito shi).
4. Hajji bayani ne a aikace na aqidar daidaito da adalci tsakanin mutane. Hakan yana bayyana ne yayin da mutane za su yi tsayuwa xaya, a filin Arafa, babu bambanci tsakaninsu a cikin wani abu daga abubuwan duniya. Tsoron Allah ne da kaxaita shi (Tauhidi) kaxai fifikon da yake tsakaninsu.

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “An sanya xawafi a xakin ka’abah, da safa da marwa, da jifan shaixan, don tsayar da ambaton Allah mai girma da buwaya” (Ahmad ne ya rawaiyo shi)

-
5. A cikin hajji akwai qara qarfaaa sanin juna da taimakon juna, ta yadda sanayyar juna take qarfafa, ake samun shawara da musayar ra'ayi tsakaninsu, hakan kuma akwai xaukaka matsayin jagorancin wannan al'umma da ci gabanta.
6. Hajji yana koyar da kaxaita Allah da tsarkake zuciya, abin da yake bayyana a dukkan rayuwar (Alhaji) bayan haka, saboda a aikin hajji ba wanda alhaji yake kira sai Allah, ba wanda yake kaxaitawa sai Allah.

Na biyu : Gamammen Tasirin Aikin Hajji A Tsakanin Mutane

Kamar yadda tasirin aikin kaxaita Allah (Tauhidi) ya bayyana a cikin zuciyar mumini, da halayensa, haka nan ma yake bayyana xabi'unsu tare da mutane. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Kaxai an aiko ni don in cika kyawawan halaye” (Baihaqi ne ya rawaito shi)

Kai Manzon Allah (S.A.W) ya haxa tsakanin imani da halaye na qwarai, ya ce, “Mafi cikas muminai imani shi ne wanda ya fisu kyawawan halaye, da tausasawa iyalansa”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Musulmi mai tauhidi yana hararo kulawar Allah gare shi, da yadda Allah yake kiyaye bayinsa, yake tausaya musu a cikin dukkan bangarorin rayuwa gabaxaya.

A Cikin Gida Da Iyalai

1. Mu'amala da iyaye

Musulmi mai kaxaita Allah ya fi kowa kula da haqqin iyayen shi. Allah Maxaukakin Sarki ya haxa haqqinsa da haqqin iyaye a cikin littafinsa, inda ya ce, “Ubangijinka ya hukunta cewa kada ku bautawa kowa sai shi, iyaye kuma a kyautata musu. Idan xayansu ya girma a wajenka ko su duka biyun, to kada ka ce musu tir, kada ka yi musu tsawa, ka faxa musu magana ta girmamawa. Ka sunkuyar musu da fikafikan rahama, ka ce :Ubangiji ka jiqansu kamar yadda suka rene ni ina qarami. Ubangijinku yafi ku sanin abin da yake zuka tanku, in kun kasance na qwarai to shi Allah mai gafara ne ga masu komawa wajensa”. (Al-isra'i : 23 – 25).

Kuma Allah yana cewa, “Mun yi wa mutum wasiyya da iyayansa ya kyautata musu. Idan matsa maka a kan ka yi shirka da ni a cikin abin da ba ka da ilimi, ka da ka yi musu biyayya, gareni makomarku take, sannan in ba ku labarin abin da kuka kasance kuna aikatawa”. (Al'ankabut : 8)

2. Mu'amala Da 'Ya'ya :

Duk da cewa 'ya'ya su ne adon duniya, Allah yana cewa game da su : “Dukiya da 'ya'ya adon duniya ne” (Alkahfi : 46)

Sai dai tauhidin da yake cikin zuciyar mumini yana kiran shi zuwa ga yi wa 'ya'yansa tarbiyya. Allah ya kira muminai da sunansu na imani, zuwa ga kare kawunansu da iyalansu daga wutar Jahannama, Allah ya ce,

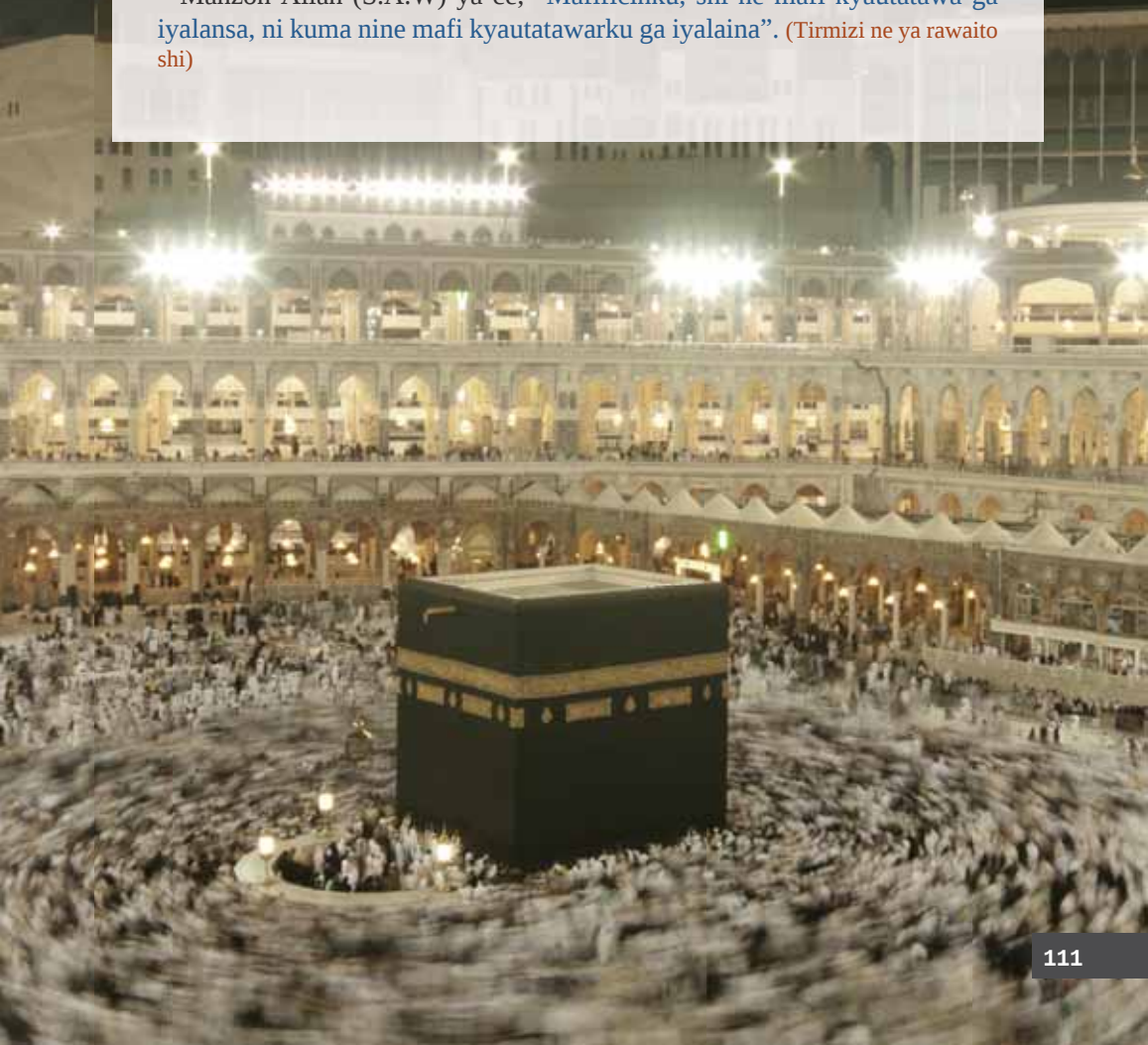
“Ya ku waxanda suka yi imani, ku kiyaye kanku da iyalanku daga wata wuta, wadda makamashinta mutane ne da duwatsu, a kanta akwai wasu Mala'iku masu tsauri da tsanani, ba sa savawa Allah cikin abin da ya umarce su, suna kuma aikata abin da ya umarce su”. (Attahrim : 6)

Ya sanya tarbiyya nauyi ne akan dukkan wanda yake kiwo, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Dukkaninku masu kiwo ne, kuma kowannenku abin tambaya ne a kan abin kiwonsa, shugaba mai kiwo ne, kuma abin tambaya ne akan abin kiwonsa, mutum mai kiwo ne a cikin iyalansa, shi ma abin tambaya ne akan abin kiwonsa, mace ma mai kiwo ce a gidan mijinta, kuma abar tambaya ce akan abin kiwonta, mai hidima ma mai kiwo ne, kuma abin tambaya ne akan abin kiwonsa” (Bukhari ne ua rawaito shi)

3. Mu'amala Da Mata

Musulmi mai tauhidi yana kiyaye haqqin matarsa, yana kula da tsoron Allah wajen kiyaye haqqoqinta da kyautata mata. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Su ma mata suna da irin abin da yake kansu na kyautatawa” (Albaqra : 228)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Mafificinku, shi ne mafi kyautatawa ga iyalansa, ni kuma nine mafi kyautatawarku ga iyalaina”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Lokacin da mata suka zo wajen Manzon Allah (S.A.W) suna kawo kukan mazajensu, sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce da su : “Zavavvunku su ne zavavvunku a wurin matansu” (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

Mu’amala Da Miji : Tauhidi yana haifar wa da mace mumina tsoron Allah, har ta zama mai tsoron Allah da kula da haqqin mijinta, don ta samu Aljannah. Manzon Allah (S.A.W) ya ce : “Idan mace ta sallaci sallolinta biyar, ta yi azumin watan Ramadan, ta kiyaye farjinta, ta yi wa mijinta biyayya. To za a ce da ita “Ki shiga Aljannah daga duk qofar da kika ga dama”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Allah ya umarce ta ka da ta xora wa mijinta abin da ba zai iya ba. Allah Ta’ala ya ce, “Don mai yalwa ya ciyar daga yalwarsa, wanda kuma aka quntata masa arzikinsa to ya ciyar daga abin da Allah ya ba shi. Ba ma xora wa rai sai abin da muka ba ta. Allah Zai sanya sauqi bayan tsanani”. (Axxalaq : 7)

Ka da ta ce ya sake ta, saboda Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk matar da ta tambayi mijinta saki, ba tare da wani laifi ba, to Aljannah ta zama haramun a gare ta”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Tare Da ‘Yan Uwa Da Maqota :

Sada zumunci da kiyaye haqqin maqota :

Allah Maxaukakin Sarki ya haxa ibadarsa da tsarkake shi shi kaxai, da mu’amalar mutum tare da danginsa da makusantansa da maqotansa. Allah Ta’ala ya ce, “Ku bautawa Allah ka da ku yi shirka da shi da wani abu. Iyaye kuma ku kyautata musu, da Makusanta, da Marayu, da Miskinai, da Maqoci na kusa, da Maqoci na nesa, da wanda yake kusa (mata) da matafiyi da abin da damanku ta mallaka (bayinku). Haqiqa Allah ba ya son mai alfari da taqama” (Annisa’i : 36)

Kuma Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ka ba wa makusanci haqqinsa da miskini da matafiya. Wannan shi ne alheri ga waxanda suke nufin fuskar Allah. Kuma waxannan su ne masu rabo”. (Arruum : 38)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Wanda ya yi imani da Allah da ranar lahiri, to ya kyautatawa maqocinsa”. (Muslim ne ya rawaito shi)

A wajen Aiki Da Mu'amala Da Sauran Mutane :

Imani yana haifar da kyatatawa mutane, da yi musu nasihā, da mu'amalar gaskiya tare da su. Waxannan kuwa su ne mafi falalar ayyukan da mumini yake kusantar Allah da su.

1. Kyawawan Halaye :

Allah ya siffata Annabinsa (S.A.W) ya ce, “**Haqīqā kai kana kan halaye masu girma**”. (Alqalam : 4)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Mafi yawancin abin da yake shigar da mutane Aljannah shi ne tsoron Allah da kyawawan halaye”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Wanda Allah ya fi so a cikin mutane, shi ne wanda ya fi amfanar mutane. Aikin da Allah ya fi so, shi ne farin ciki da zaka sa musulmi, ko ka yaye masa wata damuwa, ko ka biya masa bashi”.

Ko ka kore masa yunwa. In shiga wata buqata da xan uwana ya fi soyuwa a wurina a kan in yi I'tikafin

wata guda a masallacin Madinah” (Xabarani ne ya rawaito shi)

2. Gaskiya : Allah Ta'ala ya ce, “**Ya ku waxanda suka yi imani ku ji tsoron Allah, ku zama tare da masu gaskiya**”. (Attaubah : 119)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Haqiqa gaskiya tana shiryarwa zuwa ga aikin alheri. Aikin alheri yana shiryarwa zuwa ga Aljannah. Mutum ba zai gushe ba yana gaskiya, har sai ya zama siddiqi. Haqiqa qarya tana shiryar wa zuwa ga fajirci, shi kuma fajirci yana shiryarwa zuwa ga wuta. Mutum ba zai gushe ba yana qarya har sai a rubuta a wurin Allah maqaryaci”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce : “Alamomin munafiki guda uku ne : idan ya yi zance ya yi qarya, idan ya yi alqawari ya sava, idan aka amince masa ya yi ha’inci”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

3. Nasiha da rashin Algush “Babu wani bawa da Allah zai ba shi kiwo, sannan ya mutu yana mai yi musu algush face sai Allah ya haramta masa Aljannah”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya wuce da wajen wani bahon abinci, sai ya sanya hannunsa a ciki, sai ya ji lema, sai ya ce, : “Kai mai wannan abincin me ye haka?” Sai ya ce, “Ruwan sama ne ya same shi” Sai Manzon Allah ya ce, “Ina ma ka sanya shi saman abincin, don mutane su gani. Duk wanda ya yi Algush baya tare da ni”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Ba zai yi wu ba, a ce Manzon Allah (S.A.W) ya koyar da al’ummarsa tsarki, amma kuma bai koya musu tauhidi ba. Tauhidi shi ne abin da Manzon Allah (S.A.W) yake cewa : “An umarce ni in yaqi mutane, har sai sun ce “La’ilah Illal Lahu” (Bukhari ne ya rawaito shi) abin da aka kare dukiya da jini da shi shi ne tauhidi.

Imamu Malik xan Anas

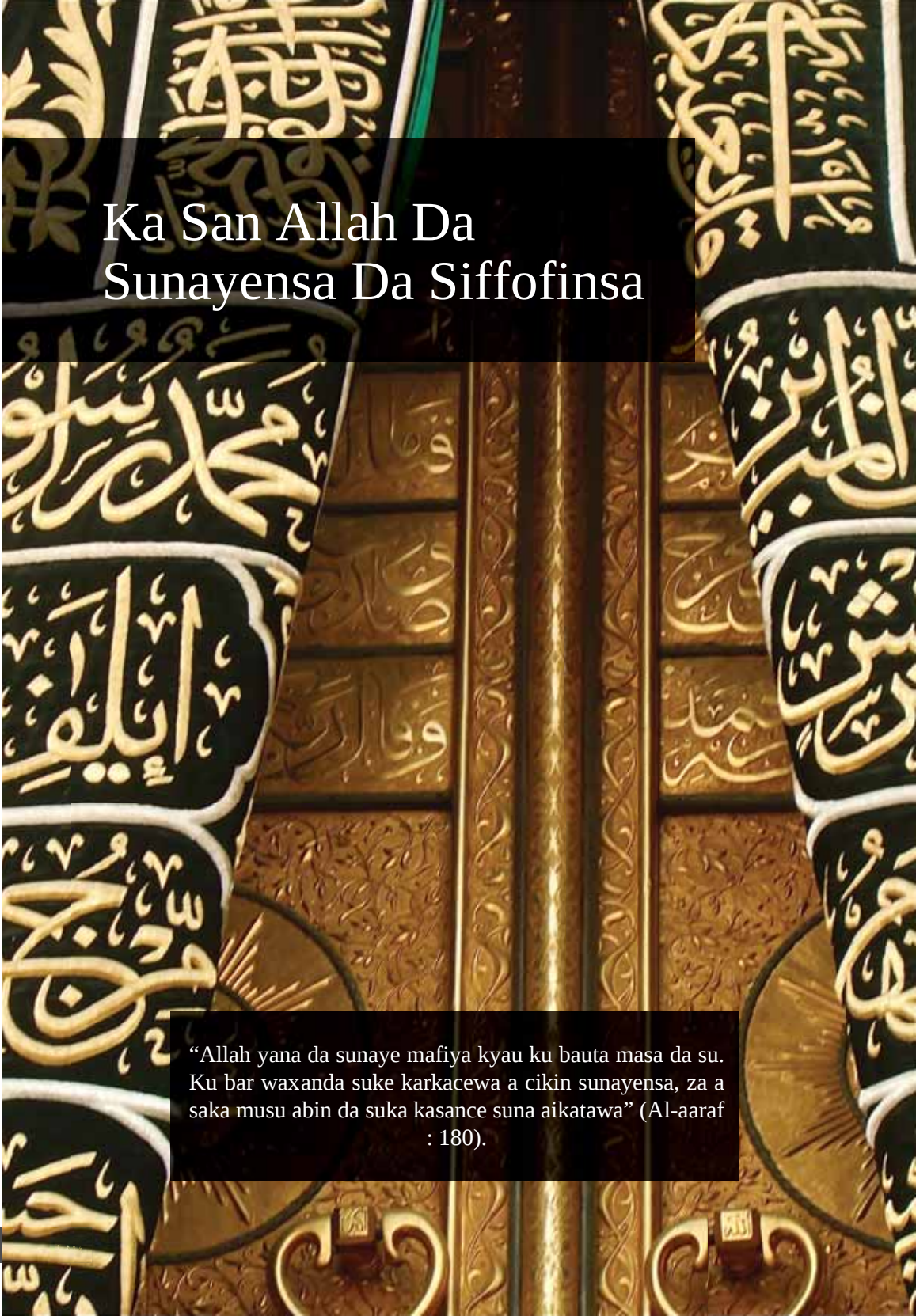

Bitar Abin Da Ya Gabata :

1. Mene ne mafi qarancin tasirin da ake samu na ayyukan ibada, irin sallah da zakka, da azumi da hajji, a halayar musulmi?
2. Ta yaya za a suranta Imanin wanda ba ya sallah? Faxe dalili akan abin da kake faxe.
3. Zai yi wu a ce mutum yana sallah, kuma sallarsa ba ta hana shi alfasha da abin qi ba?
4. Ta yaya alaƙar imani da Allah da kuma mu'amala da mata, da 'ya'ya da yan uwa, da maqota da mutane gabaxaya take bayyana?

pada anak, isteri, kerabat, tetangga dan manusia secara umum?

Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

“Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su.
Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a
saka musu abin da suka kasance suna aikatawa” (Al-aaraf
: 180).

Ka San Allah Mai Girma Da Buwaya

Na Uku : Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

Allah ya ce “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al’aaraf : 180)

A.Ma’anar Allah Yana Sunaye Mafiya Kyau

Sunayen Allah Maxaukakin Sarki dukkaninsu sunaye na yabo, kuma Allah ya siffata su da cewa mafiya kyau ne, ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al’aaraf : 180)

Ba wai kawai suna da kyau ne ba a lafazi, a’a har a cikin abin da suka qunsa na siffofi na kamala. Sunayen Allah gabaxayansu sunaye na yabo da girma, don haka suka zama mafiya kyau, haka ma siffofinsa siffofi ne na kamala, siffofi ne na girma, ayyukansa gabaxaya ayyuka ne na hikima da rahama da maslaha da adalci.

Yana cikin imani, imani da sunayen Allah da siffofinsa, kamar yadda suka zo a cikin littafinsa da sunnar Manzon Allah (S.A.W) ingantacciya, akan qa’idoji

guda biyu :

Qa'ida ta farko :

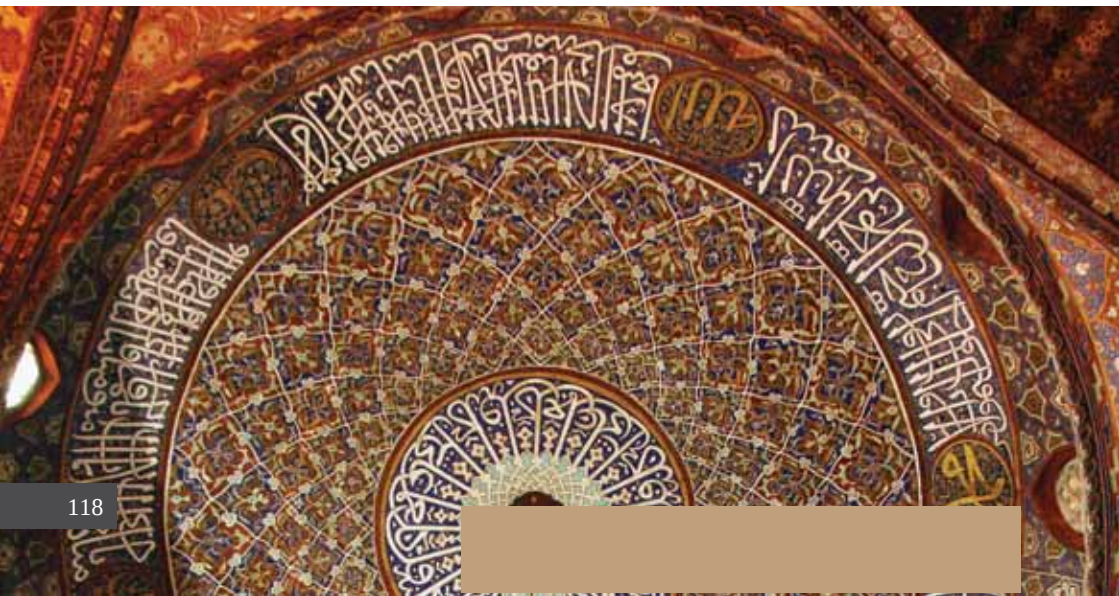
Tabbatar wa da Allah sunayensa kamar yadda ya dace da girmansa, ba tare da canza ma'ana ba, ko koreta, ko kamantawa, ko misaltawa, don gaskata faxin Allah Maxaukakin Sarki : “Babu abin da ya yi kama da shi. Shi mai ji ne mai gani” (Asshura : 11)

Qa'ida ta biyu :

Fahimtar ma'anarsu, da tabbatar da siffofin da suke qunshe da su, ba tare da qoqarin sani yadda siffar take ba. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Yana sane da abin da yake gabansu da bayansu, su kuma ba sa kewaye shi da sani”. (Xaha : 110)

Allah ya bayyana manufar saninsa da sunayensa mafiya kyau, da siffofinsa maxaukaka, shi ne bauta masa da su, kamar yadda ya ce, “Ka ce ku kirawo sunan Allah ko sunan Arrahman, kowanne kuka kirawo to yana da sunaye mafi kyau”. (Al-isra'i : 110)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. Al-aaraf : 180)

B. Ma'anar : “Ku kira shi da su”

Kiran Allah da sunayensa mafiya kyau, ya haxa nau'ika biyu na kira, kiran roqo, kamar bawa ya ce, “ya Allah ka ba ni kaza... Ya Mai Rahama ka jiqaina, Ya Mai Karamci ka yi min karamci” da kuma roqo na yabo da bauta, kamar yabon Allah da sunayensa da siffofinsa, ba tare da roqon wani abu ba. Yabon zai iya kasancewa da zuciya ko harshe ga Allah mai girma, ma'abocin sunaye mafiya kyau da siffofi maxaukaka.

C. Ma'nar : (Ku qyale waxanda suke karkacewa a cikinsu)

Karkacewa cikin sunayen Allah shi ne inkarinsu da qaryata wasu daga cikinsu, waxanda suka zo a cikin littafin Allah mai girma, ko kuma kamanta sunayensa da wani abu daga halittarsa, ko kiransa da siffata shi da abin da bai dace ba, wanda babu wani dalili akan su daga maganar Allah ko sunnar Manzonsa Muhammad (S.A.W)

Mahimmancin Sanin Sunayen Allah Da Siffofinsa

Mahimmanci sanin sunayen Allah da Siffofinsa yana bayyana ta abubuwa kamar haka:

Na farko :

Mafi girman ilimi shi ne ilimin da yake da alaqa da Allah da sunayensa mafiya kyau, da siffofinsa maxaukaka, gwargwadon yadda bawa ya san

Sunayen Allah da siffofinsa gwargwadon yadda zai zama yana da rabo daga bautar Allah, da samun nutsuwa da shi da son shi da girmama shi, wanda wannan zai sa shi neman rabauta da yardar Allah da Aljannarsa, da samun ni'imar ganinsa a lahira. Wannan kuwa wata manufa ce da bata samuwa sai da dace daga wajen Allah mai girma da buwaya.

Na biyu :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa shi ne tushen ilimi da ginshiqin imani, kuma farkon wajibai, idan mutane suka san Ubangijinsu sai su bauta masa iyakar bauta, Allah ya ce,

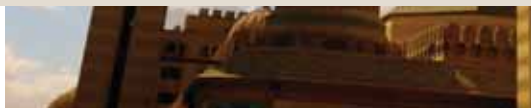
“Ka sani cewa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah”

(Muhammad : 19)

Na uku :

Cikin sanin sunayen Allah da siffofinsa akwai samun qaruwar imani da yaqini, da tabbatar da tauhidi, da xanxanar zaqin bauta, kuma wannan shi ne ruhin imani da asalinsa da tuqewarsa. Hanya ta kusa zuwa ga wannan kuwa ita ce lura da bibiyar siffofin Allah da sunayensa daga Alqur’ani, saboda Allah mai girma da buwaya idan yana son ya girmama bawa da saninsa, kuma ya tara zuciarsa a kan son shi, sai ya yalwata masa qirjinsa ya karanci siffofinsa, daga Alqur’ani. Idan wata siffa ta zo daga wahayi sai ta karve ta, ya yarda da ita, ya sallama, ya miqa wuya ya bi, zuciarsa ta yi haske.

Darajar Ilimi tana bayyana daga darajar abin da ilimin yake koyarwa, babu wani ilimi da ya fi ilimin sanin Allah da siffofinsa daraja

Qirjinsa ya yalwatu gare shi, ya cika da farin ciki da qauna, farin cikinsa ya tsananta, ya wadatu sosai, iliminsa ya yi qarfi, hankalinsa ya kwanta, zuciyarsa ta samu nutsuwa, ya kewaye cikin lambun ilimi, basirarsa ta shaqi qanshin wannan lambu, saboda sakankancewarsa cewa darajar ilimi tana bin darajar abin da yake koyarwa. Babu kuwa wani abin da ake koyo da yafi girma, yafi falala fiye da ilimin da yake da wannan siffa. Allah ma'abocin sunaye ne mafiya kyau, da siffofi maxaukaki, shi ma darajarsa gwargwadon yadda ake buqatarsa, babu wani abu da zukata suke da buqata fiye da sani mahaliccinsu, da son shi, da farin ciki da shi, da neman kusantar shi. Babu wata hanya ta sanin haka sai ta hanyar sanin siffofinsa da sunayensa, duk lokacin da bawa ya fi sanin sunayen Allah da siffofinsa to yafi sanin Allah, kuma ya fi neman shi, da kusanci da shi, a duk lokacin da bawa yafi kowa inkarin siffofin Allah to ya fi kowa jahilci, da qin Allah, da nisa da shi. Allah ya baiwa bawa matsayi irin matsayin da bawa ya baiwa Allah a wajensa.

Na huxu :

Haqiqanin wanda ya san Allah yana kafa hujja ne da abin da ya sani na sunayensa da siffofinsa a kan abin da yake aikatawa ko yake shar'antawa na shari'o'I, saboda Allah Maxaukakin Sarki ba ya aikata komai sai abin da sunayensa da siffofinsa suka nuna. Ayyukan Allah suna kewayawa ne tsakanin adalci da falala. Haka nan Allah ba ya shar'anta hukunce-hukunce sai abin da hikimarsa da falalarsa da adalcinsa suka nuna, duka labaran Allah gaskiya ne, duka umarnin Allah da haninsa adalci ne da hikima da rahama. Wannan kuwa wani ilimi ne da bayyanarsa ta fi qarfin a yi bayaninta.

Na biyar :

Alaqa mai qarfi tsakanin siffofin Allah mai girma da buwaya da abin da

ya hukunta na ibadu a fili da voye, domin kowacce siffa a qarqashinta akwai wata kevantacciyar bauta, haka abin yake a dukkan nau'o'in ibadu na zuciya da na gavvai, bawa ya san Allah ya kaxaita da cutarwa da amfanarwa, da bayarwa da hanawa, da halitta, da azurtawa, da rayawa da kashewa, wannan zai haifar masa da bautar dogaro ga Allah a voye, da abin da kuma dogaro ga Allah ya qunsa a fili. Sanin da bawa ya yi na cewa Allah yana ji, yana gani, babu wani abu daidai da qwayar zarra da yake vuya gare shi, ya san abin da yake voye da wanda yake sarari, ya san abin da idanu maha'inta suke yi, kuma ya san abin da zukata suka voye, wannan zai sa bawa ya kiyaye harshensa da gavvansa da waswasinsa,

Sanin Allah da sunayensa da siffofinsa shi ne gyaruwar zuciya da cikas imani.

zai yi qoqari ya kiyaye su daga abin da Allah bai yarda da shi ba, ya kuma sanya waxannan gavvai akan abin da Allah yake so, ya kuma yarda da shi, ya samu kunya a voye, da kunyar nisantar haramun da munanan ayyuka. Sanin bawa da wadatar Allah da karamcinsa, da kyautatawarsa da rahamarsa, yana qara wa bawa fata mai yawa a wurin Allah. Hakanan sanin bawa da girman Allah da xaukakarsa da buwayarsa, yana haifar masa da qasqantar da kai da son Allah, waxannan halaye kuma sai su haifar masa da nau'oin ibada na fili, don haka duk bauta ta koma zuwa ga sunayen Allah da siffofinsa.

Na shida :

Bauta da sunayen Allah da siffofinsa tana da tasirin mai kyau akan gyaruwa zuciya, da gyaruwar halaye, kamar yadda watsi da hakan ya kan jawo cuttuttukan zuciya

Na bakwai :

Akwai lallashi a cikin sani sunayen Allah da siffofinsa ga bawa a lokacin da masifu da abubuwan qi suka same shi, saboda idan bawa ya san Ubangijinsa masani ne, mai hikima, mai adalci, ba ya zaluntar kowa, sai bawa ya yarda da abin da ya same shi ya yi haquri, ya gane cewa abubuwan qi da suka same shi da musifu akwai wata maslaha a ciki da amfani, wanda shi bai sani ba, amma haka Allah ya tsara a bisa iliminsa da hikimarsa, sai ya samu nutsuwa da Ubangijinsa, ya maida lamarinsa zuwa gare shi.

Na takwas :

Fahimtar ma'anonin sunayen Allah mai girma da buwaya da siffofinsa hanya ce zuwa ga samun son Allah da girmama shi, da fata gare shi, da tsoron shi, da kula da shi, da sauran abubuwan da sanin Allah da sunayensa da siffofinsa suke kawowa.

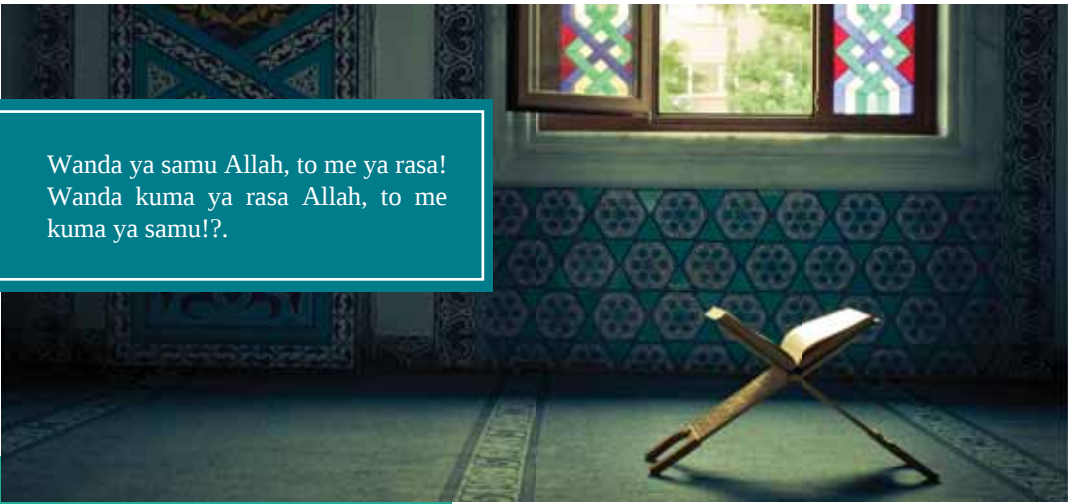
Na tara :

Cikin lura da ma'anonin sunayen Allah da siffofinsa akwai samun taimako akan fahimtar littafin Allah, saboda Allah ya umarce mu da lura da fahimtar Alqur'ani, a inda ya ce, **"Littafi ne mai albarka mun saukar da shi don su fahimci ayoyinsa, kuma masu hankali su wa'azantu"** (Saad : 29)

Duba da cewa Alqur'ani mai girma cike yake da sunayen Allah da siffofinsa, don haka fahimtarsu qofa ce babba ta fahimtar Alqur'ani, idan ka bibiyi Alqur'ani zaka fahimci cewa akwai wani mai mulki wanda yake tsaye akan dukkan komai, a saman al'arshi, yana jujjuya al'amuran bayinsa, yana umarni ya hanawa, yana aiko da Manzanni, yana saukar da littattafai, yana yarda, yana fushi, yana bada lada, yana uquba, yana bayarwa, yana hanawa, yana xaukakawa, yana qasqantawa, yan xagawa, yana saukewa, yana gani yana ji, daga saman sammai bakwai, ya san abin da yake voye, da na fili, yana aikata abin da ya so, ya siffatu da dukkan kamala, ya kuvuta daga dukkan aibi, babu wani abu da zai motsa sai da izininsa, babu wani ganye da zai faxo sai da saninsa, shi mai hikima ne masani.

Na goma :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa yana dasa ladabi ga Allah a cikin zuciya, da jin kunyar Allah. Ladabi ga Allah shi ne tsayawa da yin addininsa, da ladabtuwa da ladubbansa a fili da voye, babu wanda zai zama mai ladabi ga Allah sai ya kiyaye abubuwa uku : sanin Allah da sunayensa da siffofinsa, sanin addininsa da shari'o'insa, da abin da yake so, da abin da baya so, sannan da zuciya da take

Wanda ya samu Allah, to me ya rasa!
Wanda kuma ya rasa Allah, to me
kuma ya samu!?

shirye wajen karwar gaskiya a ilmance da aiki da hali.

Na sha xaya :

Sanin Allah da sunayensa da siffofinsa suna baiwa bawa basirar gane laifukansa da aibobin kansa, sai ya yi qoqarin gyarawa, abubuwan da suke kawo jayayya da musu da gaskiya, guda huxu : girman kai, hassada, fushi, shahara. Abin da kuma yake kawo waxannan huxun shi ne bawa ya jahilci Ubangijijinsa da ya jahilci kansa. Da bawan ya san Ubangijijinsa ya san siffofinsa na kamala da xaukaka, ya kuma gane laifukan kansa da matsalolinsa to ba zai yi girman kai ba, kuma ba zai yi fushi ba, kuma ba zai yi wa wani hasada ba a kan abin da Allah ya bashi.

Na sha biyu :

Jahiltar sunayen Allah da siffofinsa da rashin fahimtarsu, da bautawa Allah da su, dalili ne na vata da jahilci da halaka, wanda duk bai san Allah da Manzanninsa ba to me ya sani? Kuma wane abu ya gane wanda bai gane wannan ba?. Wane aiki ko ilimi ya samu wanda ilimin sanin Allah da aiki da yardarsa ya wuce

Sanin Allah
(S.W.T) gyaruwar
zukata ne da jiki

shi?. kuma meye da shi. Domin rayuwar xan adam tana tare da rayuwar zuciya da ruhinsa, babu wata rayuwa ga zuciya sai idan ta san wanda ya halicceta, tare da son shi, da bauta masa shi kaxai, da komawa zuwa gare shi, duk wanda ya rasa wannan rayuwa to ya rasa dukkan alheri gabaxaya, koda kuwa ya samu duniya a maimakonta.

Na sha uku :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa sababi ne na tsantsanta tauhidi, da samun cिकar imani, kuma ayyukan zuciya su bayyana, na tsarkake ibada, da so, da tsoro, da fata, da dogara ga Allah shi kaxai. Duk da girman wannan babi wajen gyara zukata da tace su, da raba su da waswasin shaixan, kaxan ne cikin mutane masu kula da shi. Duk wanda kuwa ya lura da shari'a da madogararta, sai ta fahimci alaƙar ayyukan gavgvai da ayyukan zukata, kuma ayyukan gavgvai ba sa amfani in babu na zukata, kuma ayyukan zukata sun fi zama wajibi fiye da na gavgvai. Shin mumini yana bambanta da munafiki ne in ba don abin da yake zuciya ba na aikin da kowa yake yi, wanda yake bambanta su, shin akwai wanda zai iya shiga musulunci ba tare da aikin zuciya ba kafin gavgvansa su yi. Don haka bautar zuciya ta fi bautar gavgvai, kuma ta fi yawa da dauwama, kuma ita ce hanya zuwa ga bautar gavgvai, don haka wajiba ce a kowanne lokaci.

Qa'idoji Da Faxakarwa Game Da Fahimtar Sunayen Allah Da Siffofinsa

“Babu abin da ya yi kama da shi, shi mai ji ne mai gani”

1. Sunayen Allah gabaxayansu masu matuqar kyau ne, Allah ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau” (Al-aaraf : 180)

Allah ya sanar da mu zatinsa mai girma don mu bauta masa, mu girmama shi, mu so shi, mu ji tsoronsa, mu yi qaunar abin da yake wajensa.

2. Tabbatar da sunayen Allah da siffofinsa ta hanyoyi biyu ne, babu ta uku, su ne, littafin Allah mai girma da buwaya, da sunnar Manzonsa (S.A.W). Sunayen Allah da siffofinsa ba sa tabbata da waninsu. Sai mu tabbatar da abin da Allah da manzonsa suka tabbatar. Kuma mu kore abin da Allah da Manzonsa suka kore, mu tabbatar da kamala kishiyarta. Abin da Allah da Manzonsa ba su tabbatar da shi ba, na sunan Allah da siffofinsa, kuma ba su kore shi ba. To mu ma ba za mu tabbatar da shi ba, kuma ba za mu kore shi

ba. Amma ma'anar lafazin sai mu yi filla-fullya da shi, idan ana nufin gaskiya da shi wadda ta dace da Allah sai a karwa, idan kuwa ana nufin wata ma'ana ce da ba ta dace da Allah ba to wajibi ne ya kore wannan ma'ar.

3. Magana akan siffofin Allah, kamar magana ce akan zatin Allah, kamar yadda ba mu san yaya zatin Allah yake ba, hakanan ma bamu san yaya siffofin Allah kyawawa suke ba, sai dai za mu yi imani mu sallama ba tare da shakka ba, ko canzawa ba, ko kamantawa, ko misaltawa ba.
4. Sunayen Allah da siffofinsa suna da ma'anoni na haqiqua ba na aro ko na kintace ba. Dukkaninsu suna nuna zatin Allah ne, da kuma siffofi cikakku waxanda suke tare da shi Allah. Kamar sunansa (Mai iko) (Masani) (Mai Hikima) (Mai ji) (Mai gani), duk waxannan sunaye ne da suke nuna zatin Allah, da

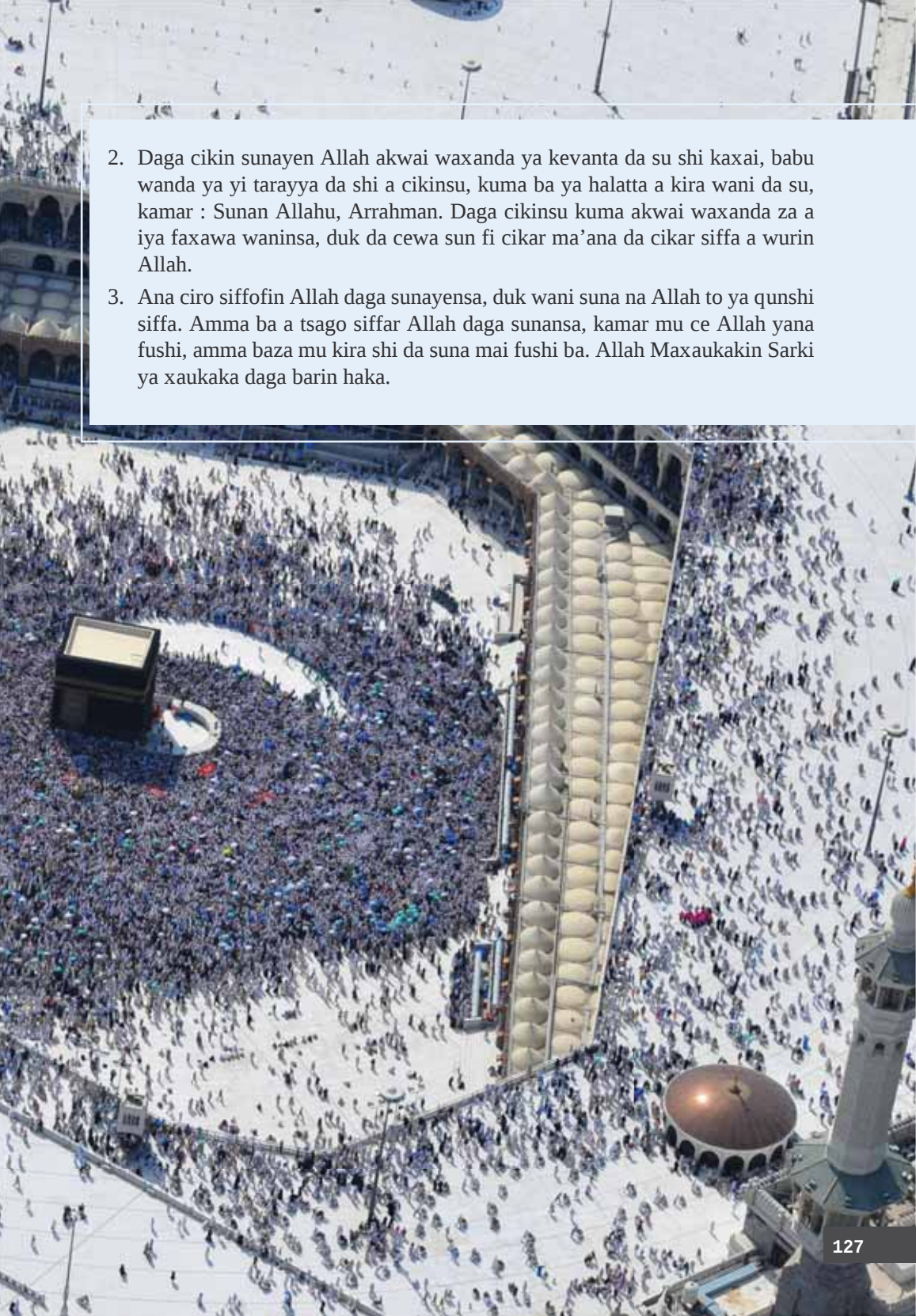
kuma abin da yake tare da shi na iko da ilimi da hikima da ji da gani.

5. Tsarkake Allah daga tawayya, tsarkakewa ce ba tare da vata ma'ana ba, da kore dukkan naqasa daga Allah a dunqule, kowace irin naqasa ce, da tabbatar masa da kamala a cikin kowanne abu da ya keanta da shi. Allah ya ce, “**Babu abin da ya yi kama da shi. Shi mai ji ne mai gani**” (Ashshura : 11)
6. kamar yadda imani da sunayen Allah suke hukunta yin imani da siffar da sunan ya qunsa, to haka ma imani da sunan Allah yana hukunta imani da abin da yake biyo bayan sunan na tasiri. Misali sunan Allah (Arrahman) wato mai rahama, ya qunshi cewa Allah yana da siffar rahama, kuma yana yi wa bayinsa rahama.

Ga wasu bayanai masu mahimmanci da zasu taimaka wajen fahimtar sunayen Allah da siffofinsa, ga su kamar haka :

1. Sunayen Allah ba su da wani adadi kyadadde. Ya zo a cikin hadisi: “**Ina roqonka da duk wani suna da yake naka ne, ka kira kanka da shi, ko ka sanar da wani cikin halittarka shi, ko ka saukar da shi a cikin littafinka, ko ka kevanke kanka da sanin shi a cikin ilimin gaibu a wajenka**”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

-
2. Daga cikin sunayen Allah akwai waxanda ya keƙanta da su shi kaƙai, babu wanda ya yi tarayya da shi a cikinsu, kuma ba ya halatta a kira wani da su, kamar : Sunan Allahu, Arrahman. Daga cikinsu kuma akwai waxanda za a iya faɗawa waninsa, duk da cewa sun fi cika ma'ana da cika siffa a wurin Allah.
3. Ana ciro siffofin Allah daga sunayensa, duk wani suna na Allah to ya qunshi siffa. Amma ba a tsago siffar Allah daga sunansa, kamar mu ce Allah yana fushi, amma baza mu kira shi da suna mai fushi ba. Allah Maxaukakin Sarki ya xaukaka daga barin haka.

Tasirin Imani Da Sunayen Allah Da Siffofinsa A Kan Bawa

1. Bautawa Allah da sunayensa da siffofinsa. Bawa idan ya san sunayen Allah da siffonfinsa, ya yi imani da su kamar yadda Allah yake so, ya san ma'anarsu akan yadda imaninsa zai qaru, sai ya girmama Allah, a cikin zuciyarsa, don haka aka ce, “wanda duk yafi sanin Allah to ya fi tsoronsa”.

2. Qaruwar Imani

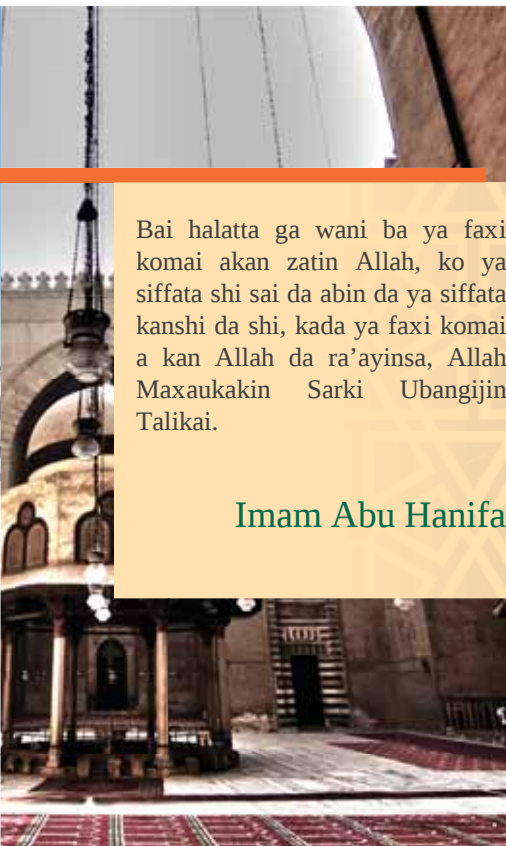
Sanin Sunayen Allah mafiya kyau, da siffofinsa maxaukaka suna sa bawa ya ji girman Allah, sai imaninsa da qasqantar da kansa ga Allah mai girma da buwaya su qaru. “Waxanda suka shiriya, ya qara musu shiriya” (Muhammad : 17)

3. Ambaton Allah

Duk wanda ya san Allah sai ya so shi, wanda kuma ya so Ubangijinsa sai ya yawaita ambatonsa, saboda zai mamaye masa zuciya da so, har a wayi gari ba ya soyayya sai don saboda shi, ba ya qiyayya sai saboda shi.

4. Son Allah mai girma da buwaya Allah yana cewa : “Daga cikin mutane akwai waxanda suke riqon wasu kishiyoyi koma bayan Allah, suna son su kamar yadda suke son Allah, waxanda suka yi imani sun fi tsananin son Allah”. (Albaqra : 165)

Idan bawa ya san girman siffar Ubangiji sai ranshi ya karkata zuwa gare shi, ya ratayu da shi, zuciya ta farin ciki da sanin Ubangijinta, saboda kamalarsa da kyansa, sai bawa ya ji dakin zancen Allah, ya samu hutu ta hanyar kiran shi, da fata gare shi da tsoronsa, saboda son Allah duk yana kawo haka, sai ka samu bawa yana son Allah, yana son abin da Allah yake so, yana son wanda Allah yake so.

Bai halatta ga wani ba ya faxi komai akan zatin Allah, ko ya siffata shi sai da abin da ya siffata kanshi da shi, kada ya faxi komai a kan Allah da ra'ayinsa, Allah Maxaukakin Sarki Ubangijin Talikai.

Imam Abu Hanifa

5. Jin kunyar Allah

Duk lokacin da ka ga kwarjinin Ubangiji sai jin kunyarsa ta qaru a wajenka, sai ka tuna mutuwa ka yi kuka, ka kiyaye gavvanka don ka samu yardar Allah.

6. Qasqantar da kai ga Allah

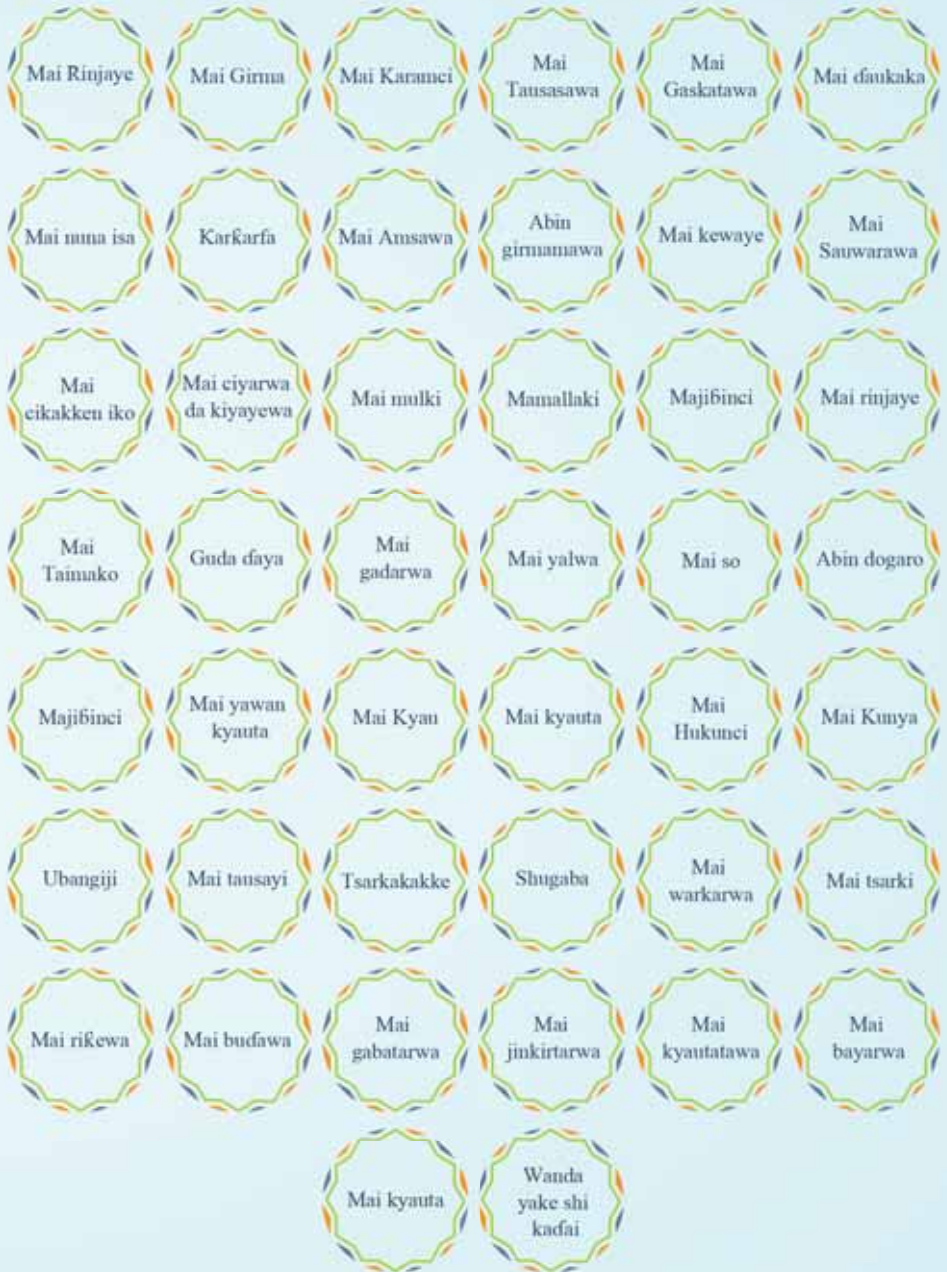
Idan kasan buwayar Allah, sai kasan qasqancinka. Idan kasan qarfin Allah, sai ka gane rauninka. Idan ka san abubuwan da Allah ya mallaka sai ka san talaucinka. Idan kasan kamalar Allah sai kasan tawayarka. Idan ka san cikar siffofinsa da kyan sunayensa sai kasan cikar talaucinka da buqatarka da qasqancinka, don haka kai ba kowa ba ne face bawa.

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Yi bayanin faxin Allah Maxaukakin Sarki : “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waxanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al-aaraf : 180)
2. Don me sanin sunayen Allah da siffofinsa ya zama mafi darajar ilimumka?
3. Yaya zaka fahimci sunayen Allah da siffofinsa? Misali yaya zaka fahimci cewa Allah shi ne mai yawan gafara?

Shi ne Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi.

Wanda yake shi Kadai	Mafi Dankaka	Mafi Karamci	Abin Bautawa	Na Farko	Na Karshe
Na sarari	Na boye	Mai kaga halitta	Mai alheri	Mai gani	Mai yawan karfiar tuba
Mai Tilastawa	Mai kiyayewa	Mai Isarwa	Mai kiyaye wa	Mai tausayawa	Na Gaskiya
Mabayyani	Mai hikima	Mai Haƙuri	Sha Yabo	Rayayye wanda baya mutuwa	Tsayayye da Zatinna
Mai Cikakken Sani	Mahalicci	Mai Yawan halitta	Mai yawan jinƙai	Mai Rahama	Mai Jinƙai
Mai Yawan Azurtawa	Mai Kulawa	Mai Aminci, kuma Kuɓutacce daga dukkan wani aibi	Mai Ji	Mai godewa	Mai Yawan Godiya
Halartacce	Abin nufi da buƙata	Masani Kowa Da Komai	Mabuwai	Mai Girma	Mai Afuwa
Mai cikakken sani	Madaukaki	Mai Yawan Gafartawa	Mai Yawan Gafira	Mawadaci	Mai Budi
Mai Iko	Mai Rinjaye	Tsarkakakke	Mai Iko	Makusanci	Mai Karfi

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, Allah yana da sunaye casa'in da tara,
 xari ba xaya, wanda duk ya kiyaye su sai shiga Aljannah" (Bukhari ne ya rawaito shi)

Kiyaye sunayen Allah mafiya kya u ya kunshi haddace su da sanin ma'anoninsu, da aiki da abin da suke hukuntawa, da rokon Allah da su:

Rayuwa Tare Da Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

A. Shi ne Allah

Allah Mai Rahama Mai Jinqai

Haqika Allah mai rahama mai jinqai ne

Ya wajabta wa kansa yin rahama, kuma rahamarsa ta riga fushinsa, kuma ta yalwaci dukkan komai.. “**Lallai rahamar Allah tana kusa da masu kyautatawa**” (Al-aaraf : 56)

“Lallai Shi Allah mai rahama ne mai jinqai”

Allah ya fi jin tausayinmu fiye da iyayenmu mata. Manzon Allah (S.A.W) ya nuna wata mace mai shayar da wani jinjiri ya ce, “**Kuna ganin wannan za ta iya sanya xanta cikin wuta, sai muka ce, a’a, ba za ta iya jefa shi cikin wuta ba, sai Manzon Allah ya ce, “Allah ya fi tausayin bayinsa fiye da wannan ga xanta”.** (Bukhari ne ya rawaito shi)

“Lallai Shi Allah mai rahama ne mai jinqai”.

Yana tausayin dukkan bayinsa, kuma yana da wata rahama da ya ke Vance ta ga bayinsa mumina “**Allah ya kasance danagane da mumina mai jinqai**” (Al-ahzab : 43)

“Haqika shi Mai jinqai ne”

Yana cikin jinqan shi aiko Muhammad (S.A.W) don ya zama rahama ga talikai, mai shirya da su, mai kiyaye musu maslaharsu ta duniya da ta addini

“Lallai shi mai jinqai ne”

Mai rahama, mai jinqai, mai alheri, mai karamci, mai kyauta, mai jinqai, mai yawan kyauta. Waxannan sunaye ma’anoninsu suna kusa da juna, kuma dukkaninsu suna nuna siffantuwar Allah da rahama, da aikin alheri, da kyauta, da karamci, kuma suna nuna yalwar rahamar Allah wadda ta haxa komai da komai, gwargwadon yadda hikimar Allah ta hukunta. Ya ke Vance mumina da wani kaso mai yawa a cikinta, da rabo mai girma. Allah ya ce, “**Rahamata ta yalwaci dukkan komai, zan rubutata ta akan waxanda suke da taqawa**” (Al’aaraf : 156) Ni’imomi da kyautatawa dukkan su alamu ne na rahamar Allah Maxaukakin Sarki da kyautarsa da karamcinsa, da alkhairin duniya da lahira, duk wannan alamomin rahamarsa ne.

Ba wanda yake riqe da rahamarsa sai shi, babu wanda yake sakinta sai shi.

“Abin da Allah ya buxe na rahamarsa ga mutane babu mai riqe shi, abin da kuma ya riqe babu mai sakinsa a bayansa, shi ne mabuwayi mai hikima”.
(Faxir : 2)

Lallai shi Allah mai rahama mai jinqai

Allah mai yawan kyauta ne

Lallai shi Allah mai yawan bayarwa da yawan kyauta

Ya wanda yake ba da ni’ima, ya wanda yake ba da abin nema, ya wanda yake ba da kyautatawa

Ka ba ni kyautar yardarka, ka ba ni aminci, ka ba ni sa’ada da tausayi.

Ka yi mana kyautar ka qara mana, kai ne ma’abocin kyauta da karamci “Ka ba mu wata rahama daga wajenka, haqiqqa kai mai yawan bayarwa ne mai yawan jinqai” (Al-imran : 8)

“Allah mai karamci ne, yana son karamci da halaye masu girma, yana qin qasqantun halaye”
(Tirmizi ne ya rawaito shi)

“Mai Yawan kyauta da bayarwa

Yana ba wanda ya so, yana hana wanda ya so.

“Mai yawan kyauta”

Kyautarsa ba ta da iyaka, ba mai mayar da falalarsa, yana cewa abu : “kasance, sai ya kasance”
(Albaqra : 117)

“Mai yawan bayarwa”

Yana ba da arziqin fili da na voye, yana baiwa da falalarsa da karamcinsa.

Daga cikin haka abin da Allah yake buxewa bayinsa daga tunani mai kyau, da amfani, da ilimi da shiriya, da dacewa, da karva addu'a, dukkan wannan yana cikin arziki na voye da Allah yake ba da yawa daga cikin mutane.

“Mai yawan bayarwa”

Ya bayar, ya hana, ya sauke ya xaukaka, ya sadar, ya yanke, a hannunsa alheri yake, kuma shi mai iko ne akan komai

Shi ne Allah mai yawan bayarwa da yawan kyauta

Allah Mai yalwa ne

Lallai Allah mai yalwa ne “lallai Allah ne mai yalwa ne kuma masani ne”
(Albaqra : 115)

“Mai yalwa”

Mai kyauta ne ga wanda ya roqa

“Mai Yalwa”

Cikakke cikin siffofinsa, mai girma cikin sunayensa, ba za a iya kidigdige yabo a gare shi ba, mai girma, mai yalwar mulki da iko da falala da kyauta da kyautatawa.

“Mai yalwa”

Ya yalwaci halittarsa gabaxaya wajen kyauta da gamsarwa da ilimi da kiyayewa da tsatstsara al’amura.

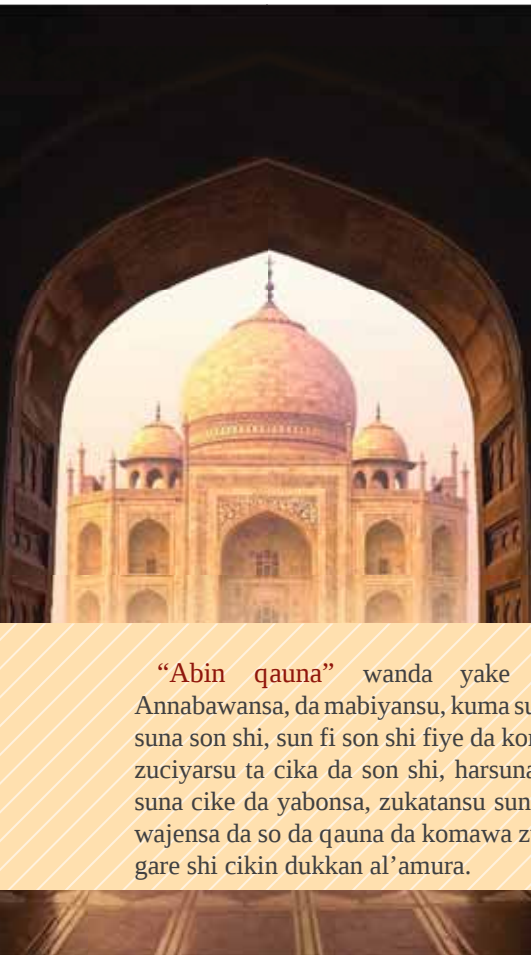
“Mai Yalwa

Wanda jin sa ya yalwaci dukkan sautuka, yaruka ba sa cuxe masa.

“Mai Yalwa”

Ya sauwaqa wa bayinsa bauta, ya kuma sanya musu addini mai sauqi, ya kuma yalwata musu.

Haqika Shi Allah Mai yalwa ne

“Abin qauna” wanda yake son Annabawansa, da mabiyansu, kuma su ma suna son shi, sun fi son shi fiye da komai, zuciarsu ta cika da son shi, harsunansu suna cike da yabonsa, zukatansu sun tafi wajensa da so da qauna da komawa zuwa gare shi cikin dukkan al’amura.

ruwan so da qauna, da kashe wutar hassada da qanqarar soyayya da qauna.

Lallai Shi ne Allah Abin qauna

Allah Abin Qauna ne

Haqiqa Shi Allah abin qauna ne Shi ne mai yawan gafara abin qauna” (Alburuj : 14)

Allah mai qanar bayinsa ne, yana son su, yana kusanto su, yana yi musu abin da za su yarda, kuma ya yarda da su. “Yana son su, suna son sa” (Alma’idah : 54)

Allah yana azurta su da son mutane gare su, su so su, su karvi abin da suka zo da shi.

“Abin Qauna”

Makusanci abin qauna, mai son alheri ga bayinsa

“Abin qauna”

Bayinsa suna son shi, suna shauqin gamuwa da shi. Ya zo a cikin hadisi : “Wanda ya so gamuwa da Allah sai Allah ya so gamuwa da shi” (Bukhari ne ya rawaito shi)

“Abin Qauna”

Yana umartar ka da wanke zuciya, da tsarkake ta daga gaba da qiyayyya, da wanke daga dattin qulli da

Allah Rayayye Tsayayye

Haqika shi ne Allah Rayayye Tsayayye “Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, rayayye tsayayye” (Al-imran : 2)

Haqika shi ne Allah tsayayye “Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, rayayye tsayayye” (Al-imran : 2)

“Rayayye”

Cikakkiyar rayuwa, ba ya buqatar waninsa, amma kowa yana buqatarsa, kuma komai zai halaka Fuskarsa.

“Tsayayye”

Wanda yake tsaye da kansa, mawadaci gabarin waninsa

“Tsayayye”

Wanda yake tsaye akan kowace rai da abin da ta aikata, mai kiyaye ayyukan ba yi da halayensu da maganganunsu, da kyawawan ayyukansu da munannansu, mai ba su sakamako a kansu.

“Tsayayye”

Wanda yake lissafa abin da bayi suka aikata.

“Tsayayye”

Wanda ya xau nauyin rayuwar dukkan halittarsa, yana azurta su, yana jujjuya al’amuransu, da sha’aninsu.

“Rayayye Tsayayye”

Mawadaci wanda ba zai gushe ba. Ya xaukaka ya tsarkaka.

Haqika Shi ne Allah rayayye tsayayye.

“Rayayye Tsayayye”

Mai cikakkiyar rayuwa, wanda yake tsaye da kansa, kuma wanda yake tsaye a kan ma’abota sammai da qassai, wajen jujjuya al’amuransu da halayensu.

Rayayye”.

Wanda ya zatin sa ya tattara dukkan siffofin kamala

Allah shi ne Mai tilastawa

Haqika Shi ne Allah mai girma da buwaya mai tilastawa. “Shi ne Allah wanda babu abin bautawa sai shi, mai mulki, tsakakakke, mai aminci, mai gaskatawa, mai kulawa, mabuwayi mai tilastawa, mai nuna isa, tsarki ya tabbata gare su daga barin abin da suke siffata shi da shi” (Al-hashru : 23)

“Mai Mikarwa”

Mai xora karyayye, mai taimakon fursuna, mai wadatar da talaka, mai tayar da masu tuntuve, mai gafarta zunuban masu zunubi, mai yanta waxanda suke cikin azaba, mai tayar da zukatar masoya masu tsoronsa.

“Mai rinjaye”

Wanda xaukakarsa ta cika, ni’amarsa ta girmama a kan dukkan komai

“Mai qasaita”

Wanda komai da komai suka sunkuya masa, suka sallama masa, babu wani abu da yake shagaltar da shi daga wani abu.

“Mai qasaita”

Ma’abocin qasaita, da sarauta, da isasshen mulki, da girma da xaukaka

“Mai rinjaye”

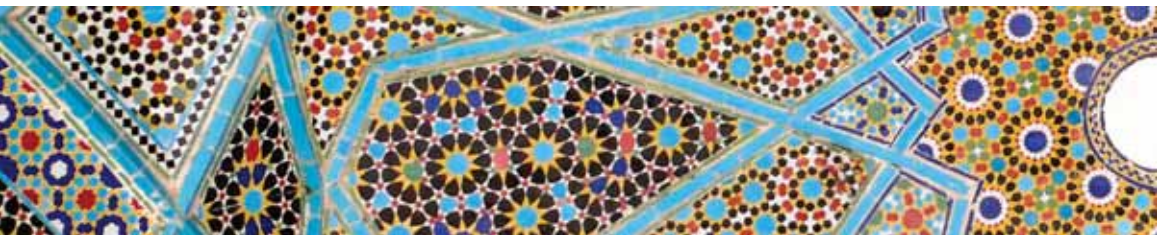
Wanda dukkan masu girman kai suka sunkuya masa, masu girma suka karaya a gabansa, masu mulki da manya suka qasqanta a gabansa, masu laifi da xagawa suka zube a gabansa.

Haqika Shi ne Allah Mai tilastawa ne

“Al-jabbar”

ma’ana maxaukaki, mai rinjaye, mai tausayi, mai miqar da karyayyun zukata, da gajiyayye mai rauni, da wanda ya fake a wajensa.

Allah Shi ne Mai kyau

Haqiqa Shi ne Allah mai kyau mai girma da buwaya

Ya Allah muna roqonka samun jin dixin ganin fuskarka mai karamci, da shauqin gamuwa da kai

“Mai kyau”

Yana da sunayen da babu abin da ya fi so kyau, da siffofin da babu abin da ya fi su cika

“Mai kyau”

Cikakkun kyawawan sunaye, cikakkun kyawawan sifofi, kyawon da ya kai matuqa ga kyau. “Kalmomin Ubangijinka sun cika wajen gaskiya da adalci” (Al-an’am : 115)

Wanda ya kyautatawa komai da ya halitta.

“Mai kyau”

Kyau abubuwan duniya dalili ne na kyansa mai girma da buwaya, kyansa hankali ba ya iya sanin qarshensa, haka ma babu wata fahimta da za ta iya sanin qarshensa. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ba zan iya qididdige yabo gareka ba. Kai kamar yadda ka yabi kanka “ (Muslim ne ya rawaito shi)

“Mai kyau”

Ya yi wa halittarsa kyautar kyau, da kyan halaye, ya kuma ba su kyautar yi masa kyakkyawan zato.

Ya wanda yake mai kyau, yana son kyakkyawa, ka qawata zukananmu da imani, ka yi mana kyautar halaye kyawawa, da zukata masu kyau, da zahiri mai kyau.

Haqiqa Allah shi ne Mai kyau

Allah masani qwararre mai ba da labari, mai kewaye da dukkan komai da iliminsa

Haqiqa shi ne Allah qwararre wanda yake kewaye da komai da iliminsa.

“Masani, qwararren mai bada labari, wanda yake kewaye da komai da iliminsa”

Wanda iliminsa ya kewaye komai ciki da waje, fili da voye, wajiban abubuwa da waxanda ba za su yi wu ba, da waxanda za su yi wu, da duniyar sama da qasa, da can da yanzu, da nan gaba, babu wani abu da yake voye masa.

“Masani qwararre Mai bada labari”

“Lallai Allah a wurinsa ne sanin ilimin alqiyama yake, yana saukar da ruwan sama, yana sanin abin da yake cikin mahaifa, wata rai ba ta san abin da za ta yi gobe ba, haka ma wata ran ba ta san a inda za ta mutu ba, lallai Allah shi ne masani qwararre mai ba da labari” (Luqman : 34)

“Allah masani mai kewaye da komai da iliminsa”

“Ya san abin da yake cikin sammai da qassai, ya san abin da kuke voyewa da abin da kuke bayyanawa, Allah masanin abin da yake cikin qirji ne” (Attagaabun : 4)

Shi Allah Masani ne ga dukkan komai

“Allah wanda ya halicci sammai bakwai, kuma qasa kwatankwacinsu, yana saukar da al’amura tsakaninsu, don ku sani Allah mai iko ne a kan dukkan komai, kuma ya kewaye komai da saninsa”. (Axxalaq : 12)

Allah maxaukakin Sarki ya ce, “Lallai Allah ya kewaye dukkan komai da sani” (Axxalaq : 12)

Lallai Allah masani ne qwararre mai ba da labari, mai kewaye da dukkan komai da sani

Allah Makusanci

Lallai Allah makusanci

Ya wanda yake kusa da wanda ya kira shi, ya wanda yake kusa da wanda ya yi fata nagari gare shi.

Ya wanda yake kusa da wanda ya roqe shi, ya wanda yake kusa da mu fiye da jijiyar wuyanmu

Ka yi mana baiwar samun xebe kewa da kai, da zancenka, ya wanda yake kusa

“Idan Bayina suka tambayeka danagane da ni, ka ce ni a kusa nake”

(Albaqra : 186)

“Makusanci”

Makusanci a cikin xaukakarsa da iliminsa da tsinkayensa na dukkan komai

“Makusanci”

Ga wanda ya kira shi, yana bayarwa yana tausayawa, yana xagewa ya yaye, ya amsawa wanda yake cikin buqata.

“Makusanci”

Ga wanda ya tuba zuwa gare shi, ya ta’allaqa da shi, yana gafarta zunubai, yana karvar tuba.

“Makusanci”

Yana karvar abin da bawansa ya kusance shi da shi, yana kusantar bawansa gwargwadon yadda bawan ya kusance shi.

“Makusanci”

Wanda yake ganin dukkan yanayin da bayinsa suke ciki, babu wani abin da yake voye masa

“Makusanci”

Makusanci da tausayinsa, da kiyayewarsa, da taimakonsa, da qarfafawarsa, wannan na musamman ga bayinsa waliyyansa kaxai.

“Makusanci”

Zuwa gare shi bayinsa za su koma a qarshen lamarinsu.

“Mu muka fi kusa da shi fiye da ku”

(Alwaqi'a : 85)

“Makusanci”

Zukata suna nutsuwa da shi, su na farin ciki da ambatonsa.

Lallai Allah Makusanci ne

Makusanci ga kowa da kowa da iliminsa, da saninsa, da kulawarsa, da ganin abin da ake, da kewayewarsa da sanin komai

Allah Mai Amsawa

Lallai Allah mai amsawa ne mai girma da buwaya

“Haqiqa Ubangijina makusanci ne mai amsawa”

(Hud : 61)

“Mai amsawa”

Yana amsawa bayinsa idan suka kama qafa gare shi, suka kirawo shi, suka roqe shi. Shi ne wanda ya umarce su da addu'a, kuma ya yi musu alqawarin amsawa.

‘Mai amsawa’

Da shi ne fursina ya dogara a cikin kurkunsu, hakanan da shi talaka ya dogara a halin talaucinsa, hakanan maraya a halin maraicensa, da marar lafiya a lokacin rashin lafiyarsa, da bakararre yayin da ya rasa haihuwa. Kuma duk ya biya musu buqatunsu duka.

“Mai amsawa” yana amsawa masu roqo duk irin yadda suka kasance, a duk inda suke, a kowanne hali suke ciki.

“Mai amsawa”

Yana amsawa mai tsananin buqata “Waye yake amsawa wanda yake cikin tsananin buqata idan ya kira shi, kuma ya yaye cuta”. (Annamli : 62)

A lokacin da ya fi kusancin amsa addu’a shi ne lokacin da bawa ya kira shi, ya yi kamun qafa da sunayensa da siffofinsa. Sau tari fursuna ya roqe shi ya fito da shi, wanda ruwan teku ya ci, ya roqe shi ya kuvutar da shi, ya nemi arziqinsa daga talaucin da yake ciki ya azurta shi. Maraya nawa ne ya roqe shi, ya amsa masa ya kula da shi, har ya girma. Mara lafiya nawa ne ya roqe shi lafiya, kuma ya rubuta masa waraka. Nawa wanda ba ya haihuwa ya qasqantar da kai gare shi, ya azurta shi da xa, ya karrama shi.

Lalla Allah mai amsawa ne

Allah Haske ne

Lallai Allah haske ne

“Allah ne hasken sammai da qassai” (Annur : 35)

“Haske”

Wanda ya haskaka zukatar bayinsa, waxanda suka san shi, suka yi imani da shi, ya haskaka zukatansu da shiriyarsa.

“Haske”

Ya tafiyar da duhu da haskensa, ya haskaka sammai da qasa, ya haskaka hanyar masu bautata masa, ya haskaka zukatansu.

Allah haske ne, hijabinsa ma haske ne, da zai yaye shi, da kyan fuskarka ya qona iya inda ganinsa ya tsaya daga cikin halittarsa.

Lallai Allah haske ne

Allah Mai hikima ne

Lallai shi ne Allah mai hikima

“Ashe ba Allah ba ne mafi iya hukuncin masu hukunci”

(Attiin : 8)

Yang Maha Bijak, Dia yang memiliki kebijakan tinggi dalam penciptaan dan urusan-Nya, Dia tidak menciptakan untuk sesuatu yang sia-sia, dan tidak mensyariatkan sesuatu tanpa tujuan, Dia lah Dzat yang baginya semua hukum baik di dunia maupun di akhirat

“Mai Hikima”

Wanda ya kyautata komai, yake sanya komai a wurin da ya dace da shi, da qaddarawarsa mai girma da xaukaka.

“Mai hikima”

Ya shar’anta shari’o’i saboda hikimarsa, ya sunnanta sunnoni saboda hikimarsa, Shari’arsa ta kai matuqa wajen hikima, a cikin manufofinta da sirrikanta da sakamakarta duniya da lahira

“Mai hikima”

Mai hikima ne cikin abin da ya qaddara ya hukunta, mai hikima cikin abin da ya zartar ya hukunta, mai hikima ne akan talaka da talaucinsa, ko maras lafiya da rauninsa, ko wanda ake bi bashi da damuwarsa da rashinsa, babu matsala a cikin abin ya shirya, babu tawayar a cikin maganganunsa, ko ayyukansa. Tsarki ya tabbata gare shi ma’abocin hikima ta qarshe.

“Mai hikima”

Wanda ya kimsawa bayinsa hikima da sani da nutsuwa da bi a hankali, ya sanya al’amura a wurin da ya dace da su.

Allah ne mafi hikimar masu hikima, babu wani abu da zai faru a duniyarsa sai da izininsa, shi ne yake halattawa yake haramtawa, abin da ya shar’anta shi ne hukunci, addini shi ne abin da ya yi umarni da shi da abin da ya hana, babu mai cin gyarar hukuncinsa, babu mai mayar da hukuncinsa da qaddararsa.

“Mai hikima”

Ba ya zaluntar kowa, mai adalci ne cikin umarninsa da haninsa, da labarinsa.

Lallai Allah mai hukunci ne mai hikima

“Mai hikima”

shi ne wanda yake da hikima maxaukakiya a cikin halittarsa da al’amuransa, ba ya halittar abu don wasa, baya shar’anta komai haka kawai ba hikima, shi ne wanda yake da hukunci a duniya da lahira.

Allah Mai Mulki, Mamallaki

Lallai shi ne Allah mai mulki

“Mai mulki tsarkakakke” (Al-hashru : 23)

“Mai Mulki”

Ma’abocin girma da xaukaka, yana jujjuya al’amuran bayinsa yana tasarrufi a cikinsu, su bayinsa ne, mabuqata a gurinsa, shi kuma mamallakinsu ne mai mulkinsu.

Yana da mulki cikakken mulki, babu wani sarki ko mai mulki ko shugaba face mallakarsa ne, babu wani alheri a sama ko a qasa face kyautarsa ce da falalarsa.

“Dukkan abin da yake sammai da qasa nasa ne” (Albaqra : 255)

Mai Mulki

“Yana bayarwa babu hisabi, yana kyauta mai yawa ga bayinsa, hakan ba ya rage komai daga mulkinsa, kuma babu wani abu da yake shagaltar da shi. Ya zo a cikin hadisi qudusi : “Da a ce na farkonku, da qarshenku, da mutanenku, da aljanunku, za su tsaya a wuri xaya, su roqi wani abu, kuma in baiwa kowa abin da ya roqa, da hakan ba zai tauye komai daga cikin mulkina ba, sai kamar yadda allura za ta rage daga teku idan an shigar da ita cikinsa” (Muslim ne ya rawaito shi)

“Mai Mulki”

Yana ba wanda ya ga dama mulkinsa. Allah ya ce, “Ka ce Allah mamallakin Mulki kana ba da mulki ga wanda ka ga dama, kana cire wanda ka ga dama, kana xaukaka wanda ka ga dama, kana qasqanta wanda ka ga dama, alheri yana hannunka, haqiqa kai mai iko ne akan dukkan komai” (Al-Imran : 26)

“Mamallaki mai mulki”

wanda mulki nasa ne, ya siffata da siffar mulki, sifa ce ta girma da xaukaka, da rinjaye da jujjuya al’amura, shi ne wanda yake da cikakken tasrifi a cikin halitta da umarni da sakamako, duniyar sama da qasa ta shi ce, dukkansu bayinsa ne, ababan mallakarsa ne, masu buqata ne a gurinsu.

“Mamallaki”

Wanda ya mallaki halittarsa, mai tasarrufi a cikinsu duniya da lahira, don haka bayi su yi kwaxayin abin da yake wajensa, su koma wajensa, su qara kwaxayin abin da yake wajensa, da naci da roqo.

Haqiqa Allah mamallaki ne mai mulki”

Allah Tsarkakakke ne

Shi ne Allah Mai tsarki

Ya tsarkaka a cikin xaukakarsa, yabonsa ya girmama, ni'imominsa sun girmama. **“Shi ne Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, mai mulki, tsakakakke, mai aminci”** (Al-hashru : 23)

Wanda ake wa tasbihi, mai tsarki Ubangijin Mala'ika da Jibrilu, tsarki ya tabbata gare shi mai mulki tsarkakakke

“Lallai Shi ne Allah Tsarkakakke”

Tsarkakakke daga dukkan aibi da naqasa, da duk wata siffa da ba ta dace da shi ba.

“Haqiqa Shi ne tsarkakakke”

Wanda ya siffatu da siffofin kamala da kyau, ya tsarkaka daga tawaya ko aibi, babu wanda ya yi kama da shi, kuma babu wanda ya yi daidai da shi a wajen kamala, wanda ya kai shi a sunaye da siffofi

“Shi ne tsarkakakke”

Wanda zuciya take tsarkakewa, take rataya dukkan burinta gare shi, harasa suke tsarkakewa, suke masa tasbihi a kowane lokaci

“Lallai shi tsarkakakke ne”

“Tsakakakke Mai aminci”

abin girmamawa, wanda ake tsarkakewa daga siffofin tawaya gabaxayansu, haka nan ya xaukaka daga wani daga cikin halittarsa ya yi kama da shi, ya tsarkaka daga dukkan aibubbuka, ya tsarkaka daga wani ya yi kama da shi a wajen cikas kamala.

Ma'abocin albarka da kyauta, da falala da yabo, albarka daga gare shi take, kuma gare shi za ta koma, shi ne yake albartakar bayinsa, ya yi musu albarka da abin da ya ga dama na kyauta da qari.

Lallai shi Allah tsarkakakke ne

Allah mai aminci

Shi ne Allah mai aminci

Allah ne aminci, kuma daga gare shi aminci yake, bawa ba ya aminta sai da amintarwa Allah, ba a samun nasara sai da datarwarsa.

Lallai shi Aminci ne

Sumul ne daga duk wata tawayya da aibi, mai kuvutar da kowa daga cututtuka da sharri.

Lallai Shi mai aminci ne

Siffofinsa Allah sun kuvuta daga kama da halitta, sun kuvuta daga nau'o'in tawayya da siffofin gazawa. Iliminsa cikakke ne kuvutacce ne, adalcinsa gamamme ne kuvutacce, mulkinsa cikakke ne kuvutacce ne, hukuncinsa kuvutacce ne, hakama aikinsa, shi ne aminci, kuma daga gare shi aminci yake.

Allah ya sanya wa bayinsa aminci a duniya da lahira

“Aminci ya tabbata ga Ibrahim”
(Assaafat : 109)

“Aminci ya tabbata ga Musa da Haruna” (Assaafat : 120)

“Aminci ya tabbata ga Manzanni”

(Assaafat : 181)

A lahira ya ce,

“Ku shige ta da aminci kuna amintattu”

(Al-hujurat : 46)

Aminci

Aminci cikakke wanda babu tsoro a bayansa, da afuwar da babu tsoro bayanta.

Shi ne aminci kuma daga gare shi aminci yake

Shi ne Allah mai aminci

Allah shi ne gaskiya

Haqiqa Allah shi ne gaskiya

“Saboda Allah shi ne gaskiya”

(Al-hajji : 6)

Allah Shi ne Gaskiya

A cikin zatinsa da siffofinsa, shi ne cikakke a cikin siffofinsa, samuwarsa dole ce, babu wani abu da zai samu in babu shi, shi ne wanda bai gushe ba, kuma ba zai gushe ba da girma da kamala, da kyautatawa

Allah shi ne gaskiya

Maganarsa gaskiya ce, aikinsa gaskiya ne, gamuwa da shi gaskiya ce, manzanninsa gaskiya ne, litattafansa gaskiya ne, addininsa gaskiya ne, bauta masa shi kaxai ita ce gaskiya, duk abin da yake da danganta da shi gaskiya ne. “Saboda Lallai ne Allah shi ne gaskiya, kuma waxanda suke bautawa ba shi ba su ne qarya, kuma lallai Allah shi ne maxaukaki mai girma (Al-hajji : 62)

Haqiqa Allah shi ne gaskiya

Allah shi ne mai gaskatawa mai mamaye dukkan komai

Shi ne Allah mai gasgatawa mai kulawa.

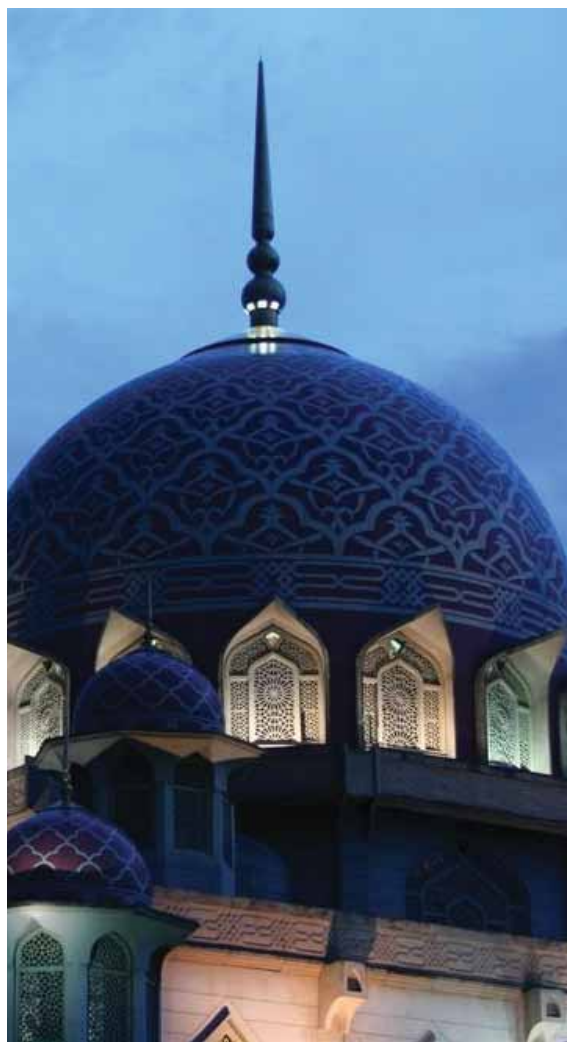
“Shi ne Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, mai mulki, tsakakakke, mai aminci, mai gaskatawa mai kulawa” (Al-hashru : 23)

“Mai amintarwa”

Wanda ta hanyar wahayinsa yake yaxa aminci a tsakanin bayinsa, da zaman lafiya a tsakanin halittarsa, da nutsuwa. “ya amintar da su daga tsoro” (Quraish : 4)

“Mai amintarwa”

Amintacce, wanda ya mamaye dukkan komai, mai shaida akan bayinsa da abin da suke yi.

“Amintacce”

Wanda ba ya rage lada, ba ya qara uquba. Shi ne mafi cancantar wanda ya yi qari, da ya kyautata.

“Mai kulawa”

Ya mamaye bayinsa, ya rinjaye su, ya kula da su, yana ganin ayyukansu da halinsu, yana kewaye da su, duk wani abu mai sauqi ne a wajensa, kuma komai yana da buqata a wajensa. “babu wanda ya yi kama da shi, shi mai ji ne kuma mai gani” (Asshura : 11)

Shi ne Allah mai gaskatawa mai kulawa.

“Mai gaskatawa)

Wanda ya yabi kansa da siffofi na kamala, da kamalar cika da girma, wanda ya aiko manzanni ya saukar da littattafai da ayoyi da hujjoji, ya gaskata manzanninsa da kowace aya da hujja, wadda take nuna gaskiyarsu da ingancin abin da suka zo da shi.

“Mai kulawa”

Mai ganin voyayyun al’amura da abin zukata suka voye, wanda ya kewaye komai da ilimi.

Allah mai afuwa da yawan gafara

Lallai shi ne Allah mai afuwa mai yawan gafara. “Haqiqa Allah mai afuwa ne mai yawan gafara” (Al-hajji : 60)

“Allah mai afuwa da gafara”

Wanda bai gushe ba yana yin afuwa, yana mai siffata da afuwa da gafara, kowa yana buqatar afuwarsa da gafararsa, kamar yadda kowa yake buqatar rahamarsa da karamcinsa.

Ya wanda ya yi alqawarin gafara da afuwa ga wanda ya zo da sabubbanta. Allah Maxaukakin Sarki ya ce “Ni mai yawan gafara ne ga wanda ya tuba, ya yi imani ya yi aiki na qwarai sannan ya shiriya”. (Xaha : 82)

Muna roqonka, ya mai gafara ka azurta mu da tuba na gaskiya, wadda za mu bar zunubanmu da ita, mu yi nadama akan abin da muka yi na savo da wanda ba daidai ba, kuma mu qara azama da ita a wajen bauta maka. Ka gafarta mana ya mai yawan gafara.

Ya Allah kai mai afuwa ne, kana son afuwa, ka yi mana afuwa, Ya Allah ka ba mu labari kai mai gafara ne mai jin qai.. “Ka ba bayina labari cewa nine mai gafara mai jin qai” (Al-hujrat : 49)

Ka ji qanmu, ka yi mana gafara, ya mai yawan gafara.

Haqiqa shi ne Allah mai yawan gafara da gafartawa

Allah Mai karvar tuba

Shi ne Allah mai karvar tuba

“Lallai Allah mai yawan karvar tuba ne mai jin qai” (Attaubah : 118)

“Mai Karvar Tuba”

Wanda ya shar’antawa bayinsa tuba, saboda falalarsa da karamcinsa, ya yi musu alqawari da abin da ya fi haka yawa, shi ne ya sanya munanan ayyukansu su zama masu kyau.

“Mai karvar tuba”

Wanda yake tabbatar da bayi akan tubansu, ya taimake su akan abin da ya xora musu na ayyuka.

“Mai karvar Tuba”

Wanda yake datar da bayinsa zuwa ga tuba, ya kwaxaitar da su, ya sanya musu sonta.

“Mai karvar tuba”

Wanda yake karvarta daga bayinsa, ya ba su lada, ya xaukaka musu darajan, ya kankare musu zunubai, Allah mai girma da buwaya

Haqiqa shi Allah mai karvar tuba ne”

“Mai karvar tuba”

Wanda bai gushe ba yana karvar tuban masu tuba, yana gafarta zunuban masu zunubi, duk wanda ya tuba zuwa ga Allah tuba na gaskiya, Allah zai karvi tubansa, shi ne wanda yake sanya masu tuba su tuba, ta hanyar datar da su, da fuskantar da zukatansu zuwa gare shi, shi ne yake karvar tubansu, idan sun tuba, ya yafe musu kurakuransu.

Allah shi ne xaya tilo.

Haqika Allah Shi ne tilo.

Ya wanda yake shi kaxai ne a cikin zatinsa, shi kaxai a sunayensa, shi kaxai a siffofinsa.

Muna roqonka tsarkin zuciya da so, da fata. Ya wanda yake shi kaxai wanda ake nufi da buqata.

“Shi kaxai tilo”

Tilo a cikin zatinsa, da sunayensa, da siffofinsa, baya da kishiya ko makamanci, ko kishiya ko kini. “Shin ka san takwara gare shi” (Maryam : 65)

“Tilo”

Tilo cikin alantakarsa, wanda ya cancanci bauta, babu wani wanda za a bautawa da gaskiya sai Allah, ba a juyar da ibada kaxan ko mai yawa ga wanin Allah.

“Tilo”

Shi kaxai tilo wanda ake nufata. Ubangiji abin bauta, dukkan zukata sun yi masa shaida, idanuwa sun ratayu da shi, masanin gaibu.

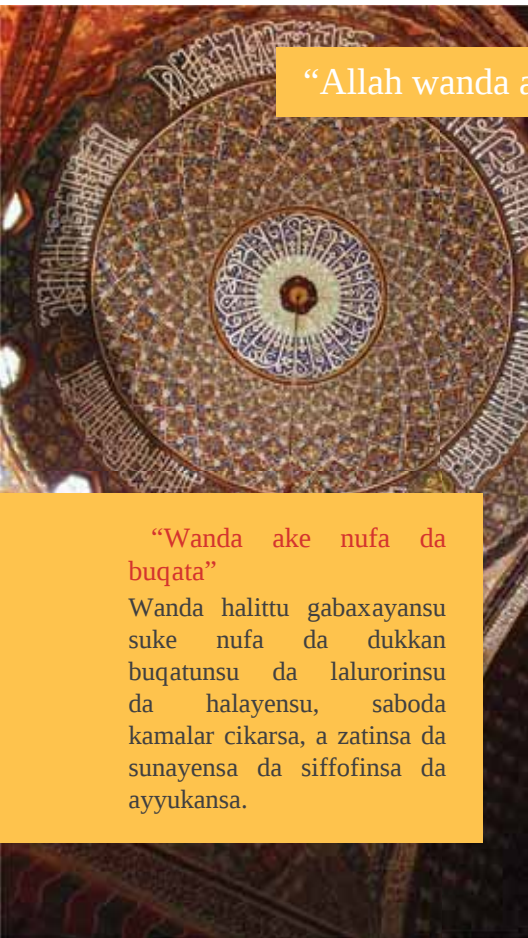
Shi xaya kaxai tilo”

Allah ya halicci bayi akan kaxaita shi, shi kaxai, ba shi da abokin tarayya, babu wanda ya fuskanci waninsa ya samu nasara, ko ya bauta wa waninsa ya samu sa’ida, ko ya yi shirka da shi ya tsira.

Haqika Allah xaya ne shi kaxai tilo.

Guda xaya tilo

Wanda ya kaxaita da dukkan kamala, babu wanda ya yi tarayya da shi a ciki. Kuma wajibi ne akan bayi su kaxaita shi, a tunaninsu, da maganganunsu da ayyukansu, su yarda da kamalarsa da kaxaitakarsa, su bauta masa shi kaxai

“Allah wanda ake nufa da buqata”

“Wanda ake nufa da buqata”

Wanda halittu gabaxayansu suke nufa da dukkan buqatunsu da lalurorinsu da halayensu, saboda kamalar cikarsa, a zatinsa da sunayensa da siffofinsa da ayyukansa.

Haqika Allah shi ne wanda ake nufa da buqata

“ka ce shi ne Allah xaya. Allah wanda ake nufata da buqata” (Al-ikhlas : 1 – 2)

“Wanda ake nufa da buqata”

Cikakke a sunayensa da siffofinsa, ba wata tawaya ko gazawa dake samunsa

“Wanda ake nufa da buqata”

Mawadacin da kowa yake buqatarsa, shi kuma ba ya buqatar kowa.

“yana ciyarwa shi kuma ba a ciyar da shi” (Al-an’am : 14)

“Wanda ake nufa da buqata”

Ubangiji mai jujjuya al’amura, mai mulki, mai tasrifi.

“Wanda ake nufa da buqata”

Zukata sun fuskance shi da buqatu, ya ba su bai hana su ba, sun kirawo shi akan buqatunsu, ya yaye musu damuwa ya amsa musu. Waxanda suka bar shi sun kirawo shi ya ba su, waxanda suke jin tsoro sun koma wajensa ya amintar da su, masu tauhidi sun yi fata a wajensa, ya ba

su abin da suka yi fata, waxanda suke cikin musiba sun kirawo shi, ya kuvutar da su, dukkan bayi sun sunkuyar da kai gare shi.

Haqika shi ne Allah wanda ake nufa da buqata

Kuma Allah Mabuwayi

Haqika Allah Mabuwayi ne mai girma da xaukaka

“Allah mabuwayi ne mai hikima” (Al-anfal : 67)

Allah mabuwayi mai qarfi mai rinjaye.

Wanda qarfin mai qarfi ba ya cutar da shi, kuma ikon mai iko ba ya gajiya da shi, albarkarsa ta yawaita maxaukaki masani.

“Mabuwayi”

Buwayarsa ta cika, kowa da kowa ya sunkuyar da kai gare shi, duk wani mai qarfi ya yi rauni a gabansa, duk wanda ba shi ba qasqantacce ne, duk wani mahluki na qasqanta ne a gurinsa.

“Mabuwayi”

Yana ba wanda ya ga dama buwaya, yana qwaceta daga wanda ya ga dama, yana qasqanta wanda ya ga dama, a hannunsa alheri yake, Allah ya ce, “Haqika buwaya gabaxayanta ta Allah ce” (Yunus : 65)

Babu wata xaukaka ta nasaba ko matsayi ko dukiya, sai daga wajensa kuma daga gare shi.

“Mabuwayi”

Ba wanda yake xaukaka sai da xaukakarsa, ba mai qarfi sai da falalarsa, duk wanda zai fake ya fake da shi, duk wanda yake neman xaukaka to ya fuskanci Allah da zuciarsa.

“Xaukaka ta Allah ce da Manzonsa da Muminai” (Almunafiqun : 8)

Haqika Allah mabuwayi ne

“Mabuwayi”

Wanda yake da buwaya gabaxaya, buwayar qarfi, buwayar rinjaye, buwayar kariya, babu wanda zai iya cutar da shi daga halittunsa, ya rinjayi dukkan halitta, kuma sun sunkuyar da kai gare shi, saboda girmansa.

Allah Mai qarfi mai rinjaye

Shi ne Allah mai qarfi mai rinjaye

Wanda ya rinjayi mutum da aljan da samansu “Kuma Shi ne mai rinjaye a saman bayinsa, shi ne mai hikima masani” (Al-an’am : 18)

“Mai rinjaye”

Ya rinjayi halittarsa ta hanyar xaukakarsa, da iliminsa, da kewayewarsa ga komai, da tsarawarsa, da xaukakarsa a kansu, babu wani abu a wannan duniya mai faxi face da izininsa da saninsa.

“Mai rinjaye”

Wanda ya rinjayi masu taurin kai da girman kai da manya-manya hujjoji, mabayyana, a kan cancantarsa da bauta shi kaxai, da cancantar kaxaita shi da bauta da ayyuka da sunaye da siffofi maxaukaka

“Mai rinjaye”

Wanda ya rinjayi azzalumai da masu xagawa da girman kai, zai tara su suna ababan rinjaya ba tare da son su ba.

“Suka bayyana ga Allah shi kaxai mai rinjaye” (Ibrahim : 48)

“Mai rinjaye”

Abin da ya so yana faruwa, ba wanda ya isa ya mayar da shi daga cikin halittarsa ko meye girmansa. Kyakkyawan aikinsa ya gagare masu qarfi kowane irin qarfi kuwa, harasa suna gaza bayanin kyan halittarsa, duk yadda suka kai da qwarewa da gwanancewa.

Haqiqa Allah shi ne Mai qarfi mai rinjaye

“Mai qarfi da rinjaye”

Mai rinjayar dukkan komai, wanda dukkan halittu suka sunkuya masa, suka qasqantar da kai ga buwayars da cikar ikonsa

“Allah mai azurtawa”

Shi ne Allah mai azurtawa

“Haqiqa Allah shi ne mai tsananin karfi”

(Azzariyat : 58)

“Mai azurtawa”

Wanda arziqin bayi yake hannunsa, shi ne wanda yake shimfixa arziqi ga wanda ya so daga cikin bayinsa ya qaddara masa abin da ya so, a hannunsa. Makullan sammai da qasa suke a gunsa. Allah maxaukakin Sarki ya ce, “babu wata dabba a bayan qasa face arziqinta yana ga Allah, ya san matabbatarta da ma’ajiyarta”. (Hud : 6)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Dabba nawa ce da bata xauke da arziqinta Allah ne yake azurtata da ku gabaxaya. Shi ne mai ji masani”. (al’ankabut : 60)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Haqiqa Ubangijinka yana shimfixa arziki ga wanda ya ga dama ya Quntata shi ga wanda ya ga dama. Haqiqa shi dangane da bayinsa masani ne mai gani”. (Al-isra’i : 30)

Kuma Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Allah yana azurta wanda ya ga dama ba tare da lissafi ba” (Albaqra : 212)

“Mai azurtawa”

Dukkan mutane mabuqata ne, gare shi da arzikinsa, yana azurta dukkan mutane, nagarinsu da fajiransu, na farkonsu da na qarshensu.

“Mai azurtawa”

Yana azurta wanda ya fuskance shi da zuciya mai kyau, gyaruwar zukata shi ne mafi girma arziki. Yana kwarara ilimi da imani ga wanda ya roqe shi, yana ba da arziqi na halal ga wanda ya neme shi, wanda yake taimakawa wajen gyara zuciya, da gyaruwar addini, ga wanda ya bukaci hakan daga wajensa.

Lallai Shi ne Allah Mai azurtawa

Allah mai tausasawa ne

Shi ne Allah mai tausasawa

“Haqiqa Ubangijina mai tausasawa ne ga wanda ya ga dama” (Yusuf : 100)

Mai tausasawa

Wanda yake horewa halitta wata halittar don tausasawa da jin qai da qauna.

Mai tausasawa

Mai bayar da manya – manyan kyaututtuka masu yawa,

Mai Tausasawa

Mai tausasawa bayinsa

“Allah mai tausasawa bayinsa ne” (Asshuura : 19)

Yana ba su abin da yake alheri a cikin addininsu da duniyarsu, ya kuma kare su daga abin da yake sharri gare su a duniyarsu da addininsu.

Mai tausasawa

Gannai ba sa iya riskarsa, shi ne yake riskar gannai.

“Gannai basa iya riskarsa, shi ne yake iya riskar gannai, shi mai tausasawa masani mai ba da labari” (Al-an’am : 103)

“Mai tausasawa”

Ya san voyayyun abubuwa, yana lissafa qananan ayyuka, babu wani abu da zai vuya gare shi da dare ko rana. Ya san abin da ya dace da bayinsa, qanana da manya, yana tausaya musu.

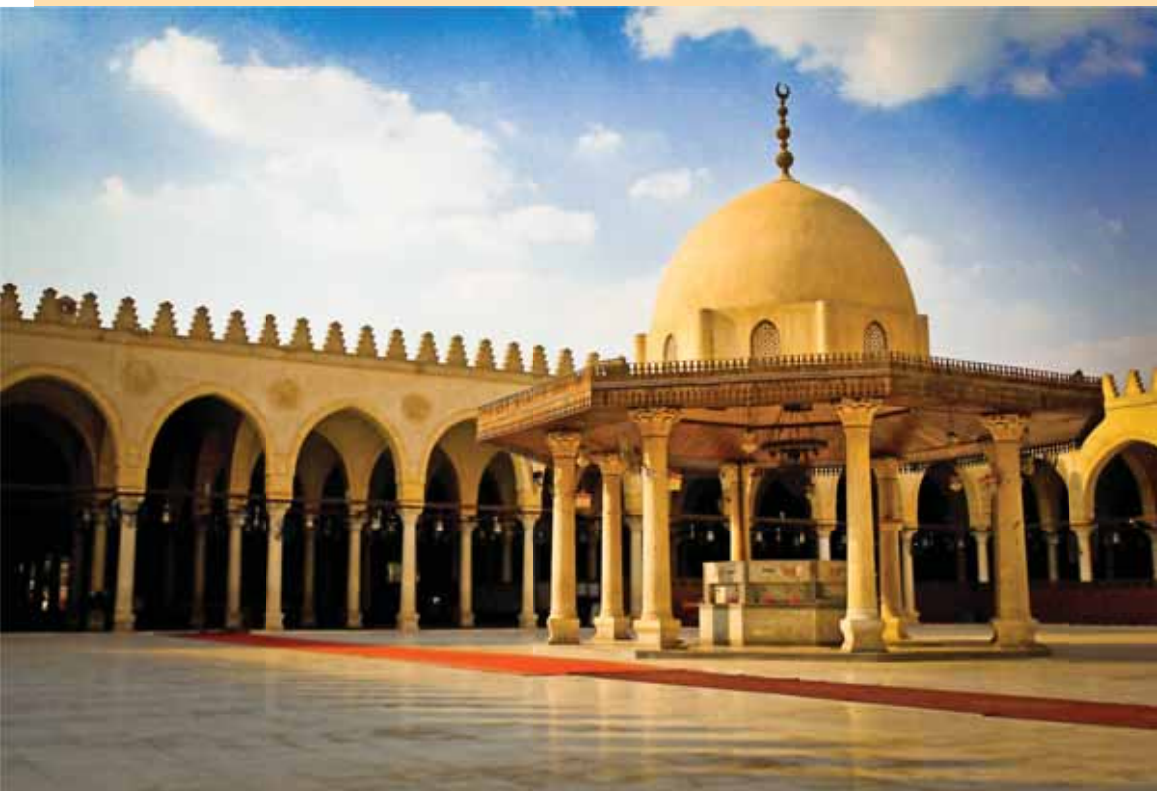
Mai tausasawa

Yana tausasawa bayinsa idan ya hukunta wani lamari, yana taimaka musu idan ya qaddara abu, yana buxe musu qofofin farin ciki idan lamarin ya tsananta, ya kawo musu sauki idan lamari ya ta’azzara.

Lallai Shi ne Allah mai tausasawa

“Mai tausasawa”

Wanda iliminsa ya kewaye dukkan abin da yake voye da fili, ya san voyayyu da qananan abubuwa, mai tausasawa bayinsa mumina, mai sada su da maslaharsu da tausayinsa da kyautatawarsa ta hanyar da ba su sani ba.

“Mai hukunci”

Wanda yake hukunci da hukunce-hukuncensa da shari'onsa tsakanin bayinsa, hukunce-hukuncensa waxanda ya qaddara, da sakamako, wanda da tausayinsa ya buxe basirar masu gaskiya, ya buxe zukatansu da son shi da koma zuwa gare shi, ya buxewa bayinsa rahama da arziki kala-kala

Allah Mai hukunci mai buxewa

Tabbas shi ne Allah mai hukunci

“Shi ne mai hukunci masani” (Saba : 26)

“Mai Hukunci da buxewa”

Yana buxe mana rahamarsa. “Abin da Allah ya buxewa mutane na rahamarsa babu mai riqe shi” (Faxir : 2)

“Mai hukunci da buxewa bayinsa”

Ya buxe mana, mu da ku albarkarsa, ya ba mu wani abu daga cikin falalarsa da kyautarsa, ya qara mana daga afuwarsa da kyautarsa.

Shi ne Allah mai buxe abin da ya rufe zukata, da mabuxan shiriya da imani

“Mai Hukunci da Buxewa Bayi Alheri”

Yana buxe qofofin rahama ya sako ta, ya kwararo musu ni'ima, ya qara, ya buxe musu hasken ilimi da hikima ga hankulansu, ya qawata su, ya buxe zukata da imani ya shiriyar da su.

“Mai hukunci da buxewa”

Wanda yake yaye wa bayi damuwa, ya yaye musu baqin ciki da duk wata cuta.

“Mai hukunci da buxewa”

Wanda yake buxe kofar adalci ga bayinsa a lahira, shi ne majivinci sha yabo.

Haqiqa Allah shi ne mai hukunci

Allah ne mawadaci Mai wadatarwa

Shi ne Allah mawadaci mai wadatarwa.

“Mawadaci”

Wadatar zati, wanda yake da wadata cikakkiya, babu wata tawaya ko aibi a cikin siffofinsa ta kowace irin fuska, kuma koyaushe a wadace yake, saboda wadatarsa tana daga siffofin zatinsa, kamar yadda ya zama mai halitta ba, mai iko, mai kyautatawa. Baya buqatar kowa ta kowace fuska, shi ne mawadacin da taskokin sammai da qasa

suke hannunsa, da taskokin duniya da lahira. Kuma mai wadatar da dukkan halittarsa wadata gamammiya.

Mawadaci

Mawadaci ga barin bayinsa, baya buqatar abinci ko abin sha a wurinsu, bai kuma halicce su ba don ya qara yawa da su saboda qaranci, ko kuma ya yi qarfafa da su, ko ya xebe kewa da su, a'a su ne suke da buqatarsa a wajen abincinsu da abin shansu da sauran al'amuransu. Allah Maxaukakin Sarki ya ce,

“Ban halicci aljanu da mutune ba sai don su bauta min. Ba na buqatar wani arziki daga wajensu, kuma ba na buqatar su ciyar da ni”. (Azzariyat : 56 – 57)

Mai wadatarwa

Ya wadatar da mutane daga talaucinsu da buqatunsu, kyautarsa ba ta rage masa komai ba, kuma bayinsa ba sa buqatar wani wanda ba shi ba. Kamar yadda ya zo a cikin hadisi qudusi : “Da a ce na farkonku da na qarshenku da mutananku da aljanunku za su tsaya a wuri xaya, su roqe ni , in baiwa kowa abin da ya roqe ni, da hakan ba zai tauye abin da yake wurina ba, sai dai kamar abin da allura take tauyewa idan an shigar da ita teku”.

(Muslim ne ya rawaito shi)

“Mai Wadatarwa”

Ya wadatar da wasu daga cikin bayinsa ta hanyar shiryar da su zuwa ga gyaruwar zuciarsu, da saninsa da xaukaka shi da girmama shi, da son shi, sai ya wadatar da su da abin da ya fi cika da kaiwa matuqa daga gyaruwar duniyarsu.

Ya wanda kyauta ba ta rage abin da yake wajensa, ka wadatar da mu da halal xinka daga barin abin da ka haramta, haqiqa kai mawadaci ne mai wadatarwa.

Haqiqa shi Allah mawadaci ne mai wadatarwa.

Allah ne mai ciyarwa

Haqika Shi Allah mai ciyarwar ne “Allah ya kasance mai kiyayewa akan dukkan komai” (Annisa’i : 85)

Mai ciyar da kowa da komai

Wanda ya isar wa da dukkan komai abin da zai ci, ya ba wa dukkan halitta arziqinta, ya sarrafa shi yadda ya ga dama da hikimarsa da godiayrsa.

“Wanda yake ciyar da kowa”

Wanda ya isarwa da dukkan halittu abincinsu, ya halitta musu abin da za su rayu da shi, ya ba su abin da za su sha ya qosar da su, ya ba su rayuwa mai kyau.

Mai ciyarwa

Wanda yake ciyar da zukata da ilimi kala-kala, ta rayu da shi, hankula su kwanta da shi.

Ya Allah wanda yake tsaye da sha’anin bayi, da jujjuya rayuwarsu da makomarsu, kiyayewarka da afuwarka da lafiyarka muke nema.

“Allah ya kasance mai kiyayewa akan dukkan komai” (Annisa’i : 85)

Haqika Allah shi ne mai ciyar da dukkan komai mai kula da shi.

Allah Shi ne mai isa.

Haqiqa shi ne Allah mai isa

Allah ya isarwa bayinsa, ya ishe su daga barin dukkan komai.

“Ashe Allah ba mai isa ne ga bawansa ba?”.
(Azzumar : 36)

Allah ya isar mana kuma madallah da abin dogara.... Annabi Ibrahim ya fahi haka yayin da aka jefa shi wuta, sai ta zama sanyi da aminci gare shi. Haka ma sahabbai sun fahi ta, kamar yadda yake cikin fahin Allah Maxaukakin Sarki :

“Lallai mutane sun yi yi muku taron dangi...” (Al – Imran : 173)

Sai suka ce,

“Allah ya isar mana, kuma madallah da abin dogara. Sai suka juya da ni’ima daga Allah da falala, ba wata cuta da ta same su, suka bi yardar Allah”. (Al-imran : 173 – 174)

Allah ne mai hisabi, wanda yake yi wa bayinsa hisabi, yana lissafa musu ayyukansu, ya saka musu bisa ayyukansu, alheri da alheri, sharri da sharri, sakamakon abin da suka aikata. “Shi ne mafi saurin masu hisabi”
(Al’an’am : 62)

Mai Isarwa

Ya isar wa bayinsa da dukkan abin da suke nema, kuma suke buqata, ya ishi wanda ya yi imani da shi, ya dogara da shi, ya nemi buqatunsa na duniya da lahira a wajensa, ya ishe shi, isa kevantacciya,

“Mai isa”

Wanda ya kewaye da sanin komai daki-daki, ya san shi ciki da bai, ya san abin da halittunsa suka voye.

Ya Ubangiji ka isar mana sharrin abin da ya dame mu, ka kimsa mana shiriyarmu, ka qara mana alheri ya mai karamci.

“Allah ya isa Gwanin Hisabi”. (Annisa’i : 6)

Haqiqua shi Allah shi ne mai hisabi da wadatarwa

Mai Isarwa

Ya isar wa bayinsa da dukkan abin da suke nema, kuma suke buqata, ya ishi wanda ya yi imani da shi, ya dogara da shi, ya nemi buqatunsa na duniya da lahira a wajensa, ya ishe shi, isa kevantacciya,

Allah ne Mabayyani

Lallai Allah shi ne Mabayyani

“Lallai Allah shi ne gaskiya mabayyani” (Annur : 25)

Ya wanda yake Mabayyani, ka bayyana mana hanyar gaskiya, ka tseratar da mu daga haxewar hanyar gaskiya da ta qarya, ya Ubangiji.

Allah mai bayyana gaskiya ne da dukkan wasu abubuwa, a lokacin duk shakka zata kau.

Lamarin kaxaitakar Allah a bayyane yake, ba shi da abokin tarayya

“Mabayyani”

Ba ya vuya ga halittarsa saboda abin da ya sanya na alamomin hankali da shari’a na zahiri, waxanda suke nuna samuwarsa da kyautarsa, da kuma ikonsa.

“Mabayyani

Wanda ya bayyanawa bayinsa hanyar gaskiya, ta hanyar aiko musu da Manzon Allah (S.A.W) da littafi bayananne.

“Haqiqa wani haske da wani littafi mabayyani sun zo muku daga Allah”
(Alma'idah : 15)

Allah wanda ya bayyana hanyar sa'ida ga bayinsa, ya gwama ta da yi masa xa'a da kaxaita shi a wajen bauta.

Haqiqa Allah Mabayyani ne

Allah Mai iko, mai iyawa

Haqiqa Allah mai iko ne mai iyawa.

“Allah mai iko ne akan dukkan komai” (Abaqra : 284)

“A wurin zama na gaskiya, wajen gawurtaccen Sarki mai iko” (Alqamar : 55)

“Ka ce shi mai iko ne” (Al-an'am : 65)

“Mai iko”

Ma'abocin tsananin qarfi, mai iko a kan abin ya ga dama da abin da ya so.

“Mai iko”

Mai cikakken iko, ya raya ya kashe, ya samar da halittu, ya tsara su, ya kyautata su.

“Mai iko”

Yana tayarwa ya yi sakamako, ya juya zuciya yadda ya so.

“Mai iko”

Mai cikakken iko, babu gajiya ko tawaya a tare da shi, a kowane hali da yanayi

“Mai iko”

Wanda yake tsara wa halintarsa abin da yake so, da abin da yake so, Yin haka yana daga cikin kamalar ikonsa da cika iliminsa.

Shi ne Allah mai iko

“Mai iko”

Cikakken iko, da ikonsa ya samar da dukkan komai, da ikonsa ne yake jujjuya su, da ikonsa ne ya daidaita su, ya kyautata su, da ikonsa ne yake rayawa, yake kashewa, yake tayar da bayi, don yi musu sakamako, yake sakawa mai kyautatawa da kyautatawarsa, mai munanawa da munanawarsa. Idan ya yi nufin abu sai ya ce masa “Kasance, sai ya kasance. Da ikonsa ne yake jujjuya zukata, yaka sarrafa su a kan abin da ya so kuma yake nufi.

Allah Mai gado ne

Shi ne Allah Mai gajewa

“Lallai mu muna rayawa muna kashewa, kuma mu ne magada”.

(Al-hijir : 23)

Mai gado”

Wanda yake gaje qasa da waxanda suka kanta, babu wani abu da zai yi saura sai shi, mai girma da buwaya

“Mai gado”

Wanda zai dauwama bayan halittarsa, saboda cिकार mulkinsa, kuma zuwa ga mulkinsa kowane mai mulki zai koma. Yana gargaxin duk wanda ya yi zalunci ya yi girman kai cewa makoma tana wajensa, domin shi ne mai gado.

“Mai gado”

Yana kwaxaitar da bayinsa akan ciyarwa saboda shi. Dukiya abin aro ce, rayuwa kuma tafiya take, komawa kuma za ta kasance zuwa Allah mai gaje dukkan komai

“Mai gado”

Yana gargaxin bayinsa da su guji butulce masa, saboda asalin ni’ima daga gare shi ne, kuma gare shi za ta koma.

“mai gado”

Yana gaje qasa da waxanda suke kanta, duk kuwa wanda zai wanzu bayan wani ya tafi to shi ne Mai gado.

“Mun kasance mune masu gado” (Al-qasas : 58)

Haqiqua shi Allah mai gajewa

Allah mai ji mai gani

Shi ne Allah mai ji mai gani

Ya wanda yake ji, ka saurari addu’o’inmu, ka amsa mana, kai ne mai ganin ayyukanmu, da gazawarmu da buqatunmu, kai kaxai.

Allah mai ji

Yana jin muryoyi dukkansu, masu rauni da masu qarfi, wata muryar ba ta hana shi ya ji wata, wani mai roqo baya ha na shi jin wani mai roqon.

Allah mai gani ne

Yana ganin komai, duk qanqantarsa ko girmansa, ko voyayye ciki dare ko rana.

Mai ji

Yana jin magana, duk da savanin yaruka, da buqatu kala-kala

“Mai Gani”

Yana ganin tafiyar baƙar tururuwa a cikin duhun dare, a kan kurman dutse. Yana ganin abin da yake qasan bakwai, kamar yadda yake ganin abin da yake saman bakwai.

Mai ji mai gani

Babu wani abin da yake voye masa, babu wani abin da yake guje masa.

Haƙiqa shi mai ji ne mai gani

“Mai ji mai gani”

Yana jin maganarka, don haka ka yi wa kanka hisabi, yana jin addu'arka, don haka ka nace masa, yana ganin ayyukanka, kada ka voye masa komai, ka kyautata, Allah yana son masu kyautatawa.

Allah Mai godiya Abin godewa

Shi ne Allah mai godiya abin godewa

Shi ne Allah mai godiya

“To haqiqa Allah mai godiya ne masani” (Albaqra : 158)

“Haqiqa Ubangijinmu mai yawan gafara ne mai godiya” (Faxir : 34)

Allah shi ne mai godewa aiki kaxan, ya gafarta zunubi mai yawa, ya ninnika ladar masu tsarkake aiki gare shi, ba tare da wani lissafi ba.

“Allah Mai yawan godiya”

Yana bawa wanda ya gode masa, ya yi falala ga wanda ya roqe shi, ya ambaci wanda ya ambace shi, wanda ya gode yana da qari, wanda ya kafirce kuwa ya yi hasara. Allah ya ce “Idan kuka gode tabbas zan qara muku, idan kuwa ku ka yi butulci to azaba ta mai tsanani ce” (Ibrahim : 7)

Lallai shi Allah mai godiya ne abin godewa”

Allah Sha Yabo

Haqiqa shi ne Allah sha yabo

Abin yabo a zatinsa, abin yabo a ayyukansa, abin yabo a halayensa, abin yabo a maganganunsa, babu wani abin yabo a duniyae nan sai Allah (S.W.T), dukkan yabo da kirari nasa ne, tsarki ya tabbata a gare shi.

Sha yabo

Sha yabo a zatinsa, da sunayensa, da sifofinsa, da ayyukansa, yana da sunaye mafiya kyau, siffofi mafiya cika, ayyuka mafiya kyau da cika, dukkan ayyukansa suna kewayawa tsakanin falala da adalci. Godiya taka ce, kai kaxai. Ka saukar mana da littafinka, ka sanar da mu girmanka da xaukakarka, ka aiko mana manzonka Muhmamad (S.A.W)

Lallai Shi ne Allah sha Yabo

Allah sha yabo, mai girma, mai xaukaka

Shi ne Allah abin yabo da girma da xaukaka

Shi ne Allah wanda ya siffatu da siffofin girma, da xaukaka, wanda ya fi komai girma, ya fi komai xaukaka. Yana da girma da xaukaka a cikin zukatan masoyansa zavavvun

bayinsa. Zukatansu sun cika da girmansa da xaukakarsa, da qasqantar da kai gare shi.

Tsarki ya tabbata gareka. Ya girma mene ne ya yi girmanka!!.

“Ka tsarkake sunan Ubangijinka mai girma” (Alwaqi’a : 96)

Ba za mu iya lissafa yabo a gareka ba, da girmanka. Ya mai girma. Ya ma’abocin girma da karamci.

Mai girma cikin zatinsa, mai girma cikin sunayensa da siffofinsa.

“Babu abin da ya yi kama da shi” (Asshura : 11)

Shi ne ma'abocin girma da xaukaka, duk wanda ya ja da shi a cikin haka, zai karya shi, kamar yadda Allah ya faza a cikin hadisi qudusi : “Nuna isa mayafina ne, girma kuma kwarjallena ne, duk wanda ya yi ja da ni a cikin xaya daga cikinsu zan jefa shi a wuta” (Ahmad ne ya rawaito shi)

Shi ne Allah abin mai girma da xaukaka

Allah maxaukaki mafi xaukaka

Shi ne Allah maxaukaki mafi xaukaka.

Maxaukaki Mai xaukaka

Yana da xaukaka a akan dukkan bayinsa, xaukakar zati, da xaukakar daraja, da xaukakar siffa, da xaukakar rinjaye.

(Shi ne Maxaukaki mai girma” (Albaqra : 255)

Ya daidaita a kan al'arshi, da dukkan siffofin girma da xaukaka da kyau, da cikas kamala ta qarshe da nuna isa.

“Maxaukaki Mafi xaukaka”

Ya xaukaka daga duk wata siffa da ba ta dace da shi ba, da duk wata tawayar. Ya xaukaka a zatinsa da siffofinsa da karfinsa, shi ne Allah Maxaukaki

Shi ne Allah Maxaukaki Mafi xaukaka

Allah Mai Riqewa Da Shimfixawa

Shi ne Allah mai riqewa da shimfixawa

“Allah Mai Riqewa”

Ya riqewa wasu mutane arzikinsu don ya jarrabe su. Yana hana wasu don ya tanqwara su, ya tsare na wasu don ya xaukaka su.

“Allah Mai Shimfixawa”

Ya shimfixa arziki, ya shimfixawa zukata saninsa, duk wannan da hikimarsa da rahamarsa da kyautarsa, tsarki ya tabbata a gare shi.

Lallai Shi ne Allah mai riqewa da shimfixawa

Allah Mai Bayarwa Mai Hanawa

Lallai Shi ne Allah mai bayarwa mai hanawa

“Allah mai bayarwa mai hanawa”

Ba wanda zai hana abin da ya bayar, ba kuma mai ba da abin da ya hana, dukkan wata maslaha da amfani a wurinsa ake nema, a wurinsa ake kwaxayinsu, shi ne mai bayarwa ga wanda ya ga dama, yana hana wanda ya ga dama da hikimarsa da rahamarsa.

Ya mai shimfixawa, shimfixa mana daga rahamarka, ka ba mu daga kyautarka, ka kame mana mummuna ya mai kamewa, ka kare mana sharri da mummuna ya wanda yake hanawa.

Shi ne mai bayarwa mai hanawa

Godiya ta tabbata ga Allah wanda yake kamar yadda ya siffata kansa, sama da yadda halittarsa suka siffata shi.

Imam Shafi*ḥ*

B. Tasirin sunayen Allah A Duniya

Sanin sunayen Allah mafiya kyau, da siffofinsa maxaukaka yana daga cikin mafi mafi darajar ilimi, kowane suna daga cikin sunayensa yana da wata siffa da ya ke wata da ita. Dukkan sunayen Allah siffofi ne na yabo da kamala, kowa ce siffa kuma tana da abin da take hunkuntawa da nunawa. Don haka ba zai yi wu ba a raba zatin Allah da sunayensa, ko a raba sunayensa da ma'anoninsu da siffofinsu. Ko a kore abin da siffofinsa suka nuna

na ayyuka da tasiri. Duk wannan yana cikin tasirin sunayen Allah da siffofinsa.

Duk ayyukan Allah qunshe suke da hikima da maslaha. Sunayensa duka mafiya kyau ne. Ba zai taba yiwuwa ba a ce ba su da wata ma'ana a cikinsu. Dan haka Allah Ta'ala ya yi inkari ga wanda ya kore wa Allah umarninsa da haninsa, ko ya kore masa sakamakon da uqubarsa, ya nuna ya danganta shi zuwa ga abin da bai dace da shi ba, da abin da ya tsarkaka daga barinsa, kuma wannan mummunan hukunci ne ga wanda ya yi hukunci da shi, duk kuma wanda ya danganta shi zuwa ga haka, to bai girmama shi ba yadda ya dace ya girmama shi, kamar yadda Allah ya ce ga masu inkarin Annabta da aiko da Manzanni da saukar da littattafai, ya ce, **“Ba su girmama Allah ba iyakar girmamawa, yayin da suka ce Allah bai saukar da wani abu ba ga wani mutum”** (Al'an'am : 91)

Allah ya ce dangane da waxanda suke inkarin ranar qiyama da sakamako da uquba, ya ce, **“Ba su girmama Allah ba, yadda ya kamata su girmama shi, alhali qasa gabaxayanta damqarsa a ranar alqiyama, sammai kuma suna naxe a damansa”** (Azzumar : 67)

Dangane da waxanda suka ce Allah zai daidaita tsakanin abubuwan da suka sava da juna, kamar masu biyayya da masu fajirci, ko muminaɗi da kafirai, Allah ya ce : “Waxanda suka yi munanan ayyuka suna zaton za mu sanya su kamar waxanda suka yi imani kuma suka yi ayyuka na qwarai, daidai ne mutuwar su da rayuwarsu, abin da suke hukuntawa ya yi muni”. (al-jaasiya : 21)

Allah ya ba da labarin cewa hukuncinsu mummuna ne, sunayen Allah da siffofinsa ba za su xauki haka ba,

Allah ya ce, “Yanzu kuna zaton mun halicce ku don wasa ne, kuma ba za ku dawo wajenmu ba. To Allah ya xaukaka sarki na gaskiya, wanda babu wani abin bautawa da gaskiya sai shi, Ubangijin Al’arshi mai girma”. (Almuminuna : 115 – 116)

Allah ya xaukaka daga zaton masu mummunan zato, wanda sunayen Allah da siffofinsa ba za su xauke shi ba.

Irin wannan yana nan da yawa a cikin Alqur’ani. Allah yana korewa kansa savanin abin da sunayensa da siffofinsa suka nuna, domin hakan yana rushe kamalar su ne da ma’anoninsu.

Sunan shi na (Abin yabo mai girma) yana hana barin mutum kara-zube ba tare da wani aiki ba, ba umarni ba hani, ba lada ba azaba. Kamar yadda sunan shi “Mai hikima” shi ma yana nuna haka, haka ma sunanshi na “Mai mulki”

Sunan Allah “Rayayye” yana kore a ce Allah ba ya wani aiki, saboda haqiqanin rayuwa shi ne aiki, saboda duk wani rayayye to mai yawan aiki ne. Kasancewarsa mai halitta, wanda yake tsaye da zatinsa, yana nuna rayuwarsa. Sunan Allah “Mai ji mai gani” yana nuna akwai abin da ake ji, kuma ake gani. Sunan Allah (Mai halitta) yana nuna akwai halitta, haka nan sunan (Mai azurtawa) da (Mai mulki) yana nuna abin da aka mallaka, da tasarrufi, da tsarawa, da bayarwa, da hanawa, da adalci, da ba da lada, da yin uquba. Sunayen Allah “Mai alheri, Mai kyautatawa, mai bayarwa mai yawan kyauta” da sauransu duk suna nuna ayyuka da tasirinsu.

Sunayen Allah (Mai yawan gafara, Mai karvan tuba, mai afuwa” ba makawa sun ratayu da wani abu, domin ba makawa a samu laifin da za a gafarta, da tuban da za a karva, da laifukan da za a yi wa afuwa. Ba makawa sunan “Mai hikima” a samu inda hikimar za ta bayyana, abin da waxannan sunaye suke nunawa kamar abin da sunayen Allah na Mai halitta da Azurtawa da bayarwa da hanawa suke nunawa, na wanda aka halitta, da wanda aka azurta, da wanda aka ba, da wanda akan hana, dukkansu waxanna sunaye mafiya kyau.

Ubangiji Ta’ala yana son zatinsa da siffofinsa da sunayensa, mai afuwa ne yana son afuwa, yana son gafara, yana son tuba, yana farin ciki da tuban bawansa yayin da ya tuba, farin cikin da bawa ba ya tunaninsa, yana haquri da shi, yana karvar tubansa ya yafe masa.

Allah shi ne “Sha yabo, Mai girma” wannan yabo da godiyar sun hukuntar samar da tasirinsu, daga cikin tasirinsu gafarta kurakurai, da yafewa, da afuwa a kan munanan ayyuka, da yafiya akan laifuffuka, duk da cikakken ikon Allah a kan rama haqqi, da yadda Ubangiji

ya san laifukan da aka yi da gwargwadonsu, da yadda ya kamata a yi uquba. Don haka haqurin Allah yana zuwa bayan saninsa, afuwarsa kuma tana kasancewa bayan ikonsa. Gafararsa bayan cikar izzarsa da hikimarsa, kamar yadda ya faxa a kan harshen Almasihu (A.S) ya ce, **“In ka azabtar da su, su bayinka ne, in ka yi musu gafara, to kai mabuwayi ne mai gafara”**. (Alma'idah : 118)

Ma'ana gafararka tana tare da cikakken ikonka da hikimarka, ba kamar wanda yake gafara ba don gazawa, yake yafiya don bai san iya haqqinsa ba, a'a kai Allah ka san haqqinka, kuma za ka iya karvo shi, kuma kana da hikima wajen kavar shi.

Duk wanda ya lura da yadda tasirin sunayen Allah da siffonsa suke gudana a duniya da cikin al'amura, to zai bayyana gare shi cewa tushen hukunta waxannan laifuka na bayi, da qaddara su, yana cikin cikar sunanyen Allah da sifofinsa da ayykansu, kuma babbar abin da suke kaiwa gare shi shi ne gode masa da yabonsa, kamar yadda suke tabbatar da kaxaitakarsa a cikin ayyukansa da bautarsa.

Yana da cikakkiyar hikima cikin duk abin da ya hukunta ya qaddara, akwai kuma ayoyi masu kyau, da kaiwa ga bauta masa da sunayensa da siffofinta, soyayyarsu ga Allah, da gode masa, da bauta masa da sunayensa kyawawa, domin kowanne suna yana da bautarsa da ilimin da halin da ya keanta da shi. Mafi cikar mutane wajen bautawa Allah shi ne mai bautawa Allah da dukkan sunayensa da sifofinsa, waxanda xan adam ya sani. Yin bauta da wani suna, ba zai hana shi yin bauta ba da wanin sunan, ba zai zama kamar wanda bautawa Allah da sunansa “Mai iko” zai hana shi bauta masa da sunan shi “Mai haquri” ko “mai jinqai, ko bauta da sunansa “mai bayarwa” ya

hana shi bauta da suna “mai hanawa” ko bauta da sunanshi “mai jinƙai” ko “mai afuwa” ko “mai gafara” ya hana shi bauta da sunanshi mai “Damqa” da makamancin haka.

Allah ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau, ku kira shi da su” (Al-aaraf : 180)

Kiransa da su, ya haxa kira na roqo, da kira na yabo, da kira na bauta. Shi Allah (S.W.T) yana kiran bayinsa su san shi da sunayensa da siffofinsa, su yabe shi da su, su kuma samu rabonsa na bautawa musu da su.

Allah yana son abin da sunayensa suke nunawa. Shi Allah masani ne kuma yana son masani, mai kyauta ne kuma yana son mai kyauta, shi Mara ne (Tilo) kuma yana son mara, mai kyau ne, kuma yana son kyau, mai afuwa ne, kuma yana son afuwa, mai kunya ne, kuma yana son kunya da masu ita, mai xa’a ne kuma yana son masu xa’a, mai godiya ne, kuma yana son masu godiya, mai haquri ne, kuma yana son masu haquri, mai rangwame ne, kuma yana son masu rangwame, saboda yadda Allah yake son tuba da gafara da afuwa da kawar da kai, sai ya haliccin waxanda zai karvi tubansu, ya yi musu afuwa, ya qyale su.

Bai yi kama da wani abu ba daga cikin halittarsa, kuma babu abin da ya yi kama da shi, bai gushe ba, yana nan da sunayensa da siffofinsa.

Iman Abu Hanifa

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Faxi abin da ka sani daga sunayen Allah waxanda suke nuna :
 - A. Xaukaka da qarfi da girma
 - B. Kyau da kamala
 - C. Rahama da karamci
2. Ta yaya tasirin sunayen Allah da siffofinsa suke bayyana a rayuwarka?
3. Faxi sunayen Allah da siffofinka guda uku da suka yi maka tasiri? Kuma mene ne dalili?
4. Faxi wani abu daga abin da kake ganin na tasirin sunayen Allah a rayuwarka

Rufewa : Kira zuwa ga tataccen imani

Wanda duk ya san Allah sai ya so shi, ya tsarkake ibada gare shi

Rufewa : Kira zuwa ga tataccen Imani

Wanda duk ya san Allah sai ya so shi, ya tsarkake ibada gare shi.

Ma'anar Tsakake zuciya

Ikhlas shi ne aljannar masu Ikhlas, kuma ruhin masu tsoron Allah, sannan shi ne sirri tsakanin bawa da Ubangijinsa, shi ne abin da yake yanke waswasi da riya. Ikhlas shi ne ka yi nufin Allah da aikinka, kada ka nufi waninsa, kada ka nemi waninsa, kada ka nemi yabo daga wajen mutane, kada ka jira wani sakamako sai a wajen Allah (S.W.T).

Ikhlas shi ne cikas aiki da kyansa, kuma shi ne mafi girman abu a duniya, shi ne kaxaita Allah da xa'a, da mantawa da cewa mutane suna ganinka, ta hanyar tunawa da cewa Allah yana ganinka, duk abin da aka yi don Allah to zai saka a kanshi, duk kuwa abin da aka yi don waninsa, to zai tafi a wofi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Dukkan ayyuka sai da niyya, kuma kowane mutum yana da sakamakon abin da ya yi niyya. Wanda hijirarsa ta kasance don duniya da zai samu, ko mace da zai aura, to sakamakon hijirarsa yana ga abin da ya yi hijira zuwa gare shi”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Ayyub Assakhatiyani ya kasance yana tsayuwar dare gabaxayansa, yana voye haka, idan safiya ta yi, sai xaga muryarsa kamar yanzu ya tashi.

Matsayin Ikhlas

Ikhlas yana da matsayi babba a addini, wanda babu abin da ya kai shi matsayi, ba a karwar aiki sai da tsarkake niyya, Allah Maxaukakin Sarki ya tunatar da mu Ikhlas a wurare da dama a cikin Alqurni mai girma, daga ciki akwai faxin Allah Maxaukakin Sarki “Ba a umarce su sai dai su bautawa Allah suna masu tsarkake addini gare shi” (Albayyinah : 5)

Kuma Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ka ce haqiqa sallata da yankana da rayuwata da mutuwa na Allah ne Ubangijin talikai. Ba shi da abokin tarayya, da wannan aka umarce ni, nine farkon musulmi” (Al’an’am : 162 – 163)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Wanda ya halicci mutuwa da rayuwa don ya jarrabeku wanene a cikinku ya fi kyan aiki” (Al-mulk : 2)

Kuma Ya sake cewa : “Haqiqa mun saukar maka da littafi da gaskiya, ka bautawa Allah kana mai tsarkake masa addini, ku saurara addini. Tsarkakakken addini na Allah ne”. (Azzumar : 2 – 3)

Kuma Ya ce, “Wanda yake fatan gamuwa da Ubanginsa to ya yi aiki na qwarai kada ya haxa wani da Ubangijinsa a wajen bauta”. (Alkahfi : 110)

Ta yaya za ka zama mai tsarkake zuciyarka?

Duk wanda baxininsa ya sava da zahirinsa, to wannan abu ne vatacce.

Abu na farko : tabbatar da (Tauhidi) kaxaita Allah. Allah Maxaukakin Sarki yana cewa, “Kana mai tsarkake addini gare shi. Ku saurara addini tsarkakakke na Allah ne” (Azzumar : 2 – 3)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “Ba a umarce su ba sai dai su bautawa Allah suna masu tsarkake addini gare shi” (Albayyinah : 5)

Na biyu : Tabbatar da biyayya ga Manzon Allah (S.A.W) da yi masa xa’a cikin abin da ya umarta, da nisantar abin da ya hana, ya tsawatar a kai, da gaskata shi cikin abin da ya ba da labari. Allah Maxaukakin Sarki yana cewa,

“Ya ku waxanda suka yi imani, ku bi Allah ku bi Manzosa, da ma’abota al’amura a cikinku, idan kun yi jayayya akan wani abu, to ku mayar da shi

zuwa ga Allah da Manzo, in har kun yi imani da Allah da ranar lahira, wannan shi ne mafi alheri kuma shi ne kyau ga fassara”. (Annisa’i : 59)

Na uku : Idan kana son ka samu Ikhlas to ka yi qoqarin aiki na qwarai, ka riqa tunawa a koyaushe cewa daga cikin mutum bakwai da Allah zai musu inuwa ranar da babu inuwa sai inuwarsa, akwai : “Mutumin da ya yi sadaka ya voye ta yayin bayarwa”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Ka sake tunawa dai cewa : “Dukkan ayyuka sai da niyya” (Bukhari ne ya rawaito shi)

Na huxu : Ka watsar da son yabon mutane daga zuciyarka, ka xebe qauna daga abin da yake hannun mutane, ka mayar da komai naka zuwa ga Allah mai girma da buwaya. Mai tsarkake niyya mai yin abu don Allah baya kwaxayin wata duniya da zai samu, ko wata mace da zai aura, kwaxayinsa kullum shi ne rahamar Allah.

Na biyar : Ka koma ka faxi gaban Ubangijinka, ka lazimci bakin qofarsa mai girma da buwaya tare da yin addu'a Allah ya azurtaka da tsarkin zuciya, da barin riya, ya karvi tubanka daga abin da ya gabata na zunubai da savo.

Tsarkake niyya shi ne kada nemi wani ya san aikinka sai Allah, kada ka nemi wani sakamako daga wajen waninsa

Na shida : Nisantar riya da guje mata, Idan bawa ya shigar da kansa hanyar riya to ya qara nisa daga hanyar Allah. Misalin haka yadda wasu mutane suke kiran kawunansu da waliyyi, ko mutum ya yarda a kira shi da haka, ko ya riqa bayar da labarun ayyukansa da biyayyarsa ga Allah. Allah yana cewa,

“Waxanda suke neman rayuwar duniya da adonta to za mu cika musu sakamakon ayyukansu a cikinta ba za a rage musu ba. Waxannan ba su da komai a lahira sai wuta, ayyukansu da suka yi sun rushe, abin da suke aikatawa ya lalace”. (Hud : 15 – 16)

Riya qaramar shirka ce, amma rashin karvar aikin da ta shiga cikinsa koda kuwa a zahirinsa ingantacce ne, da mayar da shi ga waxanda suke

yin shi, ya ishe ya nuna mummunar makomarta,

Na Bakwai : Zama da masu Ikhlas. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Mutum yana kan addinin abokinsa**” (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Ikhlas da son yabon mutane bacsu haxuwa a zuciya, sai dai kamar yadda wuta da ruwa suke haxuwa.

Na takwas : Voye ibada da sirrinta ta. Allah Maxaukakin Sarki ya ce, “**Idan kuka bayyana sadaka to madallah da ita. Idan kuka voyeta kuka baiwa mabuqata to wannan shi ya fi alheri gareku**”. (Albaqra : 271)

Na tara : Yiwa kai hisabi mai tsanani. Wato hisabi a koda yaushu. Allah maxaukakin Sarki ya ce, “**Waxanda suka yi qoqari a kanmu za mu shiryar da su hanyoyinmu**”. (Al'ankabut : 69)

Ka lura da faxin Allah (S.W.T)

“**A kanmu**”

Na goma : lizimtar addu'a, da fuskantar Ubangiji da yawaita hakan. Idan bawa faqiri ya lizimci qofar ubangidansa, sai ubangidan nasa ya tausaya masa, ya biya masa buqatarsa da abin da yake nema. Addu'a ita ce roqon Allah mai girma da buwaya.

Daga Fa'idojin Ikhlas :

1. Karvar ayyuka :

Wanda wannan abu ne mai mahimmanci, kuma sharaxi ne daga

sharuxxan karvar ayyuka. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Haqīqa Allah ba ya karvar aiki sai wanda ya kasance an yi shi da tsarkakakkiyar zuciya, kuma an yi don neman yardarsa”. (Nasa’i ne ya rawaito shi)

2. Samun Nasara da kafuwa

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Allah yana taimakon wannan al’umma da raunananta, ta hanyar addu’arsu da sallarsu da Ikhlasī”. (Nasa’i ne ya rawaito shi)

3. Kuvutar zuciya daga cututtuka :

Ina nufin cututtukan zuciya, kamar qullata, da qyashi, da ha’inci, da hassada. Manzon Allah (S.A.W) ya faga a lokacin hajjin ban kwana ya ce,

“Abubuwa guda uku zuciyar musulmi ba ta qullata a kansu : Tsarkake aiki ga Allah, yi wa shugabannin musulmi nasiha, lizimtar jama’ar musulmi. Domin addu’a tana kewaye da su”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Abdullahi xan Umar ya ce, "Da na san Allah ya karvi sujjadata guda xaya, da sadakar dirhami xaya, da babu abin da zan fi so kamar mutuwa. Kun san aikin wa ake karva? "kaxai Allah yana karva daga masu tsoronsa ne".

4. Haxa ayyukan duniya da ayyuka na qwarai :

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “A cikin tarawar xayanku da iyalinsa akwai ladan sadaka. Sai suka ce, ya Manzon Allah, yanzu xayanmu zai biya sha’awarsa kuma ya zama yana da lada? Sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku ba ni labari idan ya sanyata a haramun yana da alhaki? To haka ma idan ya sanyata a halal, to yana da lada”. (Muslim ne ya rawaito shi)

5. Korar munanan saqe-saqen Shaixan da wasiwasinsa.

Yayin da Allah ya kori Shaixan ya nisantar da shi daga rahamarsa sai Allah ya faga mana abin da ya ce,

”Ya ce, ya Ubangijina saboda vatar da ni da ka yi, sai na qawata musu (Varna) a bayan qasa gabaxayansu. Sai dai bayinka cikinsu waxanda aka tsarkake”. (Alhijri : 39 – 40)

6. Yaye damuwa da wahalhalu : kamar misalin abin da ya kasance a cikin labarin mutanen nan guda uku, waxanda barci ko ruwan sama ya kora su zuwa ga wani kogo. Asalin hadisin yana cikin Bukhari da Muslim.

7. Tsira da aminta daga haxarin fitintunu : kamar yadda ya faru da Yusuf (S.A.W) Allah yana cewa a kansa : “Ta himmatu da shi, shi ma ya himmatu da ita, ba don ya ga dalilin Ubangijinsa ba, hakan ya faru ne

Ta yi wu wani ya nisanci duniya da jikinsa, amma kuma yana tare da ita a zuciyarsa. Ta yiwu wani kuma yana tare da duniya da jikinsa, amma kuma baya tare da ita da zuciyarsa, wannan shi ya fi hankali.

don mu kawar masa da mummunan aiki da alfasha, haqiqa shi yana cikin bayinmu tsarkaka”. (Yusuf : 24)

8. Samun lada koda kuwa aikin bai kai ba. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Da waxanda idan sun zo wajenka don ka xauke su (zuwa jihadi) sai ka ce babu abin da zan xauke ku a kanshi, sai su juya idanu wansu suna zubar da hawaye don baqin cikin ba su samu abin da za su ciyar ba”. (Attaubah : 92)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk wanda ya roqi Allah shahada da gaskiya, to Allah zai kai shi matsayin Shahidai, koda kuwa ya mutu a kan shimfarsa” (Muslim ne ya

rawaito shi)

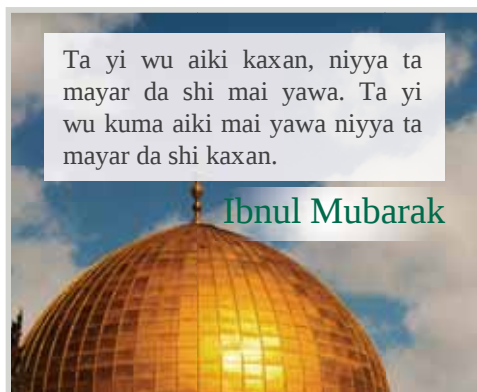

9. Shiga Aljannah : saboda faxin Allah Maxaukakin Sarki : “Ba komai ake saka muku ba, sai abin da kuka kasance kuna aikatawa”. (Assaafat : 39)

Allah Maxaukakin Sarki ya ce,

“Sai dai bayin Allah tsakakakku. Waxannan suna da wani arziki sananne. Kayan marmari kuma suna ababen girmamawa. A cikin aljannatai na ni’ima. Akan gadaje suna fuskantar juna. Ana kewayawa a cikinsu da kofi na giya ta wani marmaro. Fara sal mai daki ga masu sha. Babu wani jiri a cikinta, kuma ba za su yi wani maye ba. Kuma suna da wasu mata masu taqaita kallonsu. Masu manyan idanu. Kamar su wani qwai ne voyayye”. (Assaafat : 40 – 49)

Wannan yana cikin manya-manyan fa’idojin tsarkake zuciya

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Faxi abin da ka lura da shi na bambanci tsakanin mai tsarkake niyya da wanda baya tsarkake niyyarshi?
2. Mene ne kishiyar tsarkake niyya?
3. Waxanne abubuwa suke tunkuxa mutane zuwa riya, ko shirka, duk kuwa da falalar kaxaita Allah da tsarkake ayyuka gare shi?

Ma'aikata

Babban Mai Dubawa

Mai Girma As-Sheikh
Muhammad ibn Hasan
Al As-sheikh Mamba na
Kwamitin Manyan Malamai

Bita

Mai Girma As-Sheikh
Dr. Abdulhakeem ibn Muhammad
Al-Ejlan

Masu Duba Harshe

Rami As-Sayyid Al-Afeefi
Ustaz Nashawi As'ad

Ma'aikatan Zane-Zane

Sa'eed An-Nadi
Tariq Salah
Ahmad Yusuf
Amir Adil

Daukan Hoto

Ahmad Al-Adawi
Islam Abdulhalim
Abdullah Emad
Muhammad Mahrus

Kula Da Inganci

Husain Surur
Muhsin Ibrahim
Saamih Majdi

Ma'aikatan Ilimi Da Talifi

As-Sheikh Muhammad ibn Sarrar
Al-Yami
Dr. Abdullah ibn Salim Bahammam

Ma'aikata Masu Dubawa

As-Sheikh Muhammad ibn Sarrar
Al-Yami
Dr. Abdullah ibn Salim Bahammam
Ustaz Hasan Al-Jauni
Ustaz Kamal Sa'eed Fahmi

Ma'ikatan Na'ura Mai Kwakwalwa

Hamid Abdullah
Abdussalam Hasan
Abdurrahman Emad

Ma'aikatan Tsare-Tsaren Na'ura Mai Kwakwalwa

Abdullah Rabie
Ridha Rumaih
Muhammad Husain
Muhammad Ali

Bangare Tallace-Tallace

Ahmad Sa'eed Ibrahim
Tajul Muluk
Zainab Abdulkhalik Hasan
Asma' Wahdan Fadhal
Ayaat Sayyid Farraj
Ameerah Ibrahim Muhammad

Akwai Ma'aikata Na Musamman Masu Kula da Harsuna Da Tarjama Da
Shiryawa Na Harsuna Kamar Haka:

العربية - Español - Bahasa Indonesia - فارسي - Hausa - English - Português
- Тоҷикӣ - বাংলা - Filipino - Français - Türkçe - Русский - ཀླུང་པོ་ - हिन्दी -
Deutsch - 中文 - اردو - Kiswahili - Italiano - தமிழ்

Saqon Wannan Aiki

Kusantar da mutane zuwa ga Allah mai girma da buwaya, da sanya musu son Allah, ta hanyar sanar da su Allah, da koya musu ingantacciyar aqida, da tasirinta a cikin halaye da xabi'u, da amfani da dukkan kafafen yaxa labarai na zamani don isar da wannan saqo.

Manufofi :

1. Kusantar da mutane zuwa ga Allah da sanya musu son Allah.
2. Sanar da mutane Allah da girmansa da xaukakarsa.
3. Bayanin ingantacciyar aqida dangane da Allah Maxaukakin Sarki.
4. Bayanin tasirin aqida a cikin halaye da xabi'u.

Wanda Ake Nufi Da Wannan Aiki

1. Dukkan Musulmi
2. Sababbin Musulunta
3. Waxanda ba musulmi ba, don yi musu bayanin aqidar Musulmi dangane da Allah

www.with-allah.com

Shafin Shirin «Mu San Allah»	Kundin Aqida	Waqoqi	Abubuwan da za iya gani	Shirye- Shiryen TV	Littafin «Ubangijina Allah»
Sautin «Mu San Allah»	Fastocin «Mu San Allah»	Flash «Mu San Allah»	Manhajar «Mu San Allah»	Sababbin Shafukan Yanar Gizo-Gizo.	

العربية - Español - Bahasa Indonesia - فارسی - Hausa - English - Português
 - Тоҷикӣ - বাংলা - Filipino - Français - Türkçe - Русский - አማርኛ - हिन्दी -
 Deutsch - 中文 - اردو - Kiswahili - Italiano - தமிழ்

Yarukan Wannan aiki

Fiqihun Ibada A Cikin Hotuna

Koyar da hukunce-hukunce musuluci a saukake kuma dalla-dalla (Fiqihun Ibada) ta hanyoyin koyarwa ta zamani ta hanyar amafani da hutuna masu motsi da marasa motsi, da yada su ta hanyoyin sadarwa na zamani cikin harsuna daban-daban

Yarukan Wannan aiki

Sanar Da Mu

Samar da hanyoyi isar da sakon Allah zuwa ga mutane masu banbancin harsuna da addinai da ala'adu. Alkur'ani ba na muminai ne ba kadai. A'a shi rahamace da duk duniya. Allah ya yi umarni da a jiyar da kowa da shi har wadanda ba musulmi ba. Kuma za a yada wannan aiki net a hanyar yin fayafayen bidiyo wadanda suke dauke da fassarar ma'anonin Alkur'ani da za nuna su a gidajen talabijin dake kan tauraron dan-adam, da shafukan yanar gizo-gizo na duniya, da sababbin hanayoyin sadarwa, da fayafayen CD, da tsare-tsaren na'urori masu kwakwala, da gidajen rediyo da na talabijin, da na'urorin na musamman da sauransu.

Yarukan Wannan aiki

Minbarin Duniya

Rubuta wasu manyan batutuwa da suka shafi addinin musulunci tare da yada su ga jama'a cikin harsuna daban-daban. Za kuma a yi hakan ne cikin hudubobi guda 60 da shirye-shiryen talabijin da redio, sannan a sanya su cikin yanar gezo-gezo (internet) da fayafayen CD da gidajen talabijin da na redio.

Yarukan Wannan aiki

Hanyar Samun Sa'ida

Samarwa da tallata ayyukan sadarwa na fasaha daban-daban don bayyana musulunci, cigabansa, tarihinsa, da tattaunawa tsakanin addinai da ra'yuyyuka mabanbanta, tare da nuna cewa musulunci shi ne hanyar samun rayuwa ta gari da duniya da lahira, da hada dukkan ayyukan da aka yi a baya don bayyana addinin musuluci cikin harsuna na duniya daban-daban.

www.with-allah.com

Yarukan Wannan aiki

